

PROZÁ XXI

Colecția BIBLIOTECA POLIROM este coordonată
de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Ian McEwan, *On Chesil Beach*

Copyright © Ian McEwan 2007

All rights reserved.

First published in Great Britain
in 2007 by Jonathan Cape

© 2007 by Editura POLIROM, pentru prezenta
traducere

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37;
P.O. BOX 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României :

MCEWAN, IAN

**Pe plaja Chesil / Ian McEwan; trad. de Ana-Maria
Lișman. – Iași: Polirom, 2007**

ISBN: 978-973-46-0804-4

I. Lișman, Ana-Maria (trad.)

821.111-31=135.1

Printed in ROMANIA

Ian McEwan

Pe plaja Chesil

Traducere din limba engleză și note
de Ana-Maria Lișman

POLIROM
2007

Unul dintre cei mai mari scriitori britanici contemporani, **Ian McEwan** s-a născut în 1948 la Aldershot. A studiat literatura engleză la Universitatea din Sussex, luându-și masteratul la Universitatea East Anglia. În anii '70 a început să publice nuvele în *American Review* și *Transatlantic Review*, adunate apoi în volumul *Prima dragoste, ultimele ritualuri* (1975), distins cu W. Somerset Maugham Award. În 1978 i-a apărut un al doilea volum de nuvele, *Printre cearșafuri*, umbrat însă de succesul romanului de debut, *Grădina de ciment*, publicat în același an (Polirom, 2002), care a stârnit un uriaș scandal, consacându-l pe McEwan drept unul dintre cei mai originali scriitori ai momentului. Îi vor urma *Mângâieri străine* (1981; Polirom, 2004), nominalizat la Booker Prize, *Copilul furat* (1987; Polirom, 2005), pentru care i s-a decernat Whitbread Novel Award și Prix Fémina Étranger, *Inocentul* (1989; Polirom, 2004), *Câinii negri* (1992; Polirom, 2006), *Durabila iubire* (1997), *Amsterdam* (1998; Polirom, 2001), recompensat cu Booker Prize, *Ispășire* (2001; Polirom, 2003), distins cu premii internaționale de prestigiu, precum W.H. Smith Literary Award și National Book Critics Circle Award, și *Sâmbătă* (2005; Polirom, 2006), nominalizat la Booker Prize și câștigător al James Tait Black Memorial Prize.

Acțiunea romanului *Pe plaja Chesil* (nominalizat la Man Booker Prize 2007) se petrece în vara anului 1962, la începutul unui deceniu care a devenit sinonim cu revoluția sexuală și ofensiva contraculturii. Florence, o violonistă talentată, și Edward, un tânăr absolvent al Facultății de Istorie pasionat de „întunecatul Ev Mediu“, tocmai și-au celebrat căsătoria într-o biserică din Oxford. În viziunea lor, acest mariaj bazat pe dragoste și respect reciproc este menit să le aducă nu numai fericirea și libertatea de sub tutela familiilor, ci și încrederea necesară pentru a-și îndeplini visele și dorințele. Dar viitorul lor strălucitor este amenințat de umbra trecutului, de constrângerile educației, de temerile și orgoliile personale. Un roman extraordinar, de o intensitate și subtilitate ieșite din comun, despre felul în care gesturile nefăcute sau cuvintele nerostite pot schimba cursul unei vieți.

Pentru Annalena

Unu

Erau tineri, educați, amândoi virgini în această împrejurare, noaptea nunții lor, și trăiau într-o epocă în care o discuție despre problemele sexuale ar fi fost cu totul imposibilă. Dar o asemenea discuție nu e niciodată ușoară. Tocmai se așezaseră să ia cina într-o sufragerie micuță, la primul etaj al unui han în stil georgian. În camera de alături, prin ușa întredeschisă, se vedea un pat cu baldachin, cam îngust, cu o cuvertură albă ca zăpada și înfiorător de netedă, de parcă n-ar fi atins-o mână de om. Edward trecuse sub tăcere

faptul că până atunci n-a mai stat niciodată la hotel, în schimb Florence, după multele excursii pe care le făcuse cu tatăl ei când era mică, se simțea ca la ea acasă. La un nivel superficial, erau amândoi într-o stare de spirit bună. Nunta lor se desfășurase cum trebuia ; slujba de la biserica St Mary's din Oxford a fost decentă, recepția – veselă, urările de rămas-bun din partea prietenilor de la școală și de la colegiu – zgomotoase și încurajatoare. Părinții ei nu s-au uitat de sus la ai lui, cum se temuseră ei, iar mama lui nu s-a purtat nepotrivit și nici n-a uitat complet care era scopul ceremoniei. Cei doi au plecat cu o mașină mică aparținându-i mamei lui Florence și au ajuns seara, devreme, la hotelul de pe malul mării, în Dorset, pe o vreme care, dacă nu era perfectă pentru mijlocul lui iulie sau pentru circumstanțele de față, era totuși adecvată : nu ploua, însă nici nu era suficient de cald, după părerea lui Florence, ca să ia cina afară, pe terasă,

așa cum speraseră. Lui Edward i se părea suficient de cald, dar, politicos până la Dumnezeu, nici nu i-ar fi trecut prin cap să o contrazică tocmai în seara aceea.

Prin urmare, își lua masa în camerele lor, în dreptul unei uși de sticlă întredeschise care dădea înspre balcon, oferind priveliștea unei porțiuni din Canalul Mânecii și a plajei Chesil, cu întinderea ei nesfârșită de pietriș. Doi tinerei îmbrăcați în smochinguri îi serveau dintr-un cărucior lăsat afară, pe coridor, iar intrările și ieșirile lor din apartamentul nupțial – cum este de obicei numit – făceau scândurile ceruite din lemn de stejar să scârțâie caraghios în liniștea înconjurătoare. Cu un aer mândru și protector, bărbatul urmărea preocupat orice gest sau expresie care ar fi putut căpăta o tentă ironică. Până și un zâmbet i s-ar fi părut de neacceptat. Dar cei doi flăcăi, dintr-un sat învecinat, își vedeau de treabă cu spatele plecat și chipuri

impenetrabile, iar gesturile lor erau nesigure, le tremurau mâinile în timp ce așezau vesela pe fața de masă din olandă, bine apretată. Și ei erau un pic emoționați.

Acea nu era câtuși de puțin o epocă de aur în istoria bucătăriei britanice, dar în momentul respectiv nimeni nu părea să bage de seamă, poate cu excepția călătorilor străini. Masa de seară a început oficial, ca multe altele, cu o felie de pepene galben, decorată cu o singură cireașă glasată. Afară, pe coridor, în vase de argint așezate pe niște tăvi încălzite de flacăra lumânărilor, așteptau fripturile de vită, rumenite cu mult timp înainte, într-un sos de-acum închegat, cu legume date într-un singur clocot și cartofi cu o ușoară tentă albăstruie. Vinul provenea din Franța, dar pe etichetă nu se vedea menționată nici o podgorie anume, era doar împodobită cu desenul unei rândunici solitare săgetând văzduhul. Lui Edward nici nu-i trecuse prin minte să comande unul roșu.

Așteptând cu nerăbdare să plece chelnerii, el și Florence stăteau întorși pe scaune, admirând pajiștea întinsă, acoperită de mușchi și, dincolo de ea, o încâlceală de tufișuri înflorite și copaci, cățarați pe un dâmb nisipos, abrupt, care cobora până la o potecă ce ducea spre plajă. Puteau vedea capătul unei cărării în pantă cu trepte noroioase, o alee mărginită de buruieni de dimensiuni extravagante – păreau să semene cu niște verze sau rubarbe uriașe, cu tulpinile umflate și înalte de vreo doi metri, îndoindu-se sub greutatea frunzelor întunecate, cu vine groase. Vegetația grădinii își făcea de cap, senzuală și tropicală în risipa ei – un efect subliniat de lumina cenușie, blândă și fuioarele de ceață venind dinspre mare, ale cărei valuri, cu mișcări ferme de înaintare și retragere, se spărgeau foșnind și plescăind pe prundișul zgrunțuros al țărmului. Tinerii plănuiseră să-și ia niște pantofi cu talpă groasă și să facă o

plimbare după cină pe fâșia de pietriș dintre mare și golful Flotei, cum i se spunea, și dacă nu terminau vinul până atunci, aveau de gând să-l ia cu ei, să mai tragă câte o dușcă direct din sticlă, ca vagabonzii.

Și își mai făcuseră o mulțime de planuri, planuri abia însăilate și îngrămădite într-un viitor cețos, planuri mărețe și încâlcite ca ierburile verii timpurii de pe coasta aceea din Dorset, și tot la fel de frumoase. Unde și cum vor locui, cine ar urma să le fie prieteni apropiați, cum o să fie slujba lui la firma tatălui ei sau cariera ei muzicală și pe ce vor cheltui banii pe care li-i dăduse tatăl ei, și cum ei doi nu vor fi nicio dată ca toți ceilalți, cel puțin nu pe dinăuntru. Încă trăiau într-o epocă – ce va apune încă înainte de sfârșitul aceluia faimos deceniu – în care să fii tânăr era un defect social, o dovadă de inconsistență, o condiție oarecum jenantă, pentru care căsnicia era începutul unui tratament. Străini unul de

altul, și totuși împreună, se ridicaseră pe o nouă culme a existenței, încântați de noul lor statut care promitea să-i ducă mai departe, să-i scoată din sfera tinereții lor eterne – Edward și Florence, în sfârșit liberi ! Unul dintre subiectele lor preferate era cum își petrecuseră copilăria, nu atât micile bucurii, cât pâcla de noțiuni comice, prost înțelese, din care izbutiseră să iasă și diversele greșeli și obiceiuri părintești conservatoare pe care acum le puteau ierta.

De pe aceste noi înălțimi vedeau limpede, dar nu izbuteau să-și descrie unul celuilalt anumite sentimente contradictorii : fiecare își făcea în sinea lui griji în privința momentului care avea să urmeze curând după cină, când noua lor maturitate urma să fie pusă la încercare, când se vor întinde împreună pe patul cu baldachin și se vor dezvălui cu totul unul altuia. De peste un an, Edward era fascinat de ideea că într-o anumită zi din iulie cea mai

sensibilă parte a lui va domicilia, fie și temporar, într-o cavitate naturală dinăuntrul acestei femei vesele, drăguțe și formidabil de inteligente. Cum ar fi urmat să ajungă acolo, evitând absurdul sau dezamăgirea, era o problemă care îl tulbura nespus. Îngrijorarea lui, stârnită de o singură experiență nefericită, avea o cauză precisă: posibilitatea „supraexcitării“ sau, cum auzise odată pe cineva zicând, teama „să nu termine prea repede“. Problema aceasta îi ieșea doar rareori din minte, dar, deși frica lui de eșec era considerabilă, nerăbdarea – de a cunoaște extazul, deznodământul – era încă și mai mare.

Neliniștile lui Florence erau mai grave și, de câteva ori în timpul călătoriei de la Oxford, avusese impresia că e pe punctul de a-și aduna tot curajul și a spune ce are pe suflet. Însă ceea ce o tulbura pe ea era de nepronunțat, de-abia reușea să înțeleagă ea însăși. În vreme ce el suferea de pe urma emoțiilor obișnuite dinaintea primei nopți,

ea trăia o groază viscerală, un dezgust de nestăpânit, o senzație la fel de concretă ca răul de mare. Mare parte din timp, pe parcursul pregătirilor pentru nuntă, reușise să ignore această pată pe fericirea ei, însă de câte ori gândurile i se îndreptau spre îmbrățișare – prefera să folosească acest termen, și nu altul – i se strângea stomacul ghem și un val de greață i se ridica până în gât. Într-un manual modern cu tendințe inovatoare, despre care se presupunea că le-ar fi de ajutor tinerelor mirese cu tonul său voios, semnele de exclamare și ilustrațiile numerotate, Florence dăduse peste anumite cuvinte și expresii care aproape că i-au provocat un reflex de vomă : *membrana mucoasă* și sinistrul, luciosul *gland*. Alte fraze îi jigneau inteligența, în mod special cele care se refereau la „pătrunderi“ : *cu puțin timp înainte ca el să o pătrundă... sau în momentul în care o pătrunde... și, într-un final fericit, imediat după ce a pătruns-o... Era cumva*

obligată, în noaptea cu pricina, să se transforme de dragul lui Edward într-un fel de vestibul sau de salon pe care el să-l parcurgă în voie? La fel de frecvent era și un alt cuvânt, care ei nu-i sugera decât durere, carne străpunsă de lama cuțitului: *penetrare*.

În momentele mai optimiste încerca să se convingă singură că nu suferă decât de o formă trecătoare de sensibilitate excesivă. Desigur, numai gândul la testiculele lui Edward, pendulând dedesubtul penisului său *în erecție* – un alt termen înfricoșător – i se părea suficient de potent încât să i se încrețească buza de sus, iar ideea de a lăsa pe altcineva să o atingă „acolo jos“, chiar dacă ar fi fost o persoană pe care o iubea, îi provoca la fel de mult dezgust, să zicem, ca o intervenție chirurgicală în zona ochiului. Dar sensibilitatea aceasta a ei nu influența problema copiilor. Se gândea că i-ar fi plăcut enorm să rămână însărcinată cu Edward și, cel puțin la modul abstract, nu avea

nici un fel de temeri în privința nașterii. Numai de-ar fi putut, precum mamei lui Iisus, să i se rotunjească pântecul prin pură magie. Florence bănuia că e ceva cu totul greșit la ea, că dintotdeauna a fost un pic diferită și că, în sfârșit, era pe punctul de a fi dată în vileag. Problema ei, se gândea, era mai profundă, mai acută decât o simplă aversiune fizică; întreaga ei ființă se revolta la gândul cărnii care întâlnea carnea; însăși starea ei esențială de bine, echilibrul minții erau pe punctul de a-i fi violate. Pur și simplu nu voia să fie „pătrunsă” sau „penetrată”. Sexul cu Edward nu putea fi nicicum o încununare a fericirii sale, era mai degrabă un preț pe care trebuia să-l plătească.

Știa că ar fi trebuit să-i spună toate lucrurile acestea cu ceva timp în urmă, când a cerut-o de soție, cu mult înainte de vizita la preotul cel sincer, cu voce liniștitoare, și înainte să ia cina cu ambele perechi de părinți, înainte să

invite oaspeții la nuntă, să fie concepută și lăsată la magazin lista de daruri, și înainte să fie ridicat cortul și să angajeze fotografii, înainte de toate aceste aranjamente ireversibile. Dar ce i-ar fi putut spune și ce cuvinte să fi folosit, când nici măcar față de ea însăși nu reușea să numească o asemenea situație? Și îl iubea pe Edward, nu cu pasiunea aceea umedă și fierbinte, cum mai citise ea pe ici, pe colo, dar îl iubea cu căldură, profund, uneori ca o fiică, alteori aproape ca o mamă. Îi plăcea să-l alinte și să-i simtă brațele enorme în jurul umerilor ei și să se lase sărutată, deși o deranja când își băga limba în gura ei și îi comunicase asta clar, fără să se folosească de cuvinte. Credea că e original, că nu mai întâlnește pe nimeni ca el. Întotdeauna avea la el câte o cărțușă într-o ediție ieftină, de obicei o carte de istorie, vârată în buzunarul de la haină, în caz că se nimerea să stea la vreo coadă sau printr-o sală de așteptare.

Sublinia cele citite cu un ciot de creion. Era realmente singurul bărbat care nu fuma, dintre toți cei pe care îi cunoștea Florence. Șosetele lui nu erau nicio dată una la fel cu cealaltă. Avea doar o singură cravată tricotată, subțire și bleumarin, pe care o purta aproape tot timpul la o cămașă albă. Îl adora pentru curiozitatea lui, pentru accentul lui domol de provincial, pentru puterea extraordinară a mâinilor lui, pentru divagațiile și turnurile imprevizibile pe care le căpătau conversațiile cu el, pentru bunătatea lui față de ea și pentru felul în care ochii săi căprui și blânzi se odihneau asupra ei când începea să vorbească, făcând-o să se simtă învăluită într-un nor prietenos de iubire. La vârsta de douăzeci și doi de ani, nu avea nici o îndoială că ar fi vrut să-și petreacă tot restul vieții alături de Edward Mayhew. Cum să-și fi asumat riscul de a-l pierde?

Nu avea pe nimeni cu care să poată vorbi. Ruth, sora ei, era prea tânără,

iar mama, absolut minunată în felul ei, era prea intelectuală, prea scrobită, prea conservatoare și prea didactică. De câte ori se confrunta cu o problemă intimă, avea tendința să o trateze de parcă ar fi ținut un discurs într-o sală de conferințe, folosind cuvinte din ce în ce mai lungi și făcând trimiteri la cărți pe care credea că trebuie să le fi citit toată lumea. Și abia după ce problema era bine acoperită de această revărsare de retorică, își permitea să devină mai blândă și mai săritoare, deși asta i se întâmpla rareori, și nici atunci nu-ți dădeai prea bine seama dacă ai primit sau nu vreun sfat. Florence avea niște prietene extraordinare din timpul școlii și de la Academia de Muzică, dar ele se comportau exact invers : adorau să poarte discuții intime și să se regăsească în problemele celorlalți. Se cunoșteau toate între ele și nu se slăbeau cu telefoanele și scrisorile. N-ar fi putut să le încredințeze nici un secret, dar nu le găsea

vreo vină în asta, pentru că și ea făcea parte din grup. N-ar fi avut încredere nici în ea însăși. Era singură, pusă în fața unei probleme pe care nu știa de unde să o apuce, și singurul lucru la îndemână care să o conducă pe căile înțelepciunii rămăsese acest manual ieftin. Pe copertile lui de un roșu țipător erau schițate două figurine care se țineau de mână, cu ochii mari ca ai insectelor și niște bețe de chibrit în loc de membre, desenate neîndemânatic cu cretă albă, de parcă le-ar fi făcut în joacă un copil nevinovat.

Au mâncat pepenele în mai puțin de două minute, timp în care flăcăii, în loc să aștepte afară, pe coridor, se postaseră undeva în spatele lor, lângă ușă, și își aranjau papioanele, se trăgeau de gulerele strâmte sau se jucau cu manșetele. Expresiile lor goale nu s-au schimbat nici când Edward i-a

oferit lui Florence, cu o fluturare iro-
nică din încheietură, cireaşa lui gla-
sată. Jucăuşă, ea i-a cules-o dintre
degete, privindu-l drept în ochi în timp
ce mesteca încet, lăsând să i se vadă
limba şi conştiinţă că flirtând cu el în
felul acesta nu făcea decât să-şi
îngreuneze situaţia. N-ar fi trebuit să
înceapă ceva ce nu era în stare să con-
tinue, dar îi era întru câtva de ajutor
să încerce să-l mulţumească aşa cum
putea: asta îi dădea sentimentul că
nu e complet inutilă. Măcar dacă nu i
s-ar fi cerut decât să mănânce o ci-
reaşă lipicioasă!

Ca să arate că prezenţa chelnerilor
nu-l deranjează, deşi de-abia aştepta
să-i vadă odată plecaţi, Edward zâmbi
şi se lăsă pe spate în scaun, cu paha-
rul de vin în mână, întrebându-i peste
umăr:

— Dintr-astea nu mai aveţi?

— S-au terminat, sir. Cu părere de
rău, sir.

Dar mâna care ținea paharul începuse să-i tremure din cauza eforturilor pe care le făcea să-și stăpânească bucuria subită, exaltarea. Florence părea să strălucească în fața lui, era minunată – frumoasă, senzuală, talentată și plină de viață dincolo de orice închipuire.

Băiatul care vorbise se repezi să strângă masa. Colegul lui era afară, lângă ușă, ocupându-se de felul doi, fripturile, pe care le punea în farfurii. Era imposibil să împingă căruciorul în apartamentul nupțial ca să-i poată servi așa cum trebuia, etalându-le în toată splendoarea serviciul de argint, din cauza unei diferențe de nivel de două trepte între coridor și cameră, consecință a unei erori de renovare de pe vremea când această fermă elizabetană fusese „georgianizată“, pe la mijlocul secolului al XVIII-lea.

Cei doi miri rămăseseră, pe scurt, singuri, deși puteau auzi hârșăitul lingurilor care se loveau de farfurii și șoptele flăcăilor lângă ușa deschisă.

Edward își puse mâna peste cea a lui Florence și-i spuse în șoaptă, pentru a suta oară în ziua aceea, „Te iubesc“, iar ea îi răspunse imediat cu aceleași cuvinte – și chiar spunea adevărul.

Edward avea o diplomă, o *magna cum laudae* în istorie, la University College din Londra. În cei trei ani, cam scurți, învățase despre războaie, răscocole, foamete, ciume, înălțarea și prăbușirea imperiilor, revoluții care își devoraseră eroii, greutăți în agricultură, sărăcia din zonele industriale, cruzimea elitelor aflate la putere – o mascaradă frumos colorată de opresiuni, mizerie și speranțe deșarte. Înțelesese cât de plină de constrângeri și lipsită de bucurii putea să fie viața, generație după generație. În marele tablou al lumii, pacea și prosperitatea de care se bucura Anglia în epoca respectivă erau o raritate și, într-un asemenea cadru, fericirea de care aveau parte el și Florence părea excepțională, dacă nu chiar unică. În ultimul

an de facultate, scrisese o lucrare specială pe tema teoriei istorice a „marilor oameni“ – era chiar așa demodat să crezi că niște indivizi puternici puteau hotărî destinul unei națiuni? Cu siguranță, profesorul lui coordonator era de părere că da : în viziunea sa, Istoria, cu majusculă, era o mare narațiune condusă de forțe ineluctabile către o serie de deznodăminte inevitabile și necesare – la scurt timp după aceea avea să devină o știință. Dar viețile pe care le examinase Edward în detaliu – oameni precum Cezar, Charlemagne, Frederic al II-lea, Ecaterina cea Mare, Nelson sau Napoleon (la Stalin renunțase, la insistențele profesorului său) – sugerau mai degrabă contrariul. O personalitate plină de cruzime, oportunismul pur și ceva noroc erau de ajuns pentru a schimba destinul a milioane de oameni, susținuse Edward în chip de concluzie și se văzuse răsplătit cu o notă de opt, care aproape îi pusese în pericol acel *magna cum laudae*.

O descoperire întâmplătoare a fost faptul că până și izbânzile de proporții epice aduceau prea puțină fericire, în schimb sporeau considerabil neliniștea și foamea de reușită. În timp ce se îmbrăca pentru nuntă în dimineața aceea (frac, joben, un botez conștiințios cu apă de colonie), ajunsese la concluzia că nici una dintre marile figuri de pe lista sa n-ar fi putut cunoaște o satisfacție ca a lui. Extazul lui era el însuși o formă de măreție. Iată-l, un bărbat al cărui vis de glorie era împlinit sau pe cale să se împlinească. La vârsta de douăzeci și doi de ani, îi întrecuse deja pe toți.

Și acum își privea soția, se uita în ochii ei de culoarea alunei, constelați cu punctișoare colorate pe fondul acela alb ca zăpada, abia atins de o undă diafană de albastru lăptos. Genele ei erau dese și întunecate ca ale unui copil și era ceva copilăros și în solemnitățile chipului ei liniștit. Avea un chip frumos, parcă sculptat, care într-o anumită

lumină te ducea cu gândul la o amerindiană de stirpe aleasă. Avea linia maxilarului bine conturată și un zâmbet larg, deloc artificial, care se întindea până la încrețiturile din colțul ochilor. Era înzestrată cu o osatură puternică – câteva matroane de la nuntă observaseră, atotștiutoare, că are niște șolduri generoase. Sâni ei, pe care Edward îi atinsese și chiar îi sărutase, deși nici pe departe așa cum ar fi vrut, erau mici. Mâinile ei de violonistă erau albe și puternice, la fel și brațele lungi; la orele de sport din timpul școlii făcuse aruncări de suliță.

Pe Edward nu îl interesase nicio dată prea mult muzica clasică, dar acum începuse să-i învețe jargonul sprintar – *legato*, *pizzicato*, *con brio*. Încet-încet, tot auzindu-le repetate, ajunsese să recunoască mecanic și chiar să-i placă anumite bucăți. Era una pe care ea o cânta împreună cu prietenii ei și care îl emoționa în mod special. Când exersa acasă game și arpegii, purta o bentiță

de școlăriță, un detaliu gingaș ce îl făcea să viseze la fiica pe care s-ar putea să o aibă într-o bună zi. Felul în care cânta Florence era învăluitor și precis, devenise celebră pentru bogăția ei de expresie. Unul dintre profesori spusese că n-a mai întâlnit niciodată un student care să facă o coardă să vibreze cu atâta căldură. Când stătea în fața pupitrului din sala de repetiții de la Londra sau în camera ei din casa părinților, în Oxford, cu Edward lungit pe pat, privind-o și dorind-o, Florence avea o postură grațioasă, își ținea spatele drept, capul ridicat, mândru, și citea partiturile cu o expresie decisă, aproape trufașă, care pe el îl lăsa fără grai. Privirea aceea avea atâta încredere, cunoștea atât de bine calea de a stârni plăcerea.

În tot ceea ce ținea de muzică, mișcările ei erau mereu sigure și fluide – își ungea arcușul cu sacâz, își reacorda instrumentul, rearanja camera astfel încât cei trei colegi din cvartetul de

coarde, pasiunea ei, să se simtă cât mai confortabil. Ea era conducătorul de necontestat al micului grup și întotdeauna avea ultimul cuvânt în desele lor neînțelegeri muzicale. Dar în viața de zi cu zi era surprinzător de neîndemânatică și nesigură pe ea, mereu își scrânteia câte un deget, dărâma lucrurile sau se lovea cu capul de ceva. Aceleași degete care reușeau să atace o dublă coardă într-o suită de Bach erau la fel de pricepute și să răstoarne o ceașcă plină de ceai pe fața de masă din olandă sau să scape un pahar pe dalele de piatră. Dacă avea senzația că se uită cineva la ea, aproape că se împiedica în propriile picioare – îi mărturisise lui Edward că pentru ea era o corvoadă să se întâlnească pe stradă cu un prieten și să parcurgă sub ochii lui cei câțiva metri care îi despărțeau. Și de câte ori era încordată sau prea conștientă de sine, își ducea mâna la frunte în mod repetat, ca pentru a da la o parte o șuviță de păr imaginară, cu un

gest delicat, rapid, pe care îl continua mult timp după ce motivul tulburării dispăruse.

Cum ar fi putut să nu iubească o ființă atât de ciudată și plină de căldură, atât de specială în felul ei, chinuitor de sinceră și lucidă, o ființă ale cărei gânduri și emoții erau întotdeauna la vedere, scurgându-se ca un flux de particule încărcate cu energie prin fiecare gest și expresie? Chiar și fără frumusețea ei cu oase puternice ar fi iubit-o, fără să aibă de ales. Iar ea îl iubea, la rândul ei, cu o asemenea intensitate și cu o asemenea chinuitoare reticență fizică. Nu numai instinctele erotice, ascuțite de lipsa unui mijloc adecvat de defulare, îi erau stimulate în felul acesta, ci i se trezise la viață și latura protectoare. Dar oare era ea chiar atât de vulnerabilă? Se uitase odată pe furiș în dosarul ei de la școală și îi descoperise rezultatele la testele de inteligență : un coeficient

de o sută cincizeci și doi, cu șaptesprezece puncte mai mare decât al lui. În acele vremuri, astfel de coeficiente cuantificau un lucru la fel de concret ca înălțimea sau greutatea. Odată, când asistase și el la o repetiție cu cvartetul, a luat parte la o dispută în care ea avea altă părere în legătură cu frazarea, tempoul sau nuanțele unui pasaj decât Charles, violoncelistul cel dolofan și cam pus pe harță, a cărui față strălucea din cauza unei acnee întârziate, iar Edward rămăsese surprins de cât de calmă și rece putea să fie Florence. Nu s-a certat deloc, a ascultat liniștită, apoi le-a comunicat decizia ei. Nici urmă de micul ei gest cu care își dădea părul de pe frunte. Știa perfect ce rol îi revenea și era hotărâtă să conducă, așa cum trebuia să facă vioara-ntâi. Părea să fi reușit, de asemenea, să-și convingă înfricoșătorul tată să facă exact ceea ce voia ea. Cu multe luni înainte de nuntă, acesta, la sugestia ei, îi oferise lui

Edward o slujbă. Dacă într-adevăr Edward o voia sau ar fi îndrăznit să o refuze, asta era o altă problemă. Știusese, de asemenea, printr-un fel de osmoză feminină, exact ce le trebuia și pentru ceremonie, de la mărimea cortului de nuntă până la cantitatea de budincă, inclusiv cam cât ar fi fost rezonabil din partea tatălui ei să plătească pentru toate acestea.

• • • • •

„Uite-i că vin“, șopti ea strângându-i mâna și atrăgându-i astfel atenția să se abțină de la vreo altă pornire bruscă de intimitate. Chelnerii apărură cu farfuriile lor de friptură – porția lui era de două ori mai mare decât a ei. Mai aduseseră budincă însiropată cu sherry, brânză Cheddar și bomboane de ciocolată cu mentă, pe care le așezaseră pe un bufet. După ce au murmurat câteva cuvinte despre soneria pentru room-service de deasupra

șemineului – butonul trebuia apăsat lung și zdravăn – flăcării s-au retras, închizând ușa în urma lor cu foarte mare grijă. Se auzi clicănitul căruciorului în timp ce se îndepărta pe coridor, apoi, după un moment de tăcere, un „heeeeeiii” sau „eiiii” care ar fi putut cu ușurință veni dinspre barul de la parter și, în sfârșit, tinerii căsătoriți rămaseră, așa cum se cuvea, singuri.

Vântul care își schimbase direcția sau se întetise aduse până la ei sunetul valurilor care se loveau de mal, ca un zgomot îndepărtat de pahare sparte. Se ridică ceața, descoperind copacii deși ce acopereau colinele care șerpuiău în zare de-a lungul malului dinspre est. Printre crengi și frunze, privirile lor surprindeau o întindere netedă, de un cenușiu strălucitor, care ar fi putut să fie suprafața mătăsoasă a mării sau poate golful, dacă nu chiar cerul – era greu de spus. Schimbarea brizei adusesse prin ușile întredeschise o mireasmă

seducătoare, un iz sărat de oxigen și de spațiu deschis care părea nelalocul lui pe lângă fața de masă din olandă, bine apretată, sosul îngroșat cu făină și tacâmurile grele de argint lustruit pe care le țineau în mână. Prânzul de după nuntă fusese copios și durase enorm. Nu le mai era foame. Teoretic, puteau foarte bine să-și abandoneze farfuriile, să apuce de gât sticla de vin și să o ia la goană spre țarm, să-și arunce pantofii din picioare și să se bucure de libertate. Nimeni din hotel nu i-ar fi împiedicat. Erau, în sfârșit, adulți, în vacanță, liberi să facă ce voiau. Peste doar câțiva ani, așa vor proceda tineri cum nu se poate mai obișnuiți. Dar deocamdată epoca îi ținea în loc. Chiar și acum, când Edward și Florence rămăseseră singuri, existau încă mii de reguli de care ei nici nu-și dădeau seama, dar care se cereau respectate. Tocmai pentru că erau adulți nu aveau voie să facă lucruri copilărești, cum ar fi să plece de la o

masă pe care cineva se chinuise să le-o pregătească. La urma urmei, era ora cinei. Și să te porți copilărește nu era încă ceva onorabil sau la modă.

Totuși, Edward era tulburat de chemările plajei și, dacă ar fi știut cum să propună sau să justifice o asemenea acțiune, ar fi sugerat, poate, să se ducă acolo imediat. Îi citise lui Florence cu voce tare dintr-un ghid turistic care susținea că de-a lungul celor 28 de kilometri de plajă pietrișul a fost măcinat și aranjat de miile de ani de furtuni astfel încât acum la capătul estic rămăseseră pietrele cele mai mari. Legenda spunea că pescarii din partea locului, când acostau noaptea, știau exact unde se află după mărimea pietrișului. Florence sugerase că ar putea să meargă și să vadă cu ochii lor, comparând pietricele adunate la câte un kilometru distanță. Oricum ar fi fost mai bine să-și târască picioarele pe plajă decât să stea aici. Tavanul, și așa destul de jos, părea să se apropie

tot mai mult de capul lui Edward, închizându-se deasupra lui. Din farfuria lui se ridica un miros rece și umed ca răsuflarea unui câine, amestecându-se cu briza mării. Poate că nu era așa de fericit și mulțumit cum își spunea el întruna. Simțea o presiune îngrozitoare îngustându-i gândurile și împiedicându-i cuvintele să iasă și se afla într-o stare accentuată de disconfort fizic – parcă îi intraseră la apă pantalonii sau lenjeria intimă.

Dar dacă ar fi fost să apară la masa lor vreun duh, gata să-i îndeplinească lui Edward cea mai arzătoare dorință, acesta nu i-ar fi cerut nici o plajă din lume. Tot ce voia, singurul lucru la care se putea gândi era să se vadă împreună cu Florence, întinși pe sau în patul din camera de alături, goi, trăind în sfârșit acea experiență minunată care părea la fel de îndepărtată de viața de zi cu zi ca extazul mistic sau moartea însăși. Perspectiva aceea – oare chiar se va realiza? I se va întâmpla

chiar lui? – își trimitea încă o dată degetele reci către abdomenul său inferior și Edward se lăsă pentru o clipă pradă acelei plăceri intense, pe care o ascunse sub un oftat de mulțumire.

Ca majoritatea tinerilor din acea vreme – sau din orice vreme –, neavând la dispoziție vreo metodă mai ușoară sau orice alt mijloc de a căpăta experiență sexuală, Edward se deda constant la ceea ce o autoritate în materie numea „autosatisfacere“. Fusese fericit să descopere termenul respectiv. Se născuse în 1940, prea târziu ca să mai creadă că astfel abuza de corpul lui, că o să-și piardă vederea drept pedeapsă sau că Dumnezeu îl privea sumbru și neîncrezător în timpul acestei activități zilnice. Sau că toată lumea știa ce face el, din cauza înfățișării sale palide sau a privirii vinovate. Cu toate acestea, eforturile sale erau înnegurate de un sentiment nedeslușit de rușine, de ratare și deșertăciune și,

desigur, de singurătate. Iar plăcerea ajungea să fie doar un beneficiu întâmplător. Scopul era să se elibereze cumva – de dorința aceea copleșitoare care îi ocupa gândurile, dorința de a avea ceva ce nu putea fi pe moment al lui. Cât de extraordinar era acest simplu fapt: o lingură plină de produs obținut manual din propriul corp reușea să-i ușureze instantaneu mintea de povară, ca să se poată apoi concentra, cu forțe noi, asupra hotărârii de care dăduse dovadă Nelson în bătălia din Golful Aboukir.

Singura și cea mai importantă contribuție a lui Edward la pregătirile pentru nuntă a fost să se abțină pentru mai bine de o săptămână. De când avea doisprezece ani nu mai fusese așa de „cast“. Voia să fie în cea mai bună formă pentru mireasa lui. Nu-i fusese ușor, mai ales noaptea în pat sau dimineața când se trezea, în după-amiezile lungi sau în orele de dinaintea

prânzului, după cină și înainte de culcare. Și acum, iată-i, erau în sfârșit căsătoriți și singuri. De ce nu se ridica de la friptura lui, să o acopere de sărutări și s-o conducă spre patul cu baldachin din camera de alături? Dar nu era chiar atât de simplu. Există o întreagă istorie, nespuse de lungă, a tratativelor lui cu timiditatea lui Florence. Ajunsese să o respecte, să o venereze chiar, să o ia, în mod eronat, drept o formă de sfială, o perdea de convenții sub care ea își ascundea senzualitatea profundă. Sau, altfel spus, o parte a adâncimii insondabile a personalității ei și o dovadă a calității sale umane. Edward se autoconvinsese că o prefera, mai degrabă, în felul acesta. Deși nu recunoscuse încă, nici măcar în sinea lui, reticența ei se potrivea cu propria lui ignoranță și lipsă de încredere – o femeie ceva mai senzuală și cu mai multe pretenții, o femeie sălbatică, probabil că l-ar fi îngrozit.

Felul în care se curtaseră ei era ca o pavană¹, o descoperire reciprocă treptată, cu protocoale niciodată rostite sau stabilite de comun acord, dar de cele mai multe ori respectate. Nu discutaseră despre probleme intime – și nici nu simțiseră lipsa acestor discuții. Asemenea probleme nu puteau fi puse în cuvinte, nici definite. Limbajul și practica terapiei, comerțul sentimentelor împărțite sârguincios și analizate pe bază de reciprocitate încă nu intraseră în circulație. Deși unii oameni mai avuți mergeau la psihanalist, majoritatea încă nu căpătase obișnuința să se privească pe sine, în viața de zi cu zi, ca pe o enigmă, ca pe un exercițiu de compoziție narativă sau ca pe o problemă ce-și aștepta rezolvarea.

Între Edward și Florence nimic nu se putea întâmpla cu repeziciune.

1. Vechi dans de curte, de origine spaniolă sau italiană, cu caracter solemn, lent; melodia corespunzătoare.

Avansurile, cele importante, permisiunea, acordată fără cuvinte, de a vedea sau mângâia mai mult, toate erau obținute treptat. Acea zi din luna octombrie când i-a văzut pentru prima dată sânii goi o precedase cu mult pe cea în care avusesse voie să-i și atingă – 19 decembrie. I-a sărutat în februarie, deși nu pe sfârcuri, pe care le-a morfolit cu buzele o singură dată, în mai. Iar ea a avansat de-a lungul trupului lui cu și mai mare precauție. Orice mișcări bruște sau sugestii radicale din partea lui ar fi putut să distrugă în momentul de față bunătațe de muncă depusă pe parcursul atâtor luni. Seara aceea la cinema, când văzuseră *A Taste of Honey*¹, iar el îi luase mâna și i-o dusesese între picioarele lui, l-a dat înapoi cu săptămâni întregi. Iar Florence nu se purta neapărat glacial sau măcar rece – nu era stilul ei –, ci ajungea în mod

1. *O picătură de miere* (1962), regia Tony Richardson.

imperceptibil să se îndepărteze, poate se simțea dezamăgită sau chiar un pic trădată. Reușea cumva să se distanțeze de el fără să-l lase să se îndoiască de iubirea ei. Apoi, în sfârșit, au ajuns din nou pe calea cea bună : odată, când erau singuri într-o sâmbătă după-amiază, pe la sfârșitul lui martie, cu ploaia curgând zdravăn dincolo de ferestrele sufrageriei dezordonate a părinților lui, în mica lor casă din Chiltern Hills, ea și-a lăsat mâna să se odihnească pentru scurtă vreme pe sau în apropiere de penisul lui. Pentru mai puțin de cincisprezece secunde, cu speranțele crescând și în plin extaz, Edward a simțit-o prin două straturi de material. Și imediat ce ea și-a retras mâna, a știut că nu mai poate suporta. A cerut-o de nevastă.

Nu avea de unde să știe cât a costat-o pe ea să-și pună mâna – dosul mâinii – într-un asemenea loc. Îl iubea, voia să-i facă pe plac, dar trebuia să-și înfrângă dezgustul care o copleșea.

Fusese o încercare onestă – pe cât era de deșteaptă, pe atât era și fără de prihană. Și-a ținut mâna acolo cât de mult a putut, până când a simțit că ceva se agită și apoi se întărește sub flanelul cenușiu al pantalonilor lui. Parcă dăduse peste o creatură vie, alta decât Edward al ei – și se retrăsese cu scârbă. Apoi el îi trântise cererea în căsătorie și, în vârtejul emoțiilor, al încântării, al veseliei și al ușurării, al îmbrățișărilor bruște, uitase pe moment de micul ei șoc. Iar el era atât de uimit de propria lui fermitate și, totodată, contrariat de această dorință ce nu-și găsea rezolvare, încât n-ar fi avut cum să-și dea seama de dualitatea care din acea zi începuse să-i guverneze ei viața – relația secretă dintre dezgust și fericire.

• • • • •

Erau singuri așadar – și, teoretic, liberi să facă orice le trecea prin cap,

dar și-au continuat cina, deși n-aveau nici o poftă. Florence a lăsat cuțitul deoparte și s-a întins să-l strângă de mână pe Edward. De jos, s-au auzit la radio cele șase bătăi urmate de clopotele Big Ben-ului, care anunțau începutul știrilor de la ora 10. În această regiune a coastei, transmisiile de televiziune erau receptate destul de slab din cauza dealurilor dimprejur. Oaspeții mai în vârstă stăteau jos, în salon, luând măsurile lumii cu păhărelele dinainte de culcare – hotelul oferea o mare varietate de whisky – și câțiva dintre domni își umpluseră pipele pentru ultima oară în ziua aceea. Să se adune așa în jurul radioului pentru principalul buletin de știri al zilei era un obicei din timpul războiului, la care încă nu renunțaseră. Edward și Florence auzeau înăbușit știrile pe scurt și reușiseră să prindă numele prim-ministrului, iar după vreo două minute vocea lui familiară se lansă într-un discurs. Harold Macmillan ținuse o conferință

la Washington despre cursa pentru înarmare și nevoia de a se semna un tratat care să interzică testele nucleare. Cine n-ar fi fost de acord că era o prostie să continui testarea unor bombe cu hidrogen în atmosferă din moment ce exista riscul de-a iradia toată planeta? Dar nimeni sub treizeci de ani – și, cu siguranță, nici Florence sau Edward – nu credea că prim-ministrul britanic avea o influență considerabilă la nivel mondial. În fiecare an, Imperiul intra tot mai mult la apă, pe măsură ce alte câteva țări își câștigau pe drept independența. Acum nu mai rămăsese aproape nimic din el și lumea le aparținea americanilor și rușilor. Marea Britanie, Anglia, era o putere minoră – și să spui asta îți dădea o oarecare satisfacție blasfematoare. Jos, desigur, lumea era de altă părere. Toți cei trecuți de patruzeci de ani vor fi luptat sau suferit în război și cunoșteau moartea la o scară neobișnuită; n-ar fi fost în stare să creadă că răsplata

pentru tot sacrificiul lor era această eșuare în irelevanță.

Edward și Florence aveau să voteze pentru prima dată la viitoarele alegeri generale și erau atrași de ideea unei victorii înălțătoare a laburiștilor, la fel de faimoasă precum cea din 1945. Într-un an sau doi, vechea generație care încă visa la Imperiu s-ar fi dat, cu siguranță, la o parte din fața unor politicieni ca Gaitskell, Wilson, Crosland – oameni noi, cu viziunea unei țări moderne, în care să existe egalitate și lucrurile să fie făcute să meargă. Dacă America avea la dispoziție un președinte exuberant și chipeș precum Kennedy, atunci Marea Britanie putea avea și ea ceva asemănător – în spirit, cel puțin, pentru că încă nu exista nici o personalitate atât de strălucitoare în Partidul Laburist. Baronii naționaliști¹ încă mai luptau în ultimul război,

1. *The blimps*, în original, sunt denumiți reacționarii ultranaționaliști, de obicei

erau încă nostalgici după disciplina și privațiunile din trecut – dar timpul lor era pe sfârșite. Edward și Florence împărtășeau gândul că într-o bună zi, curând, țara se va transforma în bine, energii tinerești de-abia așteptau să rupă zăgazurile, ca aburul sub presiune, iar acest sentiment al lor se contopea cu exaltarea propriei aventuri împreună. Anii '60 erau prima decadă din viețile lor de adulți, aceasta era vremea lor. Fumătorii de pipă de jos, în jachetele lor cu nasturi argintii, cu porțiile lor duble de Caol Ila¹ și amintirile din timpul campaniei purtate

persoane în vârstă care își fac un titlu de glorie din opiniile lor conservatoare. Numele vine de la Colonelul Blimp, o caricatură creată de Sir David Low (1891-1963), reprezentând un personaj dictatorial, grandoman, irascibil, șovin și cu toate stereotipiile britanice.

1. Caol Ila este numele unei distilerii de pe insula Islay, în Scoția, celebră pentru whisky-ul tradițional de malț.

în Africa de Nord și Normandia și cu rămășițele de jargon militar păstrate cu grijă – acești domni nu puteau ridica nici o pretenție asupra viitorului. Timpul, domnilor, timpul!

Ceața se ridica, dezvăluind treptat copacii din apropiere, stâncile verzi și golașe de dincolo de golf și porțiuni ale mării de argint, iar aerul blând de seară se strecura înăuntru, în jurul mesei, în timp ce ei continuau să pretindă că mănâncă, prizonieri în timp ai propriilor anxietăți. Florence abia dacă-și mutase mâncarea de colo-colo prin farfurie. Edward mâncase numai câteva bucățele simbolice de cartof, pe care le cioplise cu vârful furculiței. Ascultau, vrând-nevrând, cel de-al doilea calup de știri, conștienți de cât de lipsiți de imaginație trebuie să fi fost dacă ajunseseră să-și concentreze atenția pe același lucru ca oaspeții de jos. Era noaptea nunții lor și ei n-aveau nimic să-și spună. De sub picioarele lor se înălțau cuvinte nedeslușite, însă

reuşiseră să înţeleagă „Berlin“ şi să-şi dea seama că aceasta era povestea care în ultimul timp îi captivase pe toţi. Era vorba de o evadare din Berlinul de Est, comunist, în cel de Vest; refugiaţii rechiziţionaseră o navă cu aburi de pe lacul Wannsee şi scăpaseră de gloanţele grănicerilor est-germani ascunzându-se la timonă. Au ascultat asta şi acum, intolerabil, urma cea de-a treia ştire importantă, comunicarea concluziilor în urma unei conferinţe islamice la Bagdad.

Erau legaţi de evenimentele din lumea largă prin propria lor prostie! Aşa ceva nu mai putea continua. Era momentul să se treacă la acţiune. Edward îşi lărgi nodul la cravată şi lăsă hotărât din mână cuţitul şi furculiţa, aşezându-le paralel pe farfurie.

— Am putea să mergem jos şi să ascultăm ca lumea.

Sperase să facă o glumă, dirijându-şi sarcasmul spre ei amândoi, dar cuvintele îi tâşniseră cu o ferocitate atât de

surprinzătoare încât Florence se înroșise la față. Credea că o criticase pentru că prefera radioul în locul lui și, înainte ca el să apuce să-și îndulcească sau să-și îmblânzească observația, i-a spus în grabă: „Sau am putea să ne ducem și să ne întindem pe pat“, apoi, nervoasă, și-a înlăturat o șuviță invizibilă de păr de pe frunte. Ca să-i demonstreze ce rău se înșela, reușise să-i propună exact lucrul pe care el și-l dorea cel mai mult, iar pe ea o îngrozea cel mai tare. Chiar ar fi fost mai fericită, sau măcar mai puțin nefericită, dacă s-ar fi dus jos, în salon, să-și petreacă timpul în conversații liniștite cu matroanele de pe canapelele cu modele înflorate, în vreme ce bărbații lor se aplecau cu seriozitate asupra știrilor și asupra vicisitudinilor istoriei. Orice, numai asta nu.

Soțul ei zâmbea, se ridicase în picioare și îi întindea ceremonios mâna peste masă. Și el era un pic îmbujorat la față. Șervetul îi mai rămăsese

agățat de pantaloni pentru un moment, atârnând absurd, ca o pânză pe care o pui în jurul șalelor, și apoi zburase cu mișcări suave spre podea. Florence n-avea ce face, poate doar să leșine, însă nu se pricepea așa de bine să joace teatru. Se ridică la rândul ei și îl luă de mână, bănuind că zâmbetul ei aprobator era mult prea rigid ca să fie convingător. Nu prea i-ar fi fost de folos să afle că Edward, în visele lui cu ochii deschiși, n-o văzuse niciodată mai frumoasă ca acum. Era ceva cu brațele ei, își va aminti el mai târziu că se gândise, subțiri și vulnerabile, urmând să se încolăcească pline de adorație în jurul gâtului său. Și ochii ei frumoși, căprui și plini de lumină, strălucind de o pasiune de netăgăduit, și tremurul slab al buzei de jos, pe care și-o umezea acum cu limba.

Cu mâna rămasă liberă, încerca să apuce sticla de vin și paharele pe jumătate pline, dar era prea dificil și îi distrăgea atenția – paharele se ciocneau

unul de altul, încrucișându-și picioarele în mâna lui și făcând vinul să se verse. Se hotărî, în schimb, să ia doar sticla, ținând-o de gât. Chiar și în această stare de exaltare, tremurând din toate mădulele, avea totuși impresia că reușește să-i înțeleagă lui Florence obișnuitele rețineri. Era chiar un motiv de bucurie în plus că făceau față împreună acestei ocazii splendide, acestei experiențe care-i trecea dincolo de graniță. Și faptul cel mai emoționant era că Florence sugerase să se întindă pe pat. Această schimbare de statut o eliberase, în sfârșit. Încă ținând-o de mână, Edward înconjură masa și veni mai aproape de ea să o sărute. Cum i se părea vulgar să facă așa ceva ținând o sticlă în mână, o așeză la loc pe masă.

— Ești foarte frumoasă, șopti el.

Ea se străduia să își aducă aminte cât de mult îl iubea pe omul acesta. Era un om bun, sensibil, o iubea și nu putea să-i facă nici un rău. Ridicând

din umeri, se scufundă și mai adânc în
îmbrățișare, strânsă toată la pieptul
lui, inhalându-i mirosul familiar, liniș-
titor, care aducea a aer de pădure.

— Sunt atât de fericit aici, cu tine.

— Și eu sunt fericită, spuse ea încet.

Când s-au sărutat, i-a simțit ime-
diat limba, încordată și puternică,
împingându-se dincolo de dinții ei, ca
un bătaș croindu-și drum cu umărul
într-o încăpere. Intrând în ea cu forța.
Propria limbă se îndoi, retrăgându-se
automat, plină de scârbă, și lăsându-i
lui Edward și mai mult loc liber. Știa
bine că ei nu-i place felul ăsta de a se
săruta și nu mai fusese niciodată atât
de insistent. Cu buzele lipite ferm de
ale ei, îi cerceta interiorul cărnos al
gurii, apoi limba lui se deplasă în
spatele dinților, dintr-un capăt în altul
al maxilarului ei inferior, până în locul
gol unde acum trei ani îi crescuse
strâmb o măsea de minte pe care apoi
și-o scosese, cu anestezie generală. În
această cavitate îi rătăcea ei limba, de

obicei, când era pierdută în gânduri. Prin asociere, era mai mult o idee decât o locație, un spațiu privat, imaginar, mai degrabă decât o gaură în gingia ei, și i se părea ciudat să mai existe o altă limbă care să poată ajunge acolo. Tocmai vârful hotărât, învârtoșat, al acestui mușchi venetic, tremurând viu în gura ei, o îngrețoșa. Mâna lui stângă, larg deschisă, o apăsa deasupra omoplaților, chiar sub ceafă, ținându-i capul fix, lipit de al lui. Simțea cum o cuprinde claustrofobia și i se taie respirația și, în același timp, își dădea seama, din ce în ce mai clar, că îi era peste putință să-l supere acum. Limba lui era sub a ei, împingându-i-o înspre cerul gurii, apoi deasupra, împingând-o în jos, și acum aluneca delicat înspre margini și de jur-împrejur, de parcă s-ar fi gândit să-i facă un nod simplu, răsucind și trăgând o singură dată. Ar fi vrut să-i implice limba într-o acțiune anume, să o coopteze într-un

duet hidos, pe mutește, dar ea nu putea decât să se strângă și să încerce, concentrată, să nu se opună, să nu verse, să nu intre în panică. Dacă ar fi vomitat în gura lui – și acesta era un gând cu totul disperat –, căsătoria lor s-ar fi sfârșit pe loc, iar ea ar fi trebuit să se ducă acasă și să le dea explicații părinților ei. Înțelegea perfect că această operațiune cu limbile, această penetrare, era o punere în scenă la scară redusă, un *tableau vivant* ritualic a ceea ce încă avea să urmeze, ca prologul unei piese antice, care îți spune dinainte tot ce trebuie să se întâmple.

În timp ce stătea în picioare, așteptând să treacă momentul respectiv, cu mâinile odihnindu-i-se, de dragul procedurii, pe șoldurile lui Edward, Florence începea să conștientizeze că dăduse peste un adevăr de neînlăturat, destul de evident la o privire retrospectivă, un adevăr primar și străvechi precum tributul plătit vikingilor sau *le droit*

*de seigneur*¹, și aproape prea brutal pentru a fi definit: atunci când luase decizia să se mărite, fusese de acord exact cu acest lucru. Fusese de acord că era bine să facă lucrul acesta și să lase pe altcineva să i-l facă ei. Când ea, Edward și părinții lor se îngrămădiseră în sacristia aceea mohorâtă ca să semneze în registru, după ceremonie, exact asta semnaseră, iar restul – presupusa maturitate, explozia de confetti și tortul – nu fusese decât o distracție politicoasă. Și dacă nu-i plăcea, ea singură era responsabilă, pentru că toate alegerile din ultimul an se îngustaseră treptat, ducând spre lucrul acesta, și era numai vina ei, iar acum chiar era convinsă că o să i se facă rău.

Când i-a auzit geamătul, Edward a știut că fericirea lui era pe cale să

1. *Droit de seigneur* sau „Legea primei nopți” – expresii care desemnau dreptul unui suveran de a deflora virginele de pe proprietatea sa, în Evul Mediu.

devină absolută. Avea o senzație de-
licioasă de imponderabilitate, de parcă
s-ar fi ridicat cu câțiva centimetri dea-
supra podelei, ca un turn străjuind
încântat deasupra ei. Era dureros de
plăcut felul în care își simțea inima
ridicându-i-se, cu bătăi surde, până în
gât. Era înfiorat de atingerile ușoare
ale mâinilor ei, nu prea departe de
vintrele lui, de docilitatea trupului ei
minunat, abandonat în brațele lui, și
de sunetul pasional al nărilor ei răsu-
flând cu repeziciune. Limba ei, în-
fășurându-se grațios în jurul limbii
lui, pe măsură ce i-o apăsa, îl aducea
într-o stare de extaz necunoscută până
atunci, un fior rece și ascuțit, chiar
dedesubtul coastelor. Poate într-o zi,
curând, va reuși să o convingă – de ce
nu, chiar în seara asta sau poate nici
nu era nevoie să o convingă – să-i ia
penisul în gura ei moale și frumoasă.
Dar ăsta era un gând de care trebuia
să se îndepărteze cât de repede putea,
pentru că altfel era în pericol să

termine prea repede. Parcă simțea cum deja începuse, cum se făcea încet-încet de rușine. Tocmai la timp, Edward începu să se gândească la știri, la fața prim-ministrului Harold Macmillan, înalt, cocârjat, cu niște mustăți ca de morsă, fost erou de război, o găgăuță decrepită – și cât se poate de străin de sex, ideal pentru scopul său. Colaps comercial, înghețarea provizorie a salariilor, menținerea prețului la revânzare. Unii îl blestemau că trădase Imperiul, dar, serios, n-ar fi avut de ales, având în vedere vântul schimbării care bătea în Africa. Nimeni n-ar fi acceptat un asemenea mesaj din gura unui laburist. Și tocmai a demis o treime din guvern în „noaptea cuțitelor lungi”¹. Pentru asta îți trebuia ceva

1. Denumire dată zilei de 13 iulie 1962, când prim-ministrul Harold Macmillan a demis șapte membri ai guvernului britanic. Inițial, această sintagmă se referea la intervalul 30 iunie-2 iulie 1934, când cel puțin 85 de membri ai grupării paramilitare

tupeu. Mackie-Şiş, spunea un titlu de ziar, Macbeth!, un altul. Oamenii cu preocupări serioase ziceau că îngroapă țara într-o avalanșă de posturi de televiziune, mașini, supermarketuri și alte gunoaie. Le dădea oamenilor ce voiau. Pâine și circ. O națiune nouă, și acum voia să ne unim cu Europa – cine ar fi putut băga mâna în foc că n-avea dreptate?

În sfârșit, situația era din nou sub control. Gândurile lui Edward se dizolvaseră și el se contopea din nou cu limba sa, cu vârful ei, în același moment în care Florence tocmai se hotărâse că ea nu mai suportă. Se simțea imobilizată, sufocată, se înăbușea, îi era greață. Și auzea un sunet care creștea tot mai mult în intensitate, nu gradual ca o gamă, ci într-un *glissando* ușor, și nu o voce sau o vioară, ci ceva

Sturmabteilung (SA) au fost executați din ordinul lui Hitler, alte câteva sute fiind arestați și închiși. (n.r.)

între cele două, suind, suind, până devenea de neîndurat, fără să-i părăsească vreo clipă raza auditivă, o voce-vioară care tocmai era pe punctul de a se face înțeleasă, de-a spune ceva deosebit de important, într-un lanț de vocale și silabe cu mult mai primitive decât cuvintele. Era posibil să fi venit din cameră ori de afară, de pe coridor, sau poate se auzea doar în urechile ei, ca un țiuit. Poate că ea era cea care scotea sunetul acela. Nu-i mai păsa – trebuia să scape.

Și-a tras capul brusc și s-a eliberat, smucindu-se din brațele lui. Și chiar în timp ce el o privea surprins, cu gura încă deschisă și cu o expresie întrebătoare născându-i-se pe chip, ea îl apucă de mână și îl conduse spre pat. Era un lucru pervers din partea ei, dacă nu chiar dement, din moment ce nu-și dorea decât să fugă din cameră, să traverseze grădina, să o ia la goană pe cărare până la plajă și să se așeze acolo, singură. Fie și numai un minut

de singurătate i-ar fi fost de ajutor. Dar sentimentul datoriei era dureros de puternic și nu îi putea rezista. N-ar fi suportat să-l dezamăgească pe Edward. Și era convinsă că tot ce făcea era greșit. Dacă alaiul de nuntă, oaspeții și rudele apropiate s-ar fi aflat în acest moment înghesuite pe nevăzute în cameră, ca să ia aminte, toate aceste fantome i-ar fi ținut partea lui Edward și dorințelor lui imediate și rezonabile. Cu toții ar fi tras concluzia că e ceva în neregulă cu ea și ar fi avut dreptate.

Știa și că purtarea ei era demnă de milă. Ca să supraviețuiască, să scape de acest moment hidos, trebuia să se implice și mai tare, să se dedice următorului moment și să dea impresia descurajantă că ea însăși tânjea după el. Actul final nu putea fi amânat la nesfârșit. Momentul acela îi venea, suind și tot suind, în întâmpinare, iar ea se îndrepta prosteste spre el. Era prinsă într-un joc ale cărui reguli nu

le putea pune la îndoială. Nu se putea sustrage acestei logici care o îndemna să îl conducă sau să îl târască pe Edward de-a lungul camerei, înspre ușa deschisă a dormitorului și înspre patul îngust cu baldachin și cuvertura lui netedă și albă. Habar n-avea ce va face odată ajunși acolo, dar măcar sunetul acela încetase și în cele câteva secunde până să ajungă la pat, gura și limba îi aparțineau, putea să respire și să încerce să-și recâștige stăpânirea de sine.

Doi

Cum s-au întâlnit și de ce erau acești Ciubiți de epocă modernă atât de timizi și inocenți? Se considerau prea sofisticăți ca să creadă în destin, dar totuși rămânea un paradox faptul că o întâlnire atât de importantă ar fi putut fi întâmplătoare, depinzând de sute de alte evenimente și alegeri minore. Dacă nu s-ar fi întâlnit deloc – ce posibilitate înfricoșătoare! Și, încă de la primii fiori ai dragostei, deseori s-au întrebat cât de aproape îi purtaseră oare pașii unul de altul în vremurile timpurii ale adolescenței, când Edward

se nimerea uneori să descindă din de-
părtările meschinei reședințe a familiei
sale din Chiltern Hills în vizită la
Oxford. Se gândeau ce amuzant era să
fi trecut atât de aproape unul pe lângă
altul, la vreunul dintre evenimentele
acelea faimoase pentru tineret, la Târgul
de la St Giles' din prima săptămână a
lui septembrie sau, dacă nu, de May
Morning, la răsăritul soarelui, în pri-
ma zi a lunii – un ritual ridicol, căruia
mereu i se dădea prea mare impor-
tanță, își ziceau ei, întru totul de acord
în această privință; sau la Cherwell
Boat House, unde se închiriau bărci
de pescuit – deși Edward nu fusese
decât o singură dată acolo; ori poate
mai târziu, la finele adolescenței, în
timpul vreunui chef clandestin la Turl.
Edward își amintea chiar că odată
parcă venise cu un microbuz, împre-
ună cu alți puști de treisprezece ani,
la Oxford High, școala unde de obicei
ajungeau să fie făcuți harcea-parcea
la concursurile de cultură generală de

niște fete înflorător de bine informate și la fel de stăpâne pe ele ca niște oameni mari. Se poate să fi fost totuși o altă școală. Florence nu-și amintea să fi făcut vreodată parte din acele echipe, dar mărturisea că pe vremea aceea îi plăceau genul ăsta de evenimente. Comparându-și hărțile mentale și geografice, descoperiseră că întâmplarea îi adusese de multe ori alături.

Apoi copilăria și anii de școală se terminaseră și, în 1958, amândoi aleseseră Londra – University College în cazul lui, iar în al ei, Royal College of Music – și, desigur, nici acolo nu ajunseseră să se întâlnească. Edward locuia împreună cu o mătușă văduvă în Camden Town și în fiecare dimineață mergea cu bicicleta până în Bloomsbury. Învăța toată ziua, iar în weekend juca fotbal și bea bere cu colegii. Uneori i se întâmpla să aibă parte și de câte o încăierare în fața vreunui pub, dar asta până la un moment dat, când a început să i se pară stânjenitor.

Singura lui activitate din timpul liber care nu necesita un efort fizic susținut era să asculte muzică, stilul acela de blues electric, percutant, motorul vital și adevăratul precursor al rock-and-rollului englezesc – muzica aceasta, după părerea lui de o viață, era cu mult superioară cântecelor acelora smintite din Liverpool, de numai trei minute, care sunau ca decupate dintr-un musical și totuși în câțiva ani aveau să captiveze lumea întreagă. Deseori pleca seara de la bibliotecă și o pornea pe Oxford Street până la Club 100 să-i asculte pe John Mayall și Powerhouse Four¹, pe Alexis Korner sau Brian Knight. În timpul celor trei ani de studenție, nopțile la club reprezentaseră culmea experienței sale culturale, și multă vreme după aceea susținea că

1. În realitate, John Mayall a început să cânte la Club 100 abia în 1964, iar trupa lui își schimbase între timp numele în Bluesbreakers. (n.r.)

aceasta fusese muzica pe baza căreia își formase gusturile și care chiar îi modelase viața.

Cele câteva fete pe care le cunoștea – pe vremea aceea nu erau așa de multe înscrise la universitate – veneau la cursuri din suburbiile orașului și plecau devreme după-amiaza, pare-se din cauza strictelor instrucțiuni părintești de a ajunge acasă până la ora ceaiului. Fără să o spună, aceste fete dădeau impresia clară că „se păstrau“ pentru viitorul lor soț. Nu exista nici urmă de îndoială – ca să poți face sex cu una dintre aceste fete, trebuia să o iei de nevastă. Doi dintre prietenii lui, ambii fotbaliști destul de buni, o luaseră pe calea aceasta, se însuraseră prin anul doi și dispăruseră din peisaj. Unul dintre acești nefericiți avusese chiar un impact remarcabil asupra colegilor, lăsând în urmă o poveste plină de povețe. Se încurcase cu o fată de la secretariatul universității și o lăsase însărcinată, apoi fusese, din punctul

de vedere al prietenilor lui, „târât la altar“ și vreun an de zile nu s-a mai auzit nimic de el, după care cineva l-a văzut întâmplător pe Putney High Street împingând un cărucior – genul de activitate degradantă pentru un bărbat, în zilele acelea.

Contraceptivele nu erau decât un articol de ziar, o promisiune ridicolă, încă una dintre poveștile exagerate ale americanilor. Bluesul pe care îl auzea la Club 100 îi sugera lui Edward că peste tot în jurul lui, deși nevăzuți, bărbații de vârsta lui aveau o viață sexuală explozivă, inepuizabilă, plină de gratificații de tot soiul. Muzica pop era cuminte, încă sfioasă în privința acestei chestiuni, filmele erau abia mai explicite, dar în cercul lui Edward bărbații trebuiau să se mulțumească cu bancuri fără perdea, exagerări frustrate ale experiențelor sexuale și o camaraderie gălăgioasă sub auspiciile unor beții furioase, care le reduceau și mai mult șansele de a întâlni o fată.

Schimbările sociale nu survin nici-
odată la fel de repede la toate nivelele.
Circula zvonul că la departamentul de
Engleză și mai în josul străzii, la
Școala de Studii Orientale și Africane,
sau pe Kingsway, la Academia de Studii
Politice și Economice, bărbați și femei
în jeanși negri, strâmți și pulovere sport
negre, pe gât, practicau libertinajul
sexual, fără să fie nevoiți să-și cunoască
unii altora părinții. Se vorbea chiar de
țigări cu marijuana. Edward mai făcuse
o excursie de la Facultatea de Istorie
până la cea de Engleză, sperând să
descopere dovezi ale raiului pe pământ,
dar coridoarele, avizierele și femeile
nu păreau să arate deloc diferit.

Florence stătea în cealaltă parte a
orașului, lângă Albert Hall, într-un că-
min studentesc pentru fete, în care se
dădea stingerea la ora 11, vizitele băr-
baților erau cu desăvârșire interzise
și fetele nu făceau altceva decât să
intre și să iasă în permanență unele
din camerele celorlalte. Florence exersa

cinci ore pe zi și se ducea la concerte cu prietenele ei. Prefera recitalurile de cameră de la Wigmore Hall, în special cvartetele de coarde, și uneori mergea la câte cinci pe săptămână, și la prânz, și serile. Îi plăcea solemnitatea întunecoasă a aceluși loc, pereții îngălbeniți din spatele scenei, cu tencuiala căzută, luciul lambriurilor din lemn și covorul roșu din holul de la intrare, sala ca un tunel poleit și faimoasa cupolă de deasupra scenei, pe care era reprezentată, din câte i se spusese, foamea omenirii după grandioasa abstracțiune a muzicii, cu Zeul Armoniei înfățișat ca un glob de foc nestins. Florence îi venera pe bătrânii cărora le trebuiau minute întregi ca să coboare din taxiuri, ultimii victorienți în viață, șontăcând în bastoane până la locurile lor, unde ascultau într-o liniște alarmant de critică, uneori cu câte un pled scoțian adus de acasă acoperindu-le genunchii. Aceste fosile, cu tigvele lor încrețite, cioturoase, aplecate cuviincios înspre scenă,

reprezentau pentru Florence culmea experienței și judecata cea dreaptă, dacă nu-i sugerau cumva o expertiză muzicală căreia niște degete artritice nu i se mai puteau supune. Și mai era încântarea în sine de a ști că atâția muzicieni faimoși din lumea întregă au concertat aici, că marile cariere au debutat chiar pe această scenă. Aici o ascultase pentru prima dată pe celebra violoncelistă de 16 ani Jacqueline du Pré la concertul ei de debut. Gusturile lui Florence nu erau ieșite din comun, dar erau foarte precise. Cvartetul Opus 18 de Beethoven o obsedase pentru o bună bucată de vreme, apoi ultimele lui cvartete celebre. Urmaseră Schumann, Brahms și după aceea, în ultimul ei an, cvartetetele lui Frank Bridge, Bártok și Britten. În trei ani de zile, ascultase muzica tuturor acestor compozitori la Wigmore Hall.

În anul doi de facultate i se oferise o slujbă part-time în culise – să facă

ceai pentru muzicieni în spațioasa cameră verde și să tragă cu ochiul pe gaura cheii ca să le poată deschide artiștilor ușa când ieșeau de pe scenă. De asemenea, întorcea paginile partiturilor pentru pianiști la concertele de cameră și într-o noapte chiar a stat în picioare lângă Benjamin Britten, în timpul unui program cu piese de Haydn, Frank Bridge și Britten însuși. Mai cântaseră un contratenor și Peter Pears, care îi strecurase lui Florence o bancnotă de 10 șilingi în timp ce pleca împreună cu marele compozitor. Descoperise sălile de studiu, sub sala mare cu pianul, unde pianiști celebri precum John Ogdon și Cerkaski tunaseră game și arpegii dimineți în șir, ca niște studenți înnebuniți de anul întâi. Wigmore Hall devenise pentru ea o a doua casă – se simțea stăpâna fiecărui colțișor, oricât de mizerabil sau obscur, până și treptele reci de beton care duceau la toaletele de la subsol erau ale ei.

Una dintre îndatoririle ei era să păstreze curățenia în camera verde și într-o după-amiază descoperi niște notițe de concert ale Cvartetului Amadeus, scrise cu creionul și aruncate în coșul de gunoi. Era un scris de mână întortocheat și neclar, aproape ilizibil, ceva despre primele măsuri ale Cvartetului nr. 15 de Schubert. A fost încântată când în sfârșit a reușit să descifreze cuvintele „Atacă la Si!“. Florence nu se putea opri să nu întoarcă pe toate părțile gândul că primise un mesaj important sau un imbold vital și, două săptămâni mai târziu, nu mult după începerea ultimului ei an, a întrebat trei dintre cei mai buni studenți de la facultate dacă n-ar dori să formeze împreună propriul lor cvartet.

Numai violoncelistul era bărbat, dar acest Charles Rodway nu îi inspira nici un fel de interes romantic. Băieții din facultate, muzicieni pasionați, ambițioși până la Dumnezeu, ignoranți în orice altă privință cu excepția

instrumentului pe care și-l aleseseră și a repertoriului, nu erau câtuși de puțin atrăgători. Ori de câte ori se întâmpla ca una dintre fetele din grupul lor să aibă o relație serioasă cu vreun alt student, dispărea pur și simplu din punct de vedere social, întocmai ca prietenii lui Edward, fotbaliștii. Era ca și când tânăra femeie ar fi intrat la mănăstire. Din moment ce părea imposibil să aibă o relație cu un băiat și totodată să păstreze legătura cu vechii prieteni, Florence prefera să-și petreacă timpul cu grupul de la cămin. Îi plăceau hârjonelile, intimitatea, tandrețea, felul în care fetele făceau caz de zilele lor de naștere și se fâțâiau de colo-colo cu ceainice, pături și fructe dacă aveai ghinionul să te molipsești de gripă. Anii de facultate fuseseră pentru ea ani de libertate.

Hărțile londoneze ale lui Edward și Florence coincideau într-o măsură insignifiantă. Ea știa prea puține despre puburile din Fitzrovia și Soho și, deși

mereu intenționase să viziteze sala de lectură de la British Museum, nu apucase niciodată. Iar el nu știa nimic despre Wigmore Hall sau despre ceainăriile din cartierul ei și nu fusese niciodată la picnic în Hyde Park sau cu barca pe Serpentină. Li s-a părut interesant să descopere că se aflaseră în Trafalgar Square în același timp, în 1959, împreună cu alți douăzeci de mii de oameni, hotărâți să protesteze împotriva bombei atomice.

• • • • •

Nu s-au întâlnit decât după ce și-au terminat studiile la Londra și s-au întors acasă, la familiile lor, la liniștea copilăriei, să stea degeaba vreo două săptămâni călduroase și plictisitoare, în așteptarea rezultatelor de la examenele de absolvire. Mai târziu, asta i-a intrigat cel mai mult – cât de ușor ar fi fost ca întâlnirea să nu aibă loc. Pentru Edward, acea zi anume ar fi

putut să treacă la fel ca oricare alta – să se retragă în fundul micii lor grădini, ca să stea pe o bancă năpădită de mușchi, la umbra unui ulm uriaș, citind în afara razei vizuale a mamei lui. La vreo 50 de metri depărtare, fața ei palidă, nedeslușită, ca una dintre acuarelele pe care le picta, se zărea dincolo de ferestrele de la bucătărie sau sufragerie, uitându-se neclintită la el de douăzeci de minute bune. El încerca să o ignore, dar îi simțea privirea ca atingerea mâinii ei pe spate sau pe umăr. Apoi o auzea cântând la pianul de sus, interpretând greoi una dintre piesele din Caietul Annei Magdalena Bach, singura bucată clasică pe care o știa și el la vremea aceea. O jumătate de oră mai târziu, cobora din nou la fereastră să se uite la el. Sub nici o formă n-ar fi venit afară să-i vorbească dacă îl vedea citind. Cu mulți ani înainte, pe când Edward era încă școlar, tatăl lui îi

explicase cu răbdare că nu are voie să-l deranjeze pe fiul lor de la studiu.

În acea vară, după examenele finale, curiozitatea lui se îndreptase spre ereziile medievale și conducătorii lor sălbatici și smintiți, care adeseori se autoproclamau Mesia. Pentru a doua oară în anul acela, citea cartea lui Norman Cohn, *În căutarea mileniului*¹. Sub înrâurirea versetelor din Apocalipsă și Cartea lui Daniel, îndemnați să creadă că Papa era Anticristul, că se apropia sfârșitul lumii și că numai cei dreپți se vor mântui, mii de oameni adunați în gloate cutreierau zonele de țară din Germania, umblând din oraș în oraș, masacrând evreii, dacă se nime-rea să-i găsească, preoții și, uneori, pe cei bogați. Apoi autoritățile înecau răz-merița în sânge și, după câțiva ani, răsărea o nouă sectă, în altă parte. La

1. *The Pursuit of the Millennium*, Londra, 1957.

rândul lui, Edward, închistat în plic-tiseala și siguranța existenței sale, citea aceste izbucniri recurente de nebunie cu o fascinație lugubră, recunoscător că trăiește într-o epocă în care religia își pierduse mult din însemnătate. Se gândea dacă să se înscrie la un doctorat, în caz că rezultatele lui erau suficient de bune. Și-ar fi ales ca subiect această frenezie medievală.

În plimbările sale prin pădurile de fagi, visa la o serie de biografii pe care le-ar scrie, ale unor personalități mai puțin importante care trăiseră în mijlocul evenimentelor istorice majore. Primul ar fi fost Sir Robert Carey, omul care venise de la Londra la Edinburgh călare, în șaptezeci de ore, ca să-i aducă vestea morții reginei Elisabeta I succesorului ei, Iacob al VI-lea, regele Scoției. Carey fusese un om interesant și, lucru foarte folositor, își scrisese memoriile. Luase parte la luptele împotriva Armadei spaniole, era un spadasin celebru și fusese un protector al

Oamenilor Lordului Șambelan¹. Călătoria sa dificilă în nord se presupunea că îi va aduce un tratament preferențial sub domnia noului rege, dar, în loc de asta, i-a fost dat să intre într-o relativă obscuritate.

Când se afla într-o stare de spirit ceva mai realistă, Edward se gândea că ar trebui să-și găsească o slujbă decentă, să predea istoria într-o școală generală, de pildă, și să încerce să evite stagiul militar.

Dacă nu citea, de obicei se plimba pe alee și pe șoseaua cu tei până în satul Northend, unde locuia Simon Carter, un coleg de școală. Dar în această dimineață, sătul de cărți, cântece de păsărele și liniștea de la țară, Edward și-a scos din șopron bicicleta

1. *Lord Chamberlain's Men* este numele inițial al trupei de teatru în cadrul căreia William Shakespeare a lucrat ca actor și dramaturg cea mai mare parte din cariera sa.

rahitică pe care o avea de când era copil, i-a ridicat șaua, i-a umflat cauciucurile și a pornit-o fără nici o direcție anume. Avea în buzunar o bancnotă de o liră și două jumătăți de coroană și nu-și dorea decât să pedaleze înainte. Cu o viteză nesăbuită, căci frânele îl lăsaseră de mult, zbura printr-un tunel de vegetație, pe un deal abrupt, dincolo de ferma familiei Balham și apoi dincolo de ferma familiei Stracey, pe valea Stonor și, pe când trecea huriind pe lângă gardul de fier al parcului, luă decizia să se ducă până în Henley, la vreo șase kilometri depărtare. Când ajunse în oraș, se îndreptă spre gară cu intenția vagă de a pleca la Londra, să-și vadă niște prieteni. Dar trenul garat la peron mergea în cealaltă direcție, spre Oxford.

O oră și jumătate mai târziu, se plimba prin centrul orașului, în dogoarea amiezii, încă destul de plictisit și enervat pe sine însuși că își cheltuise banii și timpul. Pe vremuri, orașul

fusese un fel de capitală locală, o sursă de promisiuni pentru aproape toate distracțiile lui adolescente. Însă, după experiența Londrei, i se părea că arată ca un orașel de jucărie, îmbuibat și provincial, ridicol cu pretențiile sale. Când un portar cu pălărie de fetru pe cap s-a încruntat la el din gangul umbrat al porții unui colegiu, lui Edward aproape că i-a venit să se întoarcă și să-i vorbească. În loc de asta, s-a hotărât să se consoleze cu o halbă de bere. Luând-o pe bulevardul St Giles' înspre pubul Vulturul și Copilul, observă o notiță scrisă de mână care anunța o întâlnire de prânz a membrilor locali ai CDN¹ și ezită un moment. Nu-l atrăgeau prea mult aceste adunări zeloase, nici retorica lor catastrofistă, nici rectitudinea lor jeluitoare. Desigur, armele erau hidoase și trebuiau interzise, dar niciodată nu aflase

1. Campania pentru Dezarmare Nucleară – o mișcare pacifistă britanică.

nimic nou la vreuna dintre întâlnirile acestea. Totuși, era membru cotizant, n-avea nimic altceva de făcut și simțea cum conștiința îi dă oarecum ghes. Era de datoria lui să ajute la salvarea lumii.

O luă pe un coridor pavat cu gresie și ajunsese într-un sală întunecoasă, cu tavanul jos și grinzile proaspăt văruite, mirosind a lemn lustruit și a praf, ca în biserică, de unde se auzea un cor înăbușit de voci angajate într-o dispută. După ce ochii i s-au mai obișnuit cu întunericul, prima persoană pe care a zărit-o a fost Florence, care stătea în picioare lângă o ușă, discutând cu un individ numai pielea și osul, cu fața galbenă și un vraf de manifeste în brațe. Florence purta o rochie albă de bumbac, care se umfla în jurul ei ca o crinolină și avea o centură albastră și îngustă de piele strânsă tare în jurul taliei. Se gândi pentru un moment că arăta ca o soră medicală – în chip abstract și convențional, asistentele medicale prezentau pentru el o anumită

atracție erotică pentru că – cel puțin așa i-ar fi plăcut să-și imagineze – deja știa totul despre corpul lui și nevoile acestuia. Spre deosebire de restul fetelor la care se uitase insistent pe stradă sau în magazine, Florence nu și-a ferit privirea. O privire ironică sau amuzată, posibil plictisită sau căutând să se distreze. Avea o figură ciudată – frumoasă, cu siguranță, dar cu oase puternice, arătând de parcă ar fi fost sculptată. În semiîntunericul încăperii, lumina care cădea asupra ei de pe fereastra înaltă din dreapta îi făcea fața să semene cu o mască cioplită, însuflețită și liniștită, și foarte greu descifrabilă. Edward se îndreptă spre ea fără ezitare și fără să aibă idee ce i-ar fi putut spune. Era cu totul incapabil să inițieze o conversație.

Privirea ei a rămas ațintită asupra lui pe măsură ce se apropia și, când a ajuns lângă ea, Florence a luat o foaie din teancul tovarășului ei și l-a întrebat: „Vrei și tu una? E despre o

bombă cu hidrogen care va fi lansată asupra Oxfordului“.

În timp ce-i lua foaia din mână, degetele ei au zăbovit, cu siguranță nu din întâmplare, atingându-i încheietura. El a spus: „Nu pot să mă gândesc la nimic altceva ce aş citi cu mai mare plăcere“.

Băiatul de lângă ea îi arunca priviri veninoase în timp ce aştepta să-l vadă dispărând, dar Edward a rămas exact unde era.

• • • • •

Nici ea nu mai avea linişte în casă, o vilă mare, victoriană, în stil gotic, în apropiere de Banbury Road, la cincisprezece minute de mers pe jos. Violet, mama ei, care corecta toată ziua, pe căldură, lucrările de la examenele finale, era intolerantă în privința programului regulat de studiu al lui Florence – game și arpegii repetate la infinit, duble coarde, teste de memorie. „Scârțâit“

era cuvântul pe care Violet îl folosea de obicei, ca de exemplu : „Draga mea, încă n-am terminat pe ziua de azi. Ai putea oare să-ți amâni scârțâitul până după ora ceaiului?“.

Spusese asta ca pe o glumă drăgăstoasă, dar Florence, care era neobișnuit de iritabilă săptămâna aceea, a luat-o ca pe o dovadă în plus a faptului că mama ei disprețuia cariera pe care și-o alesese și că avea o ostilitate față de muzică în general și, prin urmare, față de Florence însăși. Știa că ar fi trebuit să-i pară rău pentru mama ei. Era atât de afonă, încât îi era imposibil să recunoască fie și o singură melodie – nici măcar imnul național, pe care îl putea distinge de „Mulți ani trăiască“ numai datorită contextului. Era unul dintre acei oameni care n-ar fi fost în stare să spună dacă o notă e mai jos sau mai sus decât alta. Acesta era un handicap sau o nenorocire în aceeași măsură ca un picior de lemn sau o buză de iepure, dar după libertatea pe

care o trăise în Kensington, acasă Florence se simțea de parcă ar fi fost persecutată clipă de clipă și nu reușea deloc să se arate înțelegătoare. De exemplu, nu o deranja să-și facă patul în fiecare dimineață – făcea asta dintotdeauna –, dar nu-i plăcea să fie întrebată de fiecare dată la micul dejun dacă și l-a făcut sau nu.

Cum se întâmpla deseori după perioadele în care fusese plecată, tatăl ei îi stârnea sentimente amestecate. Erau momente când îl găsea fizic respingător și abia putea să-l suporte în fața ochilor – chelia aceea lucioasă, mâinile mici și albe, strategiile lui neobosite de a scoate profit de pe urma afacerilor și de a face și mai mulți bani. Și vocea de tenor, în același timp lingușitoare și autoritară, cu intonația ei excentrică. Ura să-i audă relatările entuziaste despre iahtul lui cu nume ridicol, *Bombonica*, pe care îl ținea în portul Poole. O zgâria pe creier să-i tot asculte poveștile despre noile tipuri de pânze,

aparatul de transmisie-recepție sau noul lac special pentru iahturi. Pe vremuri o lua cu el la plimbare și, de câteva ori, când avea vreo doisprezece-treisprezece ani, traversaseră canalul până în portul Carteret, lângă Cherbourg. N-au mai vorbit niciodată despre acele excursii. Și nici n-a mai invitat-o la plimbare de atunci, iar ea era mulțumită că scăpase. Dar uneori, dintr-o pornire de dragoste vinovată sau din instinct protector, venea pe la spatele lui când stătea așezat și îl cuprindea cu brațele pe după gât, îl săruta pe creștet și își freca nasul și bărbia de chelia lui, inhalând cu plăcere mirosul de curat pe care îl emana.

Și sora ei mai mică o călca pe nervi, cu noul ei accent cockney și ignoranța ei voită în materie de pian. Cum ar fi fost oare posibil să facă ce le ruga tatăl lor, anume să-i cânte un marș de Sousa, când Ruth susținea că nu e în stare să numere patru timpi într-o măsură?

Ca întotdeauna, Florence era de părere că trebuie să-și ascundă adevăratele sentimente față de familia ei. Asta nu-i cerea un efort suplimentar – pur și simplu păăsea încăperea ori de câte ori era posibil să o facă fără să dea senzația că ar fi un gest demonstrativ și, mai târziu, era mulțumită că nu a spus nimic sarcastic sau care să le rănească sentimentele părinților sau surorii ei ; altfel ar fi stat trează toată noaptea, simțindu-se vinovată. Încea să-și reamintească mereu cât de mult își iubea familia, retrăgându-se și mai mult dincolo de zidul tăcerii. Știa foarte bine că oamenii izbucneau, chiar furtunos, și apoi se împăcau. Dar ea n-ar fi știut nici cum să înceapă – pur și simplu nu cunoștea meșteșugul, cum de ajungeau până la urmă să se risipească norii de furtună, și nu îi venea să creadă că vorbele grele puteau fi retrase sau uitate. Mai bine să nu se complice. Ca să fie numai vina ei atunci când ajungea să se simtă ca

într-o caricatură de ziar, ca omulețul căruia iese fum din urechi.

Și mai avea și alte griji. Ar fi trebuit poate să își caute o slujbă modestă de instrumentistă în cadrul unei orchestre de provincie – s-ar fi considerat foarte norocoasă să facă parte din Bournemouth Symphony – sau să depindă în continuare de părinți pentru încă un an, să profite de averea baba-cului și să-și pună la punct cvartetul de coarde până când ar fi reușit să capete un prim angajament? Asta ar fi însemnat să locuiască la Londra și nu avea prea mare tragere de inimă să-i mai ceară bani lui Geoffrey. Violoncelistul, Charles Rodway, se oferise să-i pună la dispoziție dormitorul liber din casa părinților lui, dar era un individ cam insistent, pus pe fapte mari, care îi arunca priviri fixe, pline de înțeles, peste pupitrul de partituri. Dacă locuia cu el ar fi însemnat să se afle la mila lui. Aflase și de o slujbă full-time – numai să fi întrebat și era

a ei – în cadrul unui trio care cânta piese ușoare de cameră într-un hotel ca vai de lume din sudul Londrei. Nu își făcea scrupule în legătură cu muzica pe care ar fi urmat să o cânte – oricum nu stătea nimeni să asculte –, dar instinctul, dacă nu snobismul din ea, îi spunea că n-ar fi putut trăi în sau prin apropiere de Croydon. Încercase să se convingă că după aflarea rezultatelor de la examene o să-i fie mai ușor să ia o decizie și așa, la fel ca Edward, aflat la douăzeci de kilometri distanță pe dealurile împădurite dinspre est, își petrecea zilele într-un soi de anticameră, așteptând cu nerăbdare să-și înceapă viața.

Întoarsă acasă de la facultate, cu statutul de școlăriță preschimbat, de-acum matură în feluri pe care nimeni din casă nu părea să le observe, Florence începea să-și dea seama că părinții ei aveau opinii politice destul de supărătoare și, cel puțin în această privință, își permitea disidențe fățișe

la cină, în digresiuni șerpuitoare pe parcursul serilor lungi de vară. Resimțea astfel o oarecare ușurare, însă conversațiile acestea sporeau totodată nerăbdarea ce o stăpânea. Violet era sincer interesată de faptul că fiica ei era membră a CDN, iar lui Florence i se părea cam solicitant să aibă o mamă filozof. Se simțea provocată de calmul sau, mai precis, de tristețea pe care o afișa în timp ce își asculta fiica povestind, înainte să-și expună propriile opinii. Spunea că Uniunea Sovietică era o dictatură cinică, un stat crud și fără inimă, făcându-se vinovat de genociduri care depășiseră în amploare până și Germania nazistă, și dezvoltase o rețea vastă și prea puțin cunoscută de închisori politice. Și o ținea tot așa, cu procesele publice, cenzura și absența oricărei legi sau ordini. Uniunea Sovietică își bătea joc de demnitatea umană și drepturile firești ale individului, era o forță înăbușitoare care ocupase teritoriile

vecine – Violet avea printre prietenii ei universitari și câțiva unguri și cehi – și funcționa în virtutea unor crezuri expansioniste, prin urmare lumea trebuia să i se opună, la fel cum făcuse și cu Hitler. Dacă nu putea fi oprită, pentru că nu dispuneam de tancuri și oameni să apărăm Podișul Renan, atunci trebuia măcar subminată. Câteva luni mai târziu, avea să arate înspre Zidul Berlinului, cerând să i se dea dreptate – imperiul comunist era acum o închisoare uriașă.

Florence nutrea convingerea intimă că Uniunea Sovietică, cu toate greșelile ei – stângăciile, ineficiența și probabil nevoia de a se apăra, mai degrabă decât pornirile distructive – reprezenta, în fond, una dintre forțele benefice ale lumii. Era și fusese dintotdeauna pentru salvarea oprimaților și unirea împotriva fascismului și a ravagiilor capitalismului feroce. Comparația cu Germania nazistă o dezgusta. Recunoștea în opiniile lui Violet modelul

tipic al propagandei proamericane. Era dezamăgită de mama ei și chiar îi spusese asta.

Iar tatăl ei avea exact genul de păreri la care te-ai fi așteptat din partea unui om de afaceri. Exprimarea lui devenea mai agresivă după o jumătate de sticlă de vin: Harold Macmillan era un prost că renunțase la Imperiu fără să se lupte, un idiot pentru că nu impusese restricții de salarizare sindicatelor, și un imbecil notoriu pentru că se căciulea în fața europenilor, cerșind să-l lase în clubul lor sinistru. Lui Florence i se părea mai greu să-l contrazică pe Geoffrey. Niciodată nu putuse să scape de acel sentiment ciudat de obligație pe care îl avea față de el. Printre privilegiile copilăriei ei se număra și genul acela de atenție care în mod normal ar fi fost îndreptată spre un frate, un fiu. Cu o vară înainte, tatăl ei ieșise în repetate rânduri cu ea, după muncă, și o lăsase să conducă Humber-ul lui,

astfel încât ea să-și poată lua carnetul de șofer imediat după ce împlinea douăzeci și unu de ani. Iar ea picase examenul. Lecții de vioară de la vârsta de cinci ani și cursuri de vară la o școală specială, lecții de schi și de tenis, chiar și lecții de zbor, pe care le refuzase sfidătoare. Apoi călătoriile: numai ei doi, cu rucsacul în spinare prin Alpi, Sierra Nevada și Pirinei, și tratațiile speciale, călătorii de afaceri de câte o noapte în orașele europene, unde ea și Geoffrey stăteau întotdeauna la cele mai luxoase hoteluri.

Florence plecă de acasă la mijlocul zilei, după o ceartă fără cuvinte cu mama ei asupra unui detaliu domestic lipsit de importanță – Violet nu era neapărat de acord cu felul în care folosea fiica ei mașina de spălat –, spunând că se duce să ducă o scrisoare la poștă și că nu va reveni pentru masa de prânz. O luă înspre sud pe Banbury Road și se îndreptă spre centrul orașului, cu voga ambiție de a

se plimba prin piața acoperită și, eventual, de a da peste vreo veche colegă de școală. Sau și-ar putea cumpăra un corn pe care să-l mănânce la Christ Church Meadow, stând pe malul râului, la umbră. Când a observat anunțul de pe St Giles', cel pe care urma să-l vadă și Edward după cincisprezece minute, a luat-o visătoare într-acolo. Era cu gândul la mama ei. După ce își petrecuse atâta timp cu prietenele ei devotate de la căminul studentesc, acum, că era acasă, observase cât de distantă, din punct de vedere fizic, era mama ei. Nu o sărutase și nu o luase pe Florence în brațe niciodată, nici când era mică. Violet de-abia dacă își atingea fiica. Probabil că era cu atât mai bine. Avea o mamă slabă și osoasă, așa că Florence nu tânjea neapărat după mângâierile ei. Și oricum era prea târziu să înceapă acum.

La câteva minute după ce se retrăsese din lumina soarelui în hol,

Florence își dădu clar seama că fusese o greșeală să vină înăuntru. După ce ochii i se obișnuiseră cu întunericul, se uită în jurul ei cu aceeași lipsă de interes pe care ar fi avut-o față de colecția de argintărie de la Muzeul Ashmolean. Dintr-odată răsări din întuneric un băiat din North Oxford al cărui nume îl uitase, un sfrijit de douăzeci și doi de ani, cu ochelari, care o acostă fără putință de scăpare. Fără nici o introducere, începu să-i expună consecințele pe care le-ar avea fie și o singură bombă cu hidrogen lansată asupra Oxfordului. Cu aproape zece ani înainte, când aveau amândoi în jur de treisprezece ani, o invitase acasă la el, în Park Town, la numai trei străzi distanță, ca să admire noua invenție a lumii, un televizor, primul pe care l-a văzut în viața ei. Pe un ecran mic, gri și cețos, încadrat de niște ușițe sculptate din lemn de mahon, se vedea un bărbat îmbrăcat ca pentru cină stând la o masă, în timp ce în jurul său părea

să fi început ditamai viscolul. Florence se gândise că aceea era o drăcie ridicolă fără nici un viitor, dar de atunci acest băiat – John? David? Michael? – începuse să creadă, pare-se, că ea îi datora veșnică prietenie și iată-l și acum, încă cerându-și înapoi datoria.

Manifestul lui, cele două sute de exemplare pe care le ținea sub braț, descria soarta Oxfordului. Ar fi vrut să îl ajute să le distribuie prin tot orașul. Cum se aplecase înspre ea, Florence i-a simțit mirosul pomezii de păr îmbibându-i toți porii feței. Pielea lui de culoarea hârtiei căpătase un luciu ca de icter în lumina slabă, iar ochii, din cauza lentilelor groase, păreau reduși la dimensiunile unor vizoare înguste și negre. Florence, incapabilă să fie nepoliticoasă, își înghețase pe față o grimasă concentrată. La bărbații înalți și foarte slabi era ceva fascinant în felul în care oasele și mărul lui Adam ieșeau la iveală de sub piele cu atâta pregnanță, în fețele lor acviline și în

postura de păsări prădătoare. Craterul pe care îl descria el urma să aibă un diametru de jumătate de kilometru și treizeci de metri adâncime. Din cauza radioactivității, Oxfordul avea să devină inaccesibil pentru zece mii de ani. Începuse să sune ca o promisiune de eliberare. Dar, de fapt, afară, în gloriosul oraș, vara începuse cu o explozie de verdeață, soarele încălzea calcarul auriu de Cotswold, Christ Church Meadow trebuie să fi fost o splendoare. Aici, în sală, n-avea de văzut, peste umerii înguști ai tânărului, decât siluete mișcându-se de colo-colo în semiîntineric, murmurând și așezându-și scaunele; apoi l-a văzut pe Edward venind înspre ea.

Peste multe săptămâni, într-o altă zi călduroasă, au ieșit la plimbare cu barca pe Cherwell, îndreptându-se spre Vicky Arms și lăsând-o apoi să plutească în josul râului, spre debarcader. Pe drum înapoi au priponit-o lângă un pâlci de păduci și s-au așezat pe mal,

la umbra cea deasă, Edward întins pe spate, mestecând un fir de iarbă și Florence cu capul sprijinit de brațul lui. În pauzele care interveneau în conversație ascultau apa lovindu-se ușurel de fundul bărcii și bocănitul înfundat pe care îl scotea aceasta legănându-se și atingând buturuga de care o legaseră. Din când în când briza aducea până la ei sunetul traficului de pe Banbury Road, liniștitor și îndepărtat. Un sturz începu să cânte încâlcit, repetând fiecare frază cu grijă, apoi se dădu bătut de atâta căldură. Edward își luase câteva slujbe temporare, în principal una de îngrijitor la un club de crichet. Ea își dedica tot timpul cvartetului. Nu le era foarte ușor să-și rupă câteva ore de stat împreună, dar când reușeau, acestea li se păreau cu atât mai prețioase. Aceasta era o duminică după-amiază furată. Știau că s-ar putea să fie una dintre ultimele zile de vară adevărată, înflorită – era deja începutul lui septembrie, iar

frunzele și iarba, deși încă de un verde neîndoielnic, căpătaseră un aer obosit. Conversația se întorsese din nou la acele momente – de-acum îmbogățite de o mitologie a lor, personală – în care se văzuseră pentru prima dată.

Răspunzându-i la întrebarea pe care i-o pusese cu câteva minute mai devreme, Florence spuse în cele din urmă:

— Pentru că nu purtai haină.

— Dar ce purtam?

— Mmm. O cămașă albă, cam largă, cu mânecile suflecate până la coate, și aproape că-ți ieșea din pantaloni...

— Nu-i adevărat.

— Și pantaloni gri de stofă, care aveau o cusătură la genunchi, și niște teniși murdari, un pic roși la vârfuri, în dreptul degetelor mari. Și aveai părul lung, aproape peste urechi.

— Și alt motiv?

— Pentru că arătai un pic mai sălbatic, de parcă te-ai fi bătut...

— Mă plimbasesem cu bicicleta în dimineața aceea.

Florence se ridică într-un cot să-i vadă mai bine fața și se priviră în ochi. Încă era o experiență inedită, amețitoare pentru ei, să se uite pentru un minut întreg în ochii unui adult, fără stânjeneală sau rețineri. Era punctul cel mai apropiat de a face dragoste în care ajunseseră, se gândi el. Ea îi trase firul de iarbă din gură.

— Ești așa un băiețandru de la țară...

— Ei, haide... Mai zi-mi.

— Bine. Pentru că te-ai oprit în pragul ușii și ai început să te uiți la toată lumea de parcă erai stăpânul locului. Mândru. Nu, mai bine zis cu-tezător.

La asta Edward începu să râdă.

— Eram doar foarte enervat pe mine însumi.

— Și atunci m-ai văzut, spuse Florence. Și te-ai hotărât să mă faci să-mi plec ochii.

— Nu-i adevărat. Tu te-ai uitat la mine și te-ai hotărât că nu meritam să-mi arunci o a doua privire.

Florence îl sărută, nu cu pasiune, mai degrabă în joacă sau așa i s-a părut lui. În acele zile de la început, încă spera că ar fi putut exista o șansă cât de mică să fie una dintre acele fete din povești, cu o familie bogată, dispusă să meargă până la capăt cu el, iar asta destul de repede. Dar cu siguranță nu undeva afară, nu în această zonă a râului destul de frecventată.

A tras-o mai lângă el, până când aproape că li s-au atins nasurile și fețele li s-au întunecat. Apoi i-a spus :

— Și te-ai gândit atunci că era dragoste la prima vedere?

Tonul lui era jovial și amuzat, dar ea se gândi să-l ia în serios. Neliniștile cărora urma să le facă față erau încă departe, deși din când în când se mai întreba oare spre ce se îndreaptă. Cu o lună înainte își declaraseră unul altuia că se iubesc și pentru ea fusese în același timp un moment emoționant și, după aceea, un prilej de a sta o noapte întreagă pe jumătate trează,

gândindu-se oarecum cu teamă că s-a pripit și i-a scăpat ceva important, că i-a dat ceva ce nu-i stătea cu adevărat în putere să dea. Dar era un sentiment prea interesant, prea nou, prea măgulitor, o desfătare atât de profundă încât nu i-ar fi putut rezista; era o eliberare să fii îndrăgostit și să o poți spune și nu putea face altceva decât să se adâncească și mai mult în ea. Acum, pe malul râului, în căldura soporifică a uneia dintre ultimele zile de vară, Florence se concentra asupra momentului când el se oprise la intrarea în sala de conferințe, și încerca să-și amintească ce văzuse și ce simțise atunci când se uitase în direcția lui.

Ca să-și ajute memoria, se trase deoparte, se îndreptă și își întoarse privirea de la el înspre râul de un verde puțin mocirlos. Dintr-odată, nu mai era atâta pace. Puțin mai sus pe râu, plutind înspre ei, se vedea o scenă familiară: o bătaie cu vâslele între două bărci supraîncărcate, fixate una

de alta în unghi drept și trecând, înclinate mult pe o parte, de o cotitură a râului, cu zbieretele obișnuite, urlete de pirați și împrôșcări cu apă. Studenții de la universitate, foarte conștienți de excentricitățile lor – amintindu-i lui Florence cât de mult își dorea să plece din locul acela. Chiar și când erau la școală, ea și prietenele ei îi considerau pe studenți o rușine, îi priveau ca pe niște invadatori puerili ai orașului lor natal.

Încercă să se concentreze și mai tare. Purta niște haine un pic neconvenționale, dar ceea ce observase ea fusese chipul lui – un oval delicat, contemplativ, o frunte înaltă, sprâncene întunecate, foarte arcuite, și liniștea din privirea lui în timp ce rătăcea peste capetele adunării înainte de a se fixa asupra ei, de parcă nici n-ar fi fost în cameră, ci doar și-o imagina, o plămădea din vise. Memoria intervenea stănenitor, aducându-i în minte lucruri pe care n-ar fi putut să le știe atunci –

tonalitatea ușor nazală, de provincial, a vocii lui, foarte aproape de accentul de Oxford, dar cu o nuanță de West Country.

Se întoarse înspre el.

— Eram curioasă în privința ta.

Dar era ceva chiar și mai abstract decât asta. La vremea aceea nici nu-i trecuse prin cap să-și satisfacă această curiozitate. Nu se gândise că poate se vor mai întâlni sau că ar trebui să facă ceva pentru ca acest lucru să devină posibil. Era ca și cum propria ei curiozitate nu avea nimic de-a face cu persoana ei – de fapt ea era cea care lipsea din cameră. Când se îndrăgostise i se revelase dintr-odată ce ființă ciudată era, cât de obișnuită era să se închidă în gândurile ei, zi de zi. De câte ori Edward o întreba „Ce faci?“ sau „La ce te gândești?“, întotdeauna îi dădea câte un răspuns ciudat. Îi luase chiar așa de mult timp să descopere că îi lipsea pur și simplu acel truc mintal pe care oricine altcineva îl cunoștea, un mecanism atât de obișnuit încât

nimeni nu se gândise să atragă atenția asupra lui, o conexiune senzorială imediată cu oamenii și evenimentele și cu propriile ei nevoi și dorințe... Toți acești ani trăise izolată, în ea însăși și, destul de bizar, de ea însăși, nevrând sau neîndrăznind să se uite vreodată înapoi. Neliniștile ei legate de Edward fuseseră prezente acolo, în sala aceea cu podea de piatră și ecou, cu grinzile grele și joase, încă din primele secunde, încă de la primul lor schimb de priviri.

• • • • •

El se născuse în iulie 1940, în săptămâna în care începuse bătălia pentru Anglia. Tatăl lui, Lionel, i-a povestit mai târziu că în acea vară istoria și-a ținut respirația timp de două luni, pe când se decidea dacă germana va fi sau nu limba maternă a lui Edward. Dar până să împlinească zece ani, descoperise că asta era doar un fel de

a spune – în toate teritoriile din Franța ocupată, de exemplu, copiii continua-seră să vorbească franceza. Turville Heath nu era nici măcar un cătun, mai degrabă o mână de colibe împrăștiate între pădure și pășunea comunală, pe un platou întins, deasupra satului Turville. La sfârșitul anilor '30, capătul nord-estic al dealurilor Chiltern, adică partea dinspre Londra, aflată la vreo 50 de kilometri depărtare, fusese invadat de expansiunea citadină și arăta deja ca un paradis suburban. Dar la capătul dinspre sud-vest, la sud de Beacon Hill, unde într-o bună zi un torent de mașini și camioane avea să se scurgă printr-un defileu săpat în calcar spre Birmingham, pământurile erau mai mult sau mai puțin neschimbate.

Chiar lângă căsuța familiei Mayhew, în josul unui drumeag bolovănos și abrupt care trecea printr-o pădurice de fagi, dincolo de ferma familiei Spinney, se întindea valea Wormsley,

o frumusețe uitată de lume, cum scrisese un autor în trecere, proprietatea familiei Fane, un neam de agricultori, de secole întregi. În 1940 ei scoteau încă apa de la fântână, o cărau apoi până în pod și acolo o turnau într-un rezervor. Una dintre poveștile din folclorul familiei spunea că, în timp ce țara se pregătea să facă față invaziei hitleriste, nașterea lui Edward a fost considerată de autoritățile locale o stare de urgență, un moment de criză igienică. S-au adunat bărbații cu târnăcoape și lopeți, oameni destul de în vârstă, și-au săpat un șanț pentru o conductă de canalizare din Northend până la ei acasă, în luna septembrie a acelui an, chiar atunci când începuse *Blitz-ul* londonez.

Lionel Mayhew era directorul unei școli generale din Henley. În fiecare dimineață, devreme, mergea pe bicicletă opt kilometri până la lucru și la sfârșitul zilei își conducea bicicleta înapoi, pe dealul abrupt, cu caietele

de teme și lucrările elevilor aranjate teanc într-un coș de nuiele fixat pe ghidon. În 1945, anul în care se născuseră gemenele, și-a cumpărat cu 11 lire, din Christmas Common, o mașină la mâna a doua de la văduva unui ofițer din marină dispărut în Atlantic. La vremea aceea, un vehicul motorizat, strecurându-se pe lângă plugurile și căruțele trase de cai, era încă o priveliște rară pe drumeagurile acelea înguste săpate în calcar. Dar erau multe zile în care raționalizarea benzinei îl obliga pe Lionel să revină la bicicleta lui.

Activitățile sale casnice nu erau deloc obișnuite pentru un bărbat de la începutul anilor '50, abia întors de la slujbă. Imediat cum ajungea acasă își ducea hârtiile în salonașul de la intrare, pe care îl folosea ca birou, și le aranja cu grijă. Aceasta era singura încăpere ordonată din casă și era important pentru el să-și protejeze munca de ambianța domestică. Apoi vedea de

copii – pe măsură ce-au crescut, Edward, Anne și Harriet au mers cu toții la școala sătească din Northend și veneau singuri înapoi acasă. Stătea câteva minute cu Marjorie și apoi se ducea la bucătărie, să facă ceaiul și să strângă vasele de la micul dejun.

Acest interval de o oră, până când se pregătea cina, era singurul moment al zilei în care se ocupa cineva de casă. Copiii ajutau și ei după ce s-au făcut destul de mari, dar fără folos. Numai părțile expuse ale podelei, cele neacoperite de tot felul de gunoaie, erau măturate și numai obiectele de care era nevoie a doua zi – în mare parte haine și cărți – erau curățate. Nu se făceau niciodată paturile, cearșafurile erau schimbate rareori, iar chiuveta din baie lor înghesuită și friguroasă nu fusese niciodată spălată – puteai să-ți scrijelești numele cu unghia în crusta ei cenușie și groasă. Era destul de greu să se facă față nevoilor imediate – să aducă cineva cărbunii

înăuntru, la soba din bucătărie, să întrețină focul iarna în sufragerie, să aibă copiii haine cât de cât curate pentru școală. Rufele se spălau duminica după-amiază și asta însemna să se aprindă focul sub cazan. În zilele ploioase, hainele care trebuiau să se usuce erau întinse peste mobilă și răspândite prin toată casa. Călcatul era peste puterile lui Lionel – totul era netezit cu mâna și împăturit cu grijă. La răstimpuri venea câte o vecină să dea o mână de ajutor în casă, dar nici una nu rămăsese prea mult timp. Lista de sarcini era atât de lungă și atât de grea, iar aceste doamne din partea locului aveau și ele familiile lor de care să aibă grijă.

Familia Mayhew își lua cina la o măsuță rabatabilă din lemn de pin, îngrămadită în spațiul strâmt al bucătăriei, încă și mai restrâns din cauza haosului. Spălatul vaselor era oricum lăsat pe mai târziu. După ce primea mulțumiri pentru masă din partea

tuturor, Marjorie își lua zborul la una dintre îndeletnicirile ei, în timp ce copiii strângeau masa și își aduceau cărțile să se apuce de teme. Lionel se închidea în biroul lui să corecteze caietele de exerciții, să pună la punct bilanțurile de cheltuieli și să asculte știrile la radio în timp ce își fuma pipa. O oră și jumătate mai târziu, ieșea din birou ca să le verifice copiilor temele și să-i pregătească de culcare. Întotdeauna le citea – povești diferite pentru Edward și fete. Deseori adormeau ascultându-l cum spală vasele jos, în bucătărie.

Era un om blajin, scund și îndesat ca un zilier de la fermă, cu ochi de un albastru lăptos, păr nisipiu și o mustață scurtă, militărească. Era prea în vârstă să fie luat în armată – avea deja treizeci și opt de ani când se născuse Edward. Lionel rareori ridica vocea, și niciodată nu se întâmpla să-și plesnească sau să-și bată copiii cu cureaua, cum făceau majoritatea taților. Se aștepta ca ei să-l asculte și

copiii, probabil simțind povara responsabilităților pe care le avea, făceau ce li se cerea. În mod firesc, luau totul de-a gata, inclusiv circumstanțele în care trăiau, deși aveau destul de des ocazia să vadă cum era în casele prietenilor lor – acele mame binevoitoare, cu șorțuri, pe teritoriile lor stăpânite cu strășnicie. Lui Edward, Anne și Harriet nu le fusese niciodată limpede că ei erau mai puțin norocoși decât oricare dintre prietenii lor. Doar Lionel, singur, suporta povara.

Abia după ce trecuse de paisprezece ani, Edward a înțeles într-adevăr că era ceva în neregulă cu mama lor și nu-și mai amintea exact momentul, se poate să fi fost cam pe când împlinise cinci ani, când ea începuse să se schimbe vizibil. Ca și surorile lui, crescuse în umbra fenomenului inestimabil al deranjamentului ei mintal. Era o siluetă fantomatică, o zână sfrijită și blândă cu păr șaten, ciufulit, care plutea prin casă așa cum plutise

și prin copilăria lor, uneori sociabilă și chiar afectuoasă, alteori din inerție, absorbită de hobby-urile și proiectele ei. Putea fi auzită la orice oră din zi, chiar și în mijlocul nopții, bâjbâind peste aceleași bucăți simple pentru pian, împiedicându-se de fiecare dată în același loc. Ieșea deseori în grădină, făcându-și de lucru pe lângă stratul fără formă pe care și-l înjghebase acolo, chiar în centrul micii lor peluze. Pictatul ei, în special cu acuarele – imagini ale dealurilor din depărtare sau turlle de biserică încadrate de copacii din prim-plan –, contribuia serios la dezordinea generală. Nu i se întâmpla niciodată să-și spele pensulele, să-și golească borcanele cu apă verzuie, să-și pună în ordine vopselele și cârpele sau măcar să-și strângă nenumăratele tentative de picturi – nici una dintre ele terminată. Rămânea zile întregi îmbrăcată în halatul în care picta, încă mult timp după ce îi trecea câte o criză dintr-aceasta artistică. O altă activitate –

posibil să îi fi fost sugerată odată ca formă de terapie ocupațională – era să taie poze din reviste și să le lipească în albume. Îi plăcea să se învârtă prin casă în timp ce lucra și fiecare locșor de pus piciorul, în tălpile goale mai ales, se umplea de agrafe de hârtie, care ajungeau să fie călcate și înfipite în mizeria dintre lamele despuiate ale parchetului. Pensule mozolite și întărite în borcane, unde le lăsase, pe scaune și pe pervazurile ferestrelor.

Printre celelalte preocupări ale lui Marjorie se numărau și urmărirea păsărelelor de la fereastra sufrageriei, croșetatul, broderiile și aranjamentele florale, toate abordate cu aceeași intensitate haotică, visătoare. Era mai mereu tăcută, deși uneori o auzeau murmurând ca pentru sine în timp ce se îndeletnicea cu vreo sarcină mai dificilă: „Așa... așa... așa“.

Lui Edward nu-i trecuse niciodată prin cap să se întrebe dacă era fericită. Cu siguranță avea momentele ei de

neliniște, atacurile de panică, atunci când respira la intervale scurte, brațele subțiri i se ridicau și cădeau sacadat și toată atenția i se îndrepta asupra copiilor, asupra unei nevoi a lor anume care trebuia imediat rezolvată. Unghiile lui Edward erau cam lungi, trebuia să coasă o gaură dintr-o rochiță, gemenele aveau nevoie de o baie. Cobora printre ei, fâțându-se ineficient, ca să-i dojenească, să-i ia în brațe sau să-i pupe pe față, dacă nu toate deodată, recuperând timpul pierdut. Era aproape o formă de iubire, iar ei o primeau destul de fericiți. Dar știau din experiență că asemenea manifestări domestice erau imposibile – forfecuța de unghii și ața colorată nu erau de găsit, iar ca să încâlzești apă pentru o baie îți trebuiau ore întregi de pregătiri. Și în curând mama lor dispărea în derivă, înapoi în lumea ei.

Aceste manifestări erau probabil cauzate de vreo ipostază precedentă a sinelui ei care încerca să preia controlul,

recunoscându-și pe jumătate propria condiție, amintindu-și vag de existența anterioară și, dintr-odată, îngrozindu-se când realiza într-o străfulgerare dimensiunile pierderii ei. Dar, în mare parte din timp, Marjorie credea, fericită, că era o soție și o mamă devotată – ca într-o poveste cu zâne ceva mai elaborată –, că în casă toate mergeau ca pe roate mulțumită muncii ei și că merita puțin timp pentru ea însăși după ce își terminase treburile. Și, ca să reducă la minimum momentele de criză, evitând să tulbure rămășițele conștiinței ei anterioare, Lionel și copiii se complăceau în această iluzie. La începutul mesei, ridica uneori ochii de la rodul muncii soțului ei și spunea dulce, în timp ce își dădea părul zbârlit la o parte de pe față: „Sper să-ți placă. Am vrut să încerc o rețetă nouă“.

Rețetele erau întotdeauna vechi, pentru că repertoriul lui Lionel era limitat, dar nimeni nu o contrazicea

și, la sfârșitul fiecărei mese, copiii și tatăl îi mulțumeau ritualic. Era o formă de iluzie confortabilă pentru ei toți. Când Marjorie anunța că făcuse lista de cumpărături pentru piața din Watlington sau că avea așa de multe cearșafuri de călcat încât nu le mai putea da de cap, toată familia începea să întrevadă o lume paralelă, de o normalitate luminoasă. Dar fantezia putea fi întreținută numai dacă nu se vorbea despre ea. Și așa crescuseră înăuntrul ei, locuind neutri în sfera absurdului, pentru că acesta nu fusese niciodată definit.

Cumva o protejau de prietenii pe care îi aduceau acasă, la fel cum îi protejau și pe ei de ea. În viziunea general acceptată a localnicilor – cel puțin așa cum o auziseră ei – doamna Mayhew era o artistă excentrică și fermecătoare, probabil un geniu. Copiii nu erau tulburați să afle de la mama lor lucruri despre care știau că nu pot fi adevărate. Nu o aștepta o zi

grea, nu își petrecuse de-adevăratelea toată după-amiaza făcând dulceață de afine. Pentru că acestea nu erau minciuni, ci expresii ale felului în care era mama lor cu adevărat și erau menite să o protejeze – în tăcere.

Au fost câteva minute memorabile, atunci când Edward, la vârsta de paisprezece ani, găsindu-se singur cu tatăl lui în grădină, a auzit pentru prima dată că mama lui era deranjată mintal. Termenul era o insultă, o invitație blasfemică la necredință. *Deranjată mintal*. Era ceva în neregulă cu creierul ei. Dacă oricine altcineva ar fi spus asta despre mama lui, Edward s-ar fi simțit obligat să se ia la bătaie și să-l calce bine în picioare. Dar chiar în timp ce asculta într-o tăcere ostilă această calomnie, a simțit cum i se ridică o povară de pe suflet. Bineînțeles că era adevărat, și nu se putea împotrivi adevărului. Imediat după asta, începuse să se convingă singur că de fapt a știut dintotdeauna.

El și tatăl lui stăteau în picioare sub ulmul uriaș, într-o zi fierbinte și umedă de la sfârșitul lui mai. După zile întregi de ploaie, aerul era dens de abundența verii timpurii – zarva păsărelelor și a insectelor, mirosul ierbii cosite, adunată în brazde pe peluza din fața casei, încâlceala impetuoasă și tânjitoare a grădinii, aproape inseparabilă de hotarul păduricii de dincolo de gardul din țăruși, polenul aducându-le fiului și tatălui gustul cel dintâi de febră a fânului, boala verii, și pe peluza de la picioarele lor, pâlcuri de raze de soare și umbre, dansând împreună într-o adiere ușoară de vânt. Înconjurat de toate acestea, Edward își asculta tatăl, încercând să-și amintească o zi geroasă de iarnă, din decembrie 1944, peronul aglomerat al gării Wycombe și pe mama sa înfocolită în paltonul ei gri, cărând o pungă de cumpărături cu cadouri sărace pentru un Crăciun în vreme de război. Se apropiase de marginea peronului, așteptând

trenul de la Marylebone, care să o ducă la Princes Risborough și apoi în Watlington, unde urma să o aștepte Lionel. Acasă, de Edward avea grijă fiica adolescentă a unei vecine.

Există un tip anume de călători încrezători, cărora le place să deschidă ușa vagonului chiar înainte să fi oprit trenul, ca să coboare pe peron cu un pas ușor săltăreț. Probabil, părăsind trenul înainte ca acesta să-și fi încheiat călătoria, își afirmau independența – că nu sunt niște amărăți de vagongii care n-au nici o treabă. Încearcă, probabil, să-și aducă aminte de tinerețe sau pur și simplu sunt așa de grăbiți încât fiecare secundă contează. Trenul a frânat, poate un pic mai brusc decât în mod normal și, împinsă cu putere de un asemenea călător, ușa a sărit în lături. Colțul ei greu, de metal, a lovit-o pe Marjorie Mayhew drept în frunte, cu suficientă forță cât să-i fractureze craniul și să-i disloce într-o fracțiune de secundă personalitatea, inteligența

și memoria. A stat în comă aproape o săptămână. Călătorul, descris de martorii oculari drept un bărbat din City cu o înfățișare distinsă, în vârstă de vreo șaizeci de ani, cu melon, umbrela făcută sul sub braț și un ziar, a șters-o în goană de la fața locului – tânăra femeie, însărcinată cu gemeni, căzuse la pământ printre niște jucării răsturnate –, dispărând pentru totdeauna pe străzile din Wycombe, cu toată vina lui intactă sau, cel puțin, așa spera Lionel.

Momentul ciudat din grădină – un punct de cotitură în viața lui Edward – îi fixase în minte o amintire anume legată de tatăl său. Își ținea pipa în mână, fără să o aprindă înainte de a fi terminat povestea. O strângea puternic, cu arătătorul îndoit în jurul bolului și muștiucul ținut la vreo treizeci de centimetri de colțul gurii. Pentru că era duminică, nu se bărbierise – Lionel nu era un om religios, deși primise o educație religioasă la școală. Îi plăcea să păstreze această

dimineată, singura din toată săptămâna, numai pentru el. Nebărbierindu-se duminica dimineată, fapt considerat excentric pentru un bărbat cu poziția lui, evita în mod deliberat orice aranjamente de natură publică. Purta o cămașă albă șifonată, fără guler, nici măcar netezită cu mâna. Se purta grijuliu, un pic distant – aceasta era o conversație pe care trebuie că o repetase în gând. În timp ce vorbea, privirea i se muta din când în când de pe chipul fiului său înspre casă, de parcă ar fi vrut să descrie cât mai exact condiția lui Marjorie sau poate să se uite după fete. În concluzie, i-a pus lui Edward o mână pe umăr, un gest neobișnuit, și l-a condus cei câțiva metri care mai rămăseseră până în fundul grădinii, unde gardul șubred de lemn dispăruse deja sub copăceii invadatori. Dincolo de gard era un câmp de vreo cinci acri, unde oilor nu li se dăduse drumul la păscut, colonizat de

flori, piciorul-cocoșului, în două brazde late cât șoselele.

Au stat în picioare unul lângă altul, în timp ce Lionel își aprindea în sfârșit pipa, iar Edward, cu capacitatea de adaptare a vârstei lui, continua să opereze în liniște tranziția de la șoc la recunoaștere. Desigur, știuse dintotdeauna. Își păstrase starea de inocență în absența unui termen care să descrie condiția mamei lui. Nici măcar nu se gândise vreodată că mama lui avea vreo condiție anume și, în același timp, acceptase dintotdeauna faptul că era diferită. Contradicția se rezolvase acum prin această simplă numire, prin puterea cuvintelor de a face nevăzutul vizibil. *Deranjată mintal*. Termenul dizolva intimitatea, îi descria la rece mama în funcție de niște standarde publice pe care să le înțeleagă toată lumea. Un spațiu începuse brusc să se deschidă, nu numai între Edward și mama sa, ci și între el și circumstanțele imediat înconjurătoare ; propria ființă,

esența adânc îngropată a ființei sale, la care nu mai ajunsese niciodată, ivindu-se subit și palpabil în fața ochilor lui, ca un vârful strălucitor de ac de care n-ar mai fi vrut să afle nimeni nimic. Ea era deranjată mintal, iar el nu. El nu era mama lui, nici familia lui, și într-o zi avea să plece și să nu se mai întoarcă decât în vizită. Își imagină că era și acum doar în vizită, îi ținea companie tatălui său după o lungă perioadă de absență peste mări și țări, stătea împreună cu el să admire câmpul, brazdele acelea largi de flo-ricile, despărțindu-se chiar înainte ca pământul să alunece brusc pe o pantă lină înspre pădure. Ceea ce trăia acum era sentimentul singurătății și se simțea vinovat pentru el, dar cutezanța de a-l trăi îl încânta în aceeași măsură.

Lionel părăsise să înțeleagă sensul tăcerii fiului său. I-a spus lui Edward că s-a purtat minunat cu mama lui, întotdeauna tandru și de ajutor și că această conversație nu schimba nimic.

O purtau pur și simplu pentru că el era acum destul de mare ca să înțeleagă ce se întâmpla. În acel moment, gemenele dăduseră năvală în grădină, căutându-și fratele, și Lionel nu a mai avut timp decât să repete „Ce ți-am spus acum nu schimbă cu nimic lucrurile, nu schimbă absolut nimic“, înainte ca fetele să li se alăture gălăgioase, trăgându-l apoi pe Edward înspre casă, unde urma să-și exprime opinia în legătură cu ceva ce făcuseră ele.

Dar la vremea aceea multe altele erau pentru el în plină schimbare. Urma școala generală din Henley și începuse să audă din partea câtorva profesori că avea „stofă de universitate“. Prietenul lui Simon din Northend și toți ceilalți băieți din sat cu care se mai juca el trecuseră la o școală de meserii și curând urmau să intre ca ucenici sau să lucreze la fermă înainte de a fi chemați în armată. Edward spera că viitorul lui va fi unul diferit. Deja între el și prietenii lui apăruse un aer de

stânjeneală, atât din partea lor, cât și din a lui. Cu teme peste teme de făcut – în ciuda blândeții lui, Lionel era tiranic când venea vorba de așa ceva –, Edward nu mai avea timp să cutreiere pădurile după școală cu tovarășii lui, să ridice cazemate sau să pună capcane și să le dea bătăi de cap pădurarilor de pe moșiile din Wormsley sau Stonor. Un tângușor ca Henley avea și el pretențiile sale urbane, iar Edward învăța să ascundă faptul că știa denumirile fluturilor, ale păsărilor și ale florilor sălbatice care creșteau pe pământul familiei Fane, în valea ascunsă de dincolo de casă – copilul, cicoarea, mușcatu' dracului și cele zece specii de orhidee, dumbrăvița purpurie și fulgul de nea, floarea aceea rară din miezul verii. La școală, asemenea cunoștințe îl puteau face să pară venit de la țară.

Faptul că aflase în ziua aceea de accidentul mamei sale nu a schimbat nimic la suprafață, dar toate modificările și ajustările mărunte din viața sa păreau

să se cristalizeze în jurul acestei noi cunoștințe dobândite. Era atent și bun cu ea, continua să ajute la păstrarea poveștii în care ea era stăpâna casei și tot ce spunea trebuia luat ca atare, dar acum era conștient că joacă un rol și faptul că făcea asta îi fortificase acel imbold proaspăt descoperit, acea esență infimă, dar robustă a propriei individualități proaspăt descoperite. La vârsta de șaisprezece ani, își dezvoltase gustul pentru preumblări lungi pe fondul stărilor de irascibilitate. Când pleca de acasă parcă reușea mai bine să-și pună ordine în gânduri. Se plimba deseori pe Holland Lane, un drum forestier trecând printre niște maluri râpoase acoperite de mușchi și coborând dealul până în Turville, apoi mergea mai departe până în valea Hambleton, pe malul Tamisei, traversând pe la Henley înspre dealurile calcaroase din Berkshire. Termenul de „adolescent” abia fusese inventat și lui nu îi trecuse

prin cap că această izolare pe care o simțea, în același timp dureroasă și fermecătoare, ar fi putut-o trăi și altcineva.

Fără să ceară voie sau măcar să-i spună tatălui său, făcuse autostopul până la Londra într-un weekend pentru un miting în Trafalgar Square împotriva atacului militar asupra canalului Suez. În timp ce se afla acolo, s-a decis într-un moment de exaltare că nu se va înscrie la Oxford, unde ar fi vrut Lionel și profesorii lui să-l vadă ajuns. Orașul era prea familiar, prea puțin diferit de Henley. Voia să vină aici, unde lumea părea mai largă, mai gălăgioasă și mai imprevizibilă și străzile faimoase păreau să-și fi uitat, neglijente, de propria lor importanță. Era un plan secret și îl păstrase așa – n-ar fi vrut să genereze conflicte înainte de vreme. Intenționa, de asemenea, să evite armata, despre care Lionel credea că i-ar prinde bine. Aceste planuri personale

i-au întărit și mai mult conștiința ace-
lui sine ascuns, alcătuit dintr-o sensi-
bilitate exacerbată, dor de ducă și un
egoism destul de pronunțat. Spre de-
osebire de alți băieți de la școală, nu
își disprețuia casa și familia. Pentru
el, încăperile meschine și sordide fu-
seseră acolo dintotdeauna, și nici nu îi
era rușine cu mama lui. Era pur și
simplu nerăbdător să-și trăiască viața,
propria poveste, cea adevărată, și, la
cum mergeau lucrurile, acest fapt nu
se putea întâmpla până nu își dădea
examenenele. Așa că muncise din greu,
scriind eseuri reușite, în special pen-
tru profesorul lui de istorie. Era destul
de binevoitor cu surorile și părinții și
continua să viseze la ziua în care va
părăsi căsuța din Turville Heath. Dar,
într-un fel, asta deja se întâmplase.

Trei

O dată ajunsă în dormitor, Florence a dat drumul mâinii lui Edward și, sprijinindu-se de unul dintre stâlpii de stejar care susțineau baldachinul patului, s-a aplecat întâi la dreapta, apoi la stânga, coborându-și drăgălaș de fiecare dată și câte un umăr, ca să-și scoată pantofii. Erau pantofii pentru luna de miere pe care și-i cumpărase împreună cu mama ei din Debenhams, într-o după-amiază ploioasă ce îndemna la ceartă – Violet era prea puțin obișnuită să cutreiere magazinele și asta îi dădea o stare de iritare. Erau dintr-o piele

moale, de un bleu pal, cu tocuri joase și botul împodobit cu câte o fundiță elegantă, tot din piele, de un albastru ceva mai închis. Gesturile miresei nu erau grăbite – aceasta era încă una dintre acele tactici de amânare care nu făceau decât să o implice și mai mult. Era conștientă de privirea încântată a soțului ei, dar deocamdată nu se simțea chiar așa de agitată sau tensionată. Intrând în dormitor, plonjase într-o stare de vis, inconfortabilă, care o stânjenea ca un costum de scafandru de modă veche. Propriile gânduri păreau să nu-i mai aparțină – parcă îi fuseseră pompate cu de-a sila, gânduri în loc de oxigen.

Și în această stare îi răsări în minte o frază muzicală simplă și totodată grandioasă; se auzea repetându-se în tenebrele de nepătruns ale memoriei auditive, urmărind-o pe Florence până la pat și reluându-se în timp ce ea stătea cu câte un pantof în fiecare mână. Fraza aceea familiară – unii ar fi spus

chiar faimoasă – consta din patru note crescătoare, care păreau să pună o întrebare. Pentru că instrumentul era un violoncel, și nu vioara ei, întrebarea nu era pusă de ea însăși, ci de un observator detașat, cam sceptic, dar și insistent, pentru că după o scurtă tăcere și un răspuns șovăielnic, neconvingător din partea celorlalte instrumente, violoncelul puse din nou întrebarea, în alți termeni, pe o altă coardă și apoi din nou și din nou, de fiecare dată primind un răspuns imprecis. Nu exista nici o succesiune de cuvinte pe care să le potrivească cu aceste note; nu era ca și cum într-adevăr s-ar fi spus ceva. Întrebarea era fără conținut, la fel de pură ca un simplu semn de întrebare.

Erau primele măsuri ale unui cvintet de Mozart, cauza unei dispute dintre Florence și prietenii ei, pentru că dacă alegeau să-l cânte ar fi însemnat să aducă încă o violă, iar ceilalți preferau să evite complicațiile. Dar Florence insistase, voia să aducă pe cineva pentru

piesa aceasta și, când și-a invitat o prietenă de pe același etaj să li se alăture pentru o repetiție și au făcut o citire la prima vedere, desigur că violoncelistul, în vanitatea sa, a rămas fermecat și, destul de curând, i-au picat în mreje și ceilalți. Cine n-ar fi făcut-o? Dacă fraza de deschidere ar fi pus o întrebare dificilă despre coeziunea Cvartetului Ennismore – numit astfel după adresa căminului de fete – aceasta era limpezită prin hotărârea cu care Florence înfruntase o opoziție de trei la unu, și de încrederea ei încă pățânată în propria judecată estetică.

În vreme ce traversa dormitorul, încă întoarsă cu spatele la Edward și încă trăgând de timp, și își aranja grijulie pantofii pe podea lângă șifonier, aceleași patru note îi amintiră de acest alt aspect al personalității ei. Florence cea care conducea cvartetul, cea care își impunea voința cu calm, nu s-ar fi supus niciodată cu sfială unor așteptări convenționale. Ea nu era deloc oaia ce

așteaptă să fie dusă la tăiere. Sau penetrată. Trebuia să își impună să afle exact ce voia și ce nu voia de la căsnicia ei, și se cuvenea să-i spună asta și lui Edward, cu voce tare, și să găsească vreo formă de compromis cu el. Desigur, ce-și dorea fiecare nu trebuia să fie în detrimentul unuia sau al altuia. Ideea era să se iubească și să se elibereze unul pe altul. Da, avea nevoie să vorbească, să-și spună punctul de vedere, cum făcea la repetiții, și avea de gând să o facă acum. Schițase chiar, în linii mari, o propunere pe care i-ar fi putut-o sugera. Buzele i s-au depărtat și a răsuflat adânc. Apoi, la sunetul unei scânduri din podea, s-a întors și l-a văzut înaintând spre ea, zâmbind, cu chipul lui frumos ușor îmbujorat, iar ideea salvatoare – de parcă nici n-ar fi fost a ei – a dispărut.

Rochia ei de după nuntă era dintr-un bumbac subțire, de vară, de culoarea albăstrelelor, perfect asortată cu pantofii, și abia o găsisese după multe ore

de bătut magazinele între Regent Street și Marble Arch – slavă Domnului, fără mama ei. Iar Edward o trăsese pe Florence în brațele lui, nu ca să o sărute, ci în primul rând să-i apese corpul de al lui și apoi să-i pună o mână pe ceafă și să caute pe pipăite fermoarul acestei rochii. Cealaltă mână, larg deschisă, era lipită ferm de spatele ei, în regiunea taliei, și el îi șoptea în ureche, atât de tare, atât de aproape încât ea nu putea auzi decât un vâjâit de aer cald și umed. Dar fermoarul nu putea fi desfăcut cu o singură mână, cel puțin nu primii doi centimetri. Trebuia să ții bine cu o mână de partea de sus a rochiei, în timp ce trăgeai fermoarul cu cealaltă, altfel materialul acela subțire se strângea și risca să se rupă. Și-ar fi întins mâna peste umăr să-l ajute, dar nu-și putea scoate brațele din strânsoare și, pe lângă asta, nu i se părea corect să-l învețe ce să facă. Mai presus de orice, însă, nu voia să-l supere. Cu un oftat

ascuțit, Edward trase mai tare de fermoar, încercând să-l forțeze, dar acesta ajunsese deja la punctul din care nu mai putea fi urnit nici în sus, nici în jos. Pentru moment, Florence era captivă în propria-i rochie.

— Of, Doamne, Flo. Stai un pic liniștită, te rog.

Florence îngheță, supusă și îngrozită de nervozitatea din vocea lui, cu convingerea reflexă că era vina ei. Era, până la urmă, rochia ei, fermoarul ei. Ar fi fost de folos, se gândi ea, să se desprindă din îmbrățișare și să se întoarcă cu spatele la el, chiar să se ducă mai aproape de fereastră, ca să aibă un pic de lumină. Dar o astfel de mișcare putea părea lipsită de afecțiune și întreruperea ar fi fost ca o recunoaștere a proporțiilor pe care le căpătase problema. Acasă se baza pe sora ei, care avea degete îndemânatice, în ciuda execuțiilor ei catastrofale la pian. Mama lor nu avea pic de răbdare cu lucrurile mici. Bietul Edward — îi

simțea cu umărul tremurul brațelor din cauza efortului, pentru că acum își implicase ambele mâini în joc, și își imagina degetele lui groase băjbâind printre cutele materialului înțepenit în fermoar și metalul încăpățânat. Îi părea rău pentru el și în același timp se și temea puțin. Dacă îi făcea fie și o sugestie minoră, poate l-ar fi înfuriat și mai tare. Așa că a așteptat răbdătoare, până când, în sfârșit, Edward i-a dat drumul oftând și a făcut un pas înapoi.

De fapt, era rușinat.

— Îmi pare rău. E un dezastru. Sunt înfiorător de neîndemânic.

— Dragă, și mie mi se întâmplă deseori.

S-au dus și s-au așezat împreună pe pat. El i-a zâmbit, ca pentru a-i spune că n-o crede, dar îi aprecia remarca. Aici, în dormitor, ferestrele erau deschise larg înspre aceeași priveliște a gazonului din fața hotelului, a păduricii și a mării. O schimbare bruscă a

vântului sau a mării, sau poate să fi fost un vapor în trecere, aduse cu sine sunetul câtorva valuri spărgându-se succesiv de țârm cu lovituri grele. Apoi, la fel de brusc, valurile redeveniră ca înainte, șuierând și foșnind ușor pe pietriș.

Florence i-a pus o mână pe după umeri.

— Vrei să-ți spun un secret?

— Da.

I-a strâns lobul urechii între arătător și degetul mare, aplecându-i cu blândețe capul înspre ea, și i-a șoptit :

— De fapt, mi-e un pic teamă.

Asta nu era într-un tot exact, dar, cu toată acuratețea ei, nu i-ar fi putut niciodată descrie vastitatea sentimentelor pe care le încerca : o senzație fizică de uscăciune, de scorojeală adâncă, repulsie generală la ideea lucrurilor pe care i s-ar cere să le facă, rușine la gândul că ar putea să-l dezamăgească și că urma să fie demascată, ca o farsoare. Se disprețuia pe sine însăși și, când îi

șoptise la ureche, i se păruse că vorbele îi sâsâie în gură de parcă ar fi fost pe o scenă interpretând rolul ticălosului. Dar era mai bine să vorbească de frica ei decât să admită dezgustul sau rușinea. Trebuia să facă tot ce putea astfel încât să-i diminueze lui Edward așteptările.

El o privea și în expresia lui nu se vedea nimic care să-i arate că a auzit-o. Chiar și în aceste momente dificile, reușea să se minuneze de ochii lui câprui și blânzi. Atâta inteligență binevoitoare și atâta iertare. Dacă se uita mult timp în ochii lui și nu vedea nimic altceva, ar fi putut pur și simplu să facă orice i-ar fi cerut. I s-ar fi încredințat pe de-a-ntregul. Dar asta era deja fantezie.

În cele din urmă, Edward i-a răspuns: „Cred că și mie“. În timp ce rostea cuvintele, și-a pus mâna puțin deasupra genunchiului ei și a lăsat-o să alunece în voie, sub tivul rochiei, până ajunse să se odihnească pe

coapsa ei, în interior, cu degetul mare atingându-i în treacăt lenjeria intimă. Picioarele ei erau goale și netede, bronzate de la stat la soare în grădină și de la meciurile de tenis cu vechi colegi de școală pe terenurile publice din Summertown, și de la vreo două picnicuri cu Edward pe dealurile înflorește de deasupra satului Ewelme, un loc drăguț unde era îngropată nepoata lui Chaucer. Au continuat să se uite unul în ochii celuilalt – așa măcar reușeau să se simtă împliniți. Dar conștiința atingerii lui, căldura și apăsarea lipicioasă a mâinii lui pe pielea ei erau atât de puternice, încât își putea imagina, putea *vedea* cu precizie degetul lui mare curbându-se în penumbra albastră de sub rochia ei, așteptând răbdător ca o mașină de asediu dincolo de zidurile orașului, unghia îngrijită atingând doar în treacăt mătasea crem, festonată cu mici încrețituri de-a lungul marginii de dantelă, și atingând de asemenea –

era sigură de asta, a simțit-o clar – un fir răzleț de păr.

Făcea tot posibilul să-și împiedice mușchiul piciorului să se încordeze, însă acest lucru părea că se întâmplă oricum, cu sau fără voia ei, la fel de inevitabil ca un strănut puternic. Nu simțea nici o durere, mușchiul se încheștase singur și acum era cuprins de niște spasme ușoare, bucata asta de mușchi trădător, dar simțea că o dezamăgise, că dăduse în vileag proporțiile pe care le avea problema ei. Cu siguranță că el simțise mica furtună de sub mâna lui, pentru că ochii i s-au mărit, atenți și concentrați, iar ridicarea sprâncenelor și buzele deschise, fără însă a scoate nici un sunet, i-au sugerat că e uimit, ba chiar impresionat, confundându-i tulburarea cu nerăbdarea.

— Flo...?

Îi rostise numele cu precauție, coborând și urcând tonul, de parcă ar fi vrut să o potolească sau să o convingă

să renunțe la vreo acțiune pripită. Dar el trebuia să-și stăpânească și o mică furtună personală. Respira scurt și neregulat și își dezlipea întruna limba de cerul gurii, cu un sunet moale, lipicios.

Este rușinos uneori cum corpul nu vrea sau nu poate să mintă în privința emoțiilor. Cine a reușit vreodată, doar din bună-cuviință, să-și încetinească bătăile inimii sau să-și alunge roșeața feței? Mușchiul ei neascultător zvâcnea și se zbătea, de parcă ar fi fost o molie zburătăcindu-i pe sub piele. Avea uneori probleme similare și cu pleoapa. Dar acest tumult părea acum să fie în scădere; nu putea fi prea sigură. O ajuta într-o câțva să revină la elementele de bază, și le spunea singură pe litere, răspicat, ca pentru tâmpiți: mâna lui era acolo pentru că el era soțul ei; ea o lăsa să stea acolo pentru că era soția lui. Unele dintre prietenele ei – Greta, Hermione, Lucy – ar fi fost goale sub așternuturi de ore

întregi și și-ar fi consumat mariajul – cu gălăgie și voioșie – mult înainte de nunță. În afecțiunea și generozitatea lor, probabil chiar aveau impresia că și ea făcuse exact la fel. Niciodată nu le mințise, dar nici nu le povestise ce se întâmpla cu adevărat. Gândindu-se la prietenele ei, simțea aroma distinctă și personală a propriei existențe: era singură.

Mâna lui Edward nu avansase – poate că ceea ce dezlănțuise în ea îl descumpănise –, în schimb se legăna ușurel pe loc, frământându-i tandru interiorul coapsei. Poate că de asta dispăruse spasmul, dar ea nu-i mai dădea de-acum nici o atenție. Trebuie să fi fost ceva întâmplător, pentru că el nu avea de unde să știe că în timp ce mâna lui îi frământa piciorul, vârful degetului mare împingea firul de păr singuratic care se ondula de sub chițoței ei, legănându-l înainte și înapoi, gâdilându-i rădăcina, cu nervul ei folicular cu tot, abia o umbră a unei senzații, un început aproape abstract,

de dimensiuni infinit de mici, un loc geometric care se dezvolta într-o pată minusculă cu marginile străvezii și continua să crească. Se îndoia de această senzație, o nega, chiar în timp ce simțea cum se scufundă în ea, cum se moaie și se pliază pe dinăuntru în direcția ei. Cum putea rădăcina unui fir de păr solitar să-i târască tot corpul după ea? În ritmul mângâietor al mâinii lui, cu bătăi regulate, acel singur punct de simțire se răspândea cu de la sine putere pe toată suprafața pielii ei, coborându-i prin pânțele și pulsând apoi mai jos, înspre perineu. Senzația aceasta nu-i era cu totul nefamiliară – ceva între durere și mâncărime, dar mai lină, mai caldă și cumva mai golită de conținut, o goliciune dureroasă, plăcută, emanând dintr-un singur folicul deranjat, întinzându-se în valuri concentrice peste tot corpul ei și acum adâncindu-se din ce în ce mai mult.

Pentru prima dată, putea asocia dragostea ei față de Edward cu o senzație

fizică definibilă, la fel de irefutabilă ca un vertij. Înainte de asta, nu cunoscuse decât confortul emoțional asigurat de o supă de sentimente călduțe sau de plapuma groasă alcătuită din bună-tate și încredere. Și asta i se păruse întotdeauna de ajuns, o realizare în sine. Acum, în sfârșit, apăruseră primii fiori ai unei dorințe precise și stranii, dar în mod clar a ei; iar dincolo de ea, ca și cum ar fi fost suspendată deasupra și în spatele ei, un pic în afara razei vizuale, se instalase ușurarea sufletească: era și ea ca toți ceilalți. Când avea paisprezece ani, în perioada ei de dezvoltare târzie, disperată că toate prietenele ei aveau săni, în timp ce ea încă semăna cu un copil de nouă ani supradimensionat, avusese un moment similar de revelație în fața oglinzii, în seara când pentru prima dată și-a dat seama că poate discerne și examina niște umflături inedite în jurul sfârcurilor. Dacă mama ei nu s-ar fi întâmplat să-și pregătească

cursul despre Spinoza cu un etaj mai jos, Florence ar fi urlat de încântare. Era un fapt de netăgăduit: nu aparținea vreunei subspecii izolate a rasei umane. Triumfase, făcea parte din marea clasă generală.

Ea și Edward încă se uitau unul în ochii celuilalt. Vorbitul ieșea din discuție. Ea pretindea pe jumătate că nu se întâmpla nimic – că mâna lui nu se afla sub rochia ei, degetul lui nu-i împingea un fir de păr pubian răzleț înainte și înapoi, iar ea nu făcea o descoperire senzorială de proporții. În spatele capului lui Edward se întindea priveliștea parțială a unui trecut îndepărtat – fereastra deschisă și masa pusă lângă ușile de la balcon și resturile cinei lor nesavurate –, dar nu voia să-și lase privirea să se adâncească în zona aceea. În ciuda senzației plăcute și a ușurării, rămânea groaza, un zid înalt, care nu era atât de ușor de demolat. Nici n-ar fi vrut să fie. Cu toată noutatea, nu intrase într-o stare

de abandon sălbatic și nici nu voia să fie grăbită cu de-a sila spre așa ceva. Voia să lânzezească în acest moment dilatat, în aceste condiții înveșmântate până în gât, cu privirea lui căpruie și blândă, mângâierea tandră și încântarea răspândindu-se în ea. Dar știa că era imposibil și că, după cum spunea toată lumea, un lucru atrăgea după sine un altul.

• • • • •

Fața lui Edward era în continuare neobișnuit de trandafirie, pupilele dilatate, buzele încă depărtate, respirația ca mai înainte: sacadată, neregulată, rapidă. Săptămâna lui de pregătiri pentru nuntă, de abțință înnebunită cântărea greu în chimia corpului său tânăr. Ea era atât de scumpă și vie în fața ochilor lui și el nu știa exact ce-ar trebui să facă. În lumina din ce în ce mai scăzută, rochia albastră pe care nu reușise să o îndepărteze de pe

ea strălucea întunecat pe fondul alb al cuverturii de pat. Când o atinsese în interiorul coapsei, la început, pielea ei era surprinzător de rece și, dintr-un motiv neștiut, acest lucru îl excitase puternic. În timp ce se uita în ochii ei, avea impresia că o să se rostogolească înspre ea într-o mișcare continuă, amețitoare. Se simțea prins între tensiunea propriei excitații și povara ignoranței lui. În afară de filme, de bancurile fără perdea și anecdotele sălbatice, tot ce știa el despre femei aflate în mare parte datorită lui Florence însăși. Furtuna de sub mâna lui putea fi luată ușor ca un semn despre care oricine i-ar fi putut spune ce indica sau cum să-l interpreteze și să răspundă la el, poate era un fel de precursor al orgasmului feminin. În aceeași măsură, putea fi vorba de emoție. Nu avea de unde să știe și s-a simțit ușurat când a văzut că dispare. Își amintea cum odată, într-un lan întins de porumb de la ieșirea din Ewelme, se suise în cabina unei

secerătoare și i se lăudase fermierului că se pricepea și singur, apoi n-a cutezat să pună mâna nici măcar pe o singură manetă. Pur și simplu nu știa destule. Pe de altă parte, ea fusese cea care îl condusese în dormitor, își scosese pantofii cu așa un gest de abandon și îl lăsase să-și ducă mâna atât de aproape. Pe de altă parte, știa dintr-o lungă experiență cum o singură mișcare neprevăzută putea să-i distrugă toate șansele. Și iată că, în timp ce mâna lui rămânea în locul acela, frământându-i pulpa, ea continua să se uite la el atât de îmbietor – trăsăturile ei cutezătoare se îmblânziseră, ochii i se îngustaseră, apoi se deschiseseră larg să-i găsească pe ai lui și acum capul i se dăduse un pic pe spate –, încât precauțiile lui erau cu siguranță absurde. Această ezitare era o nebunie în sine. Erau căsătoriți, pentru numele lui Dumnezeu, și ea îl încuraja, îl îndemna să o facă, disperată că el nu prelua odată controlul. Dar totuși el nu putea

scăpa de amintirile acelor vremuri când citise prost semnele, cel mai spectaculos exemplu fiind acela de la cinema, la filmul *A Taste of Honey*, când Florence a sărit de pe scaun și a fugit pe interval ca o gazelă speriată. Îi luase săptămâni întregi să repare acea singură greșeală – a fost un dezastru pe care n-ar fi mai îndrăznit să-l repete și se îndoia că o slujbă de cununie de patruzeci de minute ar fi schimbat prea mult lucrurile.

Aerul din cameră părea subțire, lipsit de substanță și el făcea un efort conștient să-l respire. Îl apucase și o criză de căscat nervos, pe care și-o înăbușea sub o încruntare și un fâlfâit al nărilor – nu i-ar fi fost de prea mare ajutor să-i sugereze că, vezi Doamne, s-a plictisit. Îl durea îngrozitor că noaptea nunții lor nu se desfășura cu mai multă ușurință, când iubirea lor era atât de evidentă. Iar starea aceasta de exaltare, ignoranță și indecizie i se părea periculoasă, pentru că nu avea

încredere în sine. Era perfect capabil să facă orice prostie, chiar una monumentală. Colegii de facultate îl cunoșteau ca pe unul dintre acei indivizi tăcuți, predispuși ocazional la izbucniri violente. Din câte îi povestise tatăl lui, în primii ani ai copilăriei avea niște accese de isterie spectaculoase. În anii de școală și în timpul petrecut la colegiu se simțea atras din când în când de libertatea sălbatică a bățăilor cu pumnii. De la păruielile din curtea școlii, în jurul cărora puștanii urlând cu sălbăticie formau un cerc de spectatori, la întâlnirile solemne din pădure pentru vreo reglare de conturi și la încăierările lipsite de rușine din fața barurilor centrale din Londra, Edward își regăsea în luptă o latură a sa pasională, imprevizibilă și, descoperise el, spontană, hotărâtă, care se pare că îi rămânea străină în restul existenței sale potolite. Nu căutase niciodată cu tot dinadinsul asemenea situații, dar atunci când se iveau, anumite aspecte —

afronturile, prietenii care încercau să împiedice încăierarea, împărțirea pe tabere, izbucnirile de furie paroxistică ale adversarului – deveneau irezistibile. Câmpul vizual i se îngusta vertiginos, asurzea, apoi se trezea din nou acolo, alunecând în această plăcere uitată de parcă s-ar fi adâncit într-un vis recurent. Ca după o beție studentească, durerea venea mai târziu. Nu era un pugilist extraordinar, dar era deosebit de agil, ceea ce se dovedea un talent folositor, și destul de bine motivat cât să-și sporească implicarea. Era, de asemenea, puternic.

Florence nu văzuse niciodată această nebunie în el, iar el nu intenționa să-i vorbească despre ea. Nu se mai băgase în nici o încăierare de optsprezece luni, din ianuarie 1961, semestrul doi al ultimului an de facultate. Era vorba de o ciocnire unilaterală și neobișnuită prin faptul că Edward fusese provocat și avea într-o oarecare măsură dreptate. Mergea pe Old Compton Street

înspre French Pub din Dean Street, împreună cu un alt coleg din anul trei de la Istorie, Harold Mather. Era seara devreme, și veneau direct de la biblioteca din Malet Street să se întâlnească cu niște prieteni. La școala primară a lui Edward, Mather ar fi fost o victimă sigură – era scund, aproape un metru șaptezeci, purta ochelari cu rame groase pe o față cu trăsături comic turtite și era înnebunitor de vorbăreț și deșept. Oricum, la universitate înflorise, era o personalitate proeminentă. Avea o colecție serioasă de discuri cu jazz, edita o revistă literară, i se acceptase o povestire, deși încă nu fusese publicată, la revista *Encounter*, era de-a dreptul ilar în dezbaterile oficiale ale Uniunii și un foarte bun mim – reușea să-i imite pe Macmillan, Gaitskell, Kennedy, Hrușcirov, vorbind într-o rusă pocită, precum și pe mulți alți lideri africani și comedianți ca Al Read și Tony Hancock. Putea să reproducă toate

vocile și scheciurile din *Beyond the Fringe*¹ și era considerat de departe cel mai bun student de la Istorie. Edward se gândea că e un progres în viața lui, o dovadă de maturitate, faptul că prețuia prietenia acestui om, pe care înainte probabil că s-ar fi străduit să-l evite.

La vremea aceea, în serile de iarnă din timpul săptămânii, Soho abia se trezea la viață. Puburile erau pline, dar cluburile încă nu se deschiseseră și trotuarele nu erau așa aglomerate. Era ușor de observat cuplul care venea înspre ei pe Old Compton Street. Erau doi rockeri – el era un individ mare la vreo douăzeci și cinci de ani, cu perciuni lungi, geacă de piele cu ținte, blugi strâmți și ghete, iar prietena lui durdulie, agățată de brațul lui, era îmbrăcată identic. În trecere, fără să-și încetinească măcar pasul, bărbatul și-a azvârlit deodată brațul și, cu palma

1. *Dincolo de hotar*, comedie din 1962, scrisă de Allan Bennett și Peter Cook.

deschisă, i-a tras lui Mather o lovitură zdravănă peste ceafă, de l-a făcut să se clatine pe picioare și să-i zboare ochelarii à la Buddy Holly în stradă, ducându-se ca pe pârție la ceva distanță. Era un caz de dispreț tradițional pentru înălțimea lui Mather și înfățișarea sa studioasă sau pentru faptul că arăta a, și chiar era, evreu. Poate că o făcuse ca să o impresioneze sau să o distreze pe fată. Edward n-a stat prea mult pe gânduri. În timp ce se luase cu pași mari după cuplu, l-a auzit pe Harold strigând ceva de genul „Nu!” sau „Nu-i nevoie“, exact tipul de rugămintă la care acum era surd. Intrase din nou în visul lui. I-ar fi fost greu să-și descrie starea: mânia lui se sublimase, preschimbându-se într-un fel de extaz. Cu mâna dreaptă l-a apucat pe bărbat de umăr și l-a răsucit înspre el și cu stânga l-a prins de gât și l-a împins cu spatele într-un zid. Capul acestuia s-a izbit satisfăcător de un burlan de fontă. Cu mâinile încă

încleștate pe gâtul lui, Edward l-a lovit în față – doar o singură dată, dar foarte tare, cu pumnul strâns. Apoi s-a întors la Mather să-l ajute să-și găsească ochelarii, cărora li se spărsese una dintre lentile. Au plecat mai departe, lăsându-l pe individ prăbușit pe trotuar, acoperindu-și fața cu ambele mâini, și cu prietena fățându-se pe lângă el.

Lui Edward i-a trebuit destul de mult din seara aceea ca să-și dea seama de lipsa de recunoștință a lui Harold Mather și apoi de tăcerea acestuia, tăcere față de el, și i-a trebuit apoi încă și mai mult, o zi sau două, ca să realizeze că prietenul lui nu numai că dezaproba ceea ce făcuse, ci chiar mai rău – se simțea stânjenit. La pub, nici unul dintre ei nu se apucase să povestească incidentul și după aceea Mather n-a mai vorbit niciodată despre asta cu Edward. Reproșurile fățișe ar fi fost o ușurare. Dar, pe nesimțite, Mather a început să se îndepărteze de

el. Deși se mai vedeau unul cu altul în grup și Mather nu se purta distant față de Edward, prietenia lor n-a mai fost niciodată la fel. Pe Edward îl apuca nebunia când se gândea că Mather fusese de fapt oripilat de comportamentul său, dar nu avea curajul să deschidă subiectul. În afară de asta, Mather avea grijă să nu rămână niciodată singuri. La început, Edward crezuse că greșeala lui consta în faptul că îi vătămase lui Mather mândria, asistând la umilirea sa, pe care Edward o accentuase purtându-se ca un campion, demonstrând că el era mare și tare, în timp ce Mather era vulnerabil și debil. Mai târziu, Edward și-a dat seama că ceea ce făcuse pur și simplu nu era prea frumos și i se făcuse și mai rușine. Încăierările de stradă nu mergeau cu poezia și ironia, jazzul și istoria. Se făcuse vinovat de lipsă de gust. Nu era omul care ar fi crezut că e. Ceea ce el considerase a fi o trăsătură de caracter interesantă și o virtute aspră

era de fapt vulgaritate. Era un țărănoi, un idiot de provincial, care crezuse că o lovitură zdravănă cu pumnul ar fi putut să-l impresioneze pe prietenul lui. Această reevaluare îl mortificase. Trecuse unul dintre pragurile maturității timpurii: descoperise că existau alte valori după care prefera să fie judecat. De atunci, Edward s-a ținut departe de încăierări.

Dar acum, în noaptea nunții sale, nu avea încredere în sine. Nu putea fi sigur că orbirea și surzirea selectivă n-aveau să se mai pogoare asupra lui niciodată, înconjurându-l ca o ceață de iarnă pe dealurile din Turville Heath, întunecându-i acel sine de dată mai recentă și mai sofisticat. Stătea de vreun minut și jumătate pe marginea patului alături de Florence, cu mâna sub rochia ei, mângâindu-i coapsa. Dorința lui dureroasă sporea intolerabil și îi era teamă de propria nerăbdare sălbatică, de cuvintele sau acțiunile furioase pe care le-ar fi putut provoca,

punând astfel capăt acelei seri. O iubea, dar ar fi vrut să o zgâlțâie până se trezea sau să o plesnească până renunța la postura aceea cu spatele drept după pupitrul cu partituri și la vila ei din North Oxford, și să o facă să vadă cât de simplu era de fapt totul: îi aștepta o libertate a simțurilor fără de hotare, numai să întindă mâna, cu binecuvântarea pastorului – *cu trupul meu te cinstesc* –, o libertate obscenă și voioasă, cu membrele goale, care creștea în imaginația lui ca o catedrală înaltă și vastă, poate în ruină, fără acoperiș, cu arcadele ei gotice deschise spre cer, unde puteau să plutească lipsiți de greutate tot mai sus, într-o îmbrățișare puternică, și să-și aparțină unul altuia, să se atragă unul pe altul în valuri de extaz care să le taie răsuflarea, să le ia mințile. Era atât de simplu! De ce nu erau acolo sus chiar acum, în loc să stea așezați aici, îmbuibăți până în gât cu toate lucrurile

pe care nu știau cum – sau nu îndrăzneau – să le spună?

Și ce îi oprea? Personalitățile lor, trecutul, ignoranța și temerile, timiditatea, o sensibilitate excesivă, lipsa siguranței, a experienței sau a dezinvolturii, rămășițele unor scrupule religioase, englezismul din ei, clasa socială, istoria însăși? Poate nimic atât de important. Și-a îndepărtat mâna și a tras-o spre el să o sărute pe buze, abținându-se din toate puterile, ținându-și limba la locul ei. A împins-o ușurel pe spate în pat, într-o poziție mai comodă, să poată sta cu capul cuibărit pe brațul lui. El stătea pe o parte, proptit în cotul aceleiași braț, uitându-se în jos la ea. Patul a scos un scârțâit macabru când s-au mișcat, în amintirea altor cupluri în luna de miere care trecuseră pe acolo, cu siguranță mult mai profesioniste decât erau ei. Și-a înăbușit impulsul brusc de a râde imaginându-și o coadă solemnă de cupluri, întinzându-se pe coridor până

jos, la recepție și coborând apoi în timp. Dar era important să nu se gândească la asta; comedia era moartea pasiunii. De asemenea, trebuia să se abțină de la a-i trece prin cap că ei s-ar putea să-i fie frică de el. Dacă începea să creadă așa ceva, n-ar mai fi putut să facă nimic. Ea îi stătea supusă în brațe, uitându-se încă fix în ochii lui, cu o figură vlăguită, greu de descifrat. Respira adânc și regulat, ca în somn. Edward i-a șoptit numele și i-a spus din nou că o iubește, iar ea a clipit, și-a întredeschis buzele, probabil consimțind sau chiar din spirit de reciprocitate. Cu mâna liberă, a început să-i scoată chiloții. Ea s-a încordat, dar nu i s-a opus, și-a ridicat, măcar pe jumătate, fundul de pe pat. Din nou, sunetul trist al arcurilor de la saltea sau cadrul patului, ca behăitul plângăreț al unui mieluț. Chiar și cu mâna liberă cât putea de întinsă, ar fi fost imposibil să continue în același timp să-i țină capul cuibărit pe brațul

lui și să-i tragă chiloții în jos peste genunchi și în jurul gleznelor. L-a ajutat ea, îndoindu-și genunchii. Un semn bun. Nu se simțea în stare să se lupte iar cu fermoarul de la rochie, așadar, pentru moment, sutienul ei – din mătase de un bleu pal, după cât văzuse el dintr-o otheadă, și cu marginile tivite cu dantelă – trebuia să rămână și el la locul lui. Cam atât despre îmbrățișarea cu membrele goale și lipsa de gravitație. Însă era frumoasă și așa, cum stătea întinsă pe brațul lui, cu rochia încrêțită în jurul coapselor și suvițele ondulate de păr răsfirate pe cuvertură. O regină a soarelui. S-au sărutat iar. Lui aproape că îi era rău de atâta dorință și indecizie. Ca să se dezbrace, ar fi trebuit să strice aranjamentul promițător al corpurilor lor și risca să distrugă tot farmecul. O mică schimbare, o combinație de factori neînsemnați, mici zefire de îndoială, și ea ar fi putut să se răzgândească. Dar el credea cu fermitate că a face

dragoste – pentru prima dată în viață – doar deschizându-te la șliț era complet lipsit de senzualitate și vulgar. Și nepoliticos.

După câteva minute, se strecură de lângă ea și se duse să se dezbrace grăbit la fereastră, lăsând prețioasa zonă de lângă pat neîntinată de astfel de banalități. Își scoase pantofii din picioare călcându-i pe partea din spate, fără să se ajute de mâini, și își smulse șosetele agățându-le cu degetul mare, parcă în dușmănie. Observase că ochii ei nu-l urmăreau; se uita în sus, la baldachinul obosit de deasupra. În câteva secunde era aproape în pielea goală, cu excepția cămășii, a cravatei și a ceasului de la mână. Cămașa, în parte ascunzându-i erecția, în parte accentuând-o și mai rău, cum se întâmplă cu un monument public înainte de a fi descoperit, recunoștea cumva, politicos, codul impus de rochia ei. Cravata era, evident, absurdă și, în timp ce se întorcea la ea, și-a smuls-o

vitejește cu o mână, în vreme ce cu cealaltă își deschidea nasturele de sus al cămășii. Era o mișcare grozavă, care îi dădea încredere și, pentru un moment, îi reveni în minte o imagine a lui însuși așa cum se vedea cândva, un individ necizelat, dar decent și capabil, care apoi se pierdu din nou. Fantoma lui Harold Mather încă îl bântuia.

• • • • •

Florence hotărî să nu se ridice în capul oaselor și nici măcar să nu-și schimbe poziția; stătea lungită pe spate, uitându-se în sus la pânza plisată a baldachinului de culoarea biscuiților, suspendat pe stâlpii care ar fi vrut să invoce, presupunea ea, o Anglie de demult, cu castele friguroase de piatră și amoruri de curte. Își concentrează privirea pe țesătura inegală a materialului, pe o pată verde de mărimea unei monede – cum o fi ajuns acolo? – și pe

un fir destrămat care se legăna purtat de curent. Încerca să nu se gândească la trecut sau la viitorul apropiat, se vedea agățându-se de acel moment, de prețiosul prezent, ca un alpinist fără coardă de siguranță cățărat pe o stâncă, cu fața strâns lipită de pietre, neîn-drăznind să se miște. Aerul răcoros adia plăcut peste picioarele ei goale. Asculta vuietul îndepărtat al valurilor, țipătul pescărușilor în căutare de heringi și zgomotele lui Edward în timp ce se dezbrăca. Dar trecutul, trecutul cel nedeslușit, îi răsări totuși în minte. Îl chema mirosul mării. Florence avea doisprezece ani, stătea cuminte, ca acum, și aștepta tremurând pe patul îngust cu tăbliile din lemn de mahon lustruit. Avea mintea goală și se simțea profund rușinată. După o traversare care durase două zile, ajunseseră din nou în liniștea portului Carteret, la sud de Cherbourg. Era seara târziu și tatăl ei se mișca de colo-colo prin cabina întunecoasă și înghesuită,

dezbrăcându-se, la fel ca Edward acum. Își amintea fâșâitul hainelor, zdrăngănitul cataramii de la cureaua desfăcută sau al cheilor și mărunțișului de prin buzunare. Singura ei sarcină era să stea cu ochii închiși și să se gândească la o melodie care îi plăcea. Sau la orice melodie. Își amintea mirosul dulceag al mâncării aproape mucegăite plutind în aerul închis din cabină, după vreuna dintre călătoriile lor anevoiase. De obicei i se făcea rău pe mare, vomita de mai multe ori și ca marinar nu-i era de nici un ajutor tatălui ei – cu siguranță acesta era motivul pentru care se simțea rușinată.

Și, pe deasupra, nu se putea abține să nu se gândească la viitorul apropiat. Orice ar fi urmat, spera să redescopere într-o oarecare măsură senzația aceea plăcută, să o simtă cum crește și o inundă, îi adoarme fricile, ca un anestezic, și o scapă de jenă. Părea puțin probabil. Amintirea clară a senzației respective, a felului cum se lăsase

cuprinsă de ea, cum ajunsese să-i cunoască adevărata natură se reducea deja la un fapt istoric sec. Se întâmplase pe vremuri, ca bătălia de la Hastings. Și totuși era singura ei șansă, cu atât mai prețioasă din pricina asta, ca un cristal fragil din vremuri străvechi, atât de ușor de sfărâmat – încă un motiv întemeiat să nu facă nici o mișcare.

Simți cum patul se afundă și se clatină în timp ce Edward se urcă în el, iar fața lui, înlocuind imaginea baldachinului, îi ocupă raza vizuală. Îndatoritoare, își săltă capul, astfel încât el să-și poată strecura din nou brațul dedesubt, în chip de pernă. O luă apoi în brațe, strâns lipită de el. Florence îi putea vedea interiorul nărilor, cu un singur fir de păr îndoit în nara stângă, ca un om stând aplecat la intrarea unei grote, tremurând la fiecare răsuflare. Îi plăceau contururile clar definite ale buzei lui superioare, ca o letrină la început de rând. La dreapta

adânciturii de deasupra buzei se vedea un semn trandafiriu, o umflătură micuță cât un vârf de ac, un coș pe cale să apară sau abia vindecat. Îi simțea în șold erecția, tare ca o coadă de mătură, pulsând și, spre uimirea ei, acest lucru nu o deranja prea tare. Ce nu-și dorea, cel puțin nu încă, era s-o și vadă.

Ca să pecetluiască reunirea, Edward își înclină capul și se sărutară, limba lui abia atingând vârful limbii ei și, din nou, ea se simți recunoscătoare. Conștienți de acalmia ce se lăsase jos, la bar – nici radio, nici conversație – își șoptiră unul altuia „Te iubesc“. Pe Florence o liniștea să invoce, oricât de încet, formula nepieritoare care îi lega pe amândoi și le dovedea că interesele lor sunt identice. Se gândea că poate totuși o să facă față, că va fi îndeajuns de puternică încât să se prefacă destul de convingător și, mai târziu, în diversele ocazii ce vor urma, simpla obișnuință îi va toci temerile din ce în

ce mai mult, până când va fi în stare să primească și să ofere plăcere în mod onest. Iar așa el n-ar ști nimic, cel puțin nu înainte să-i spună ea de bunăvoie, plină de căldura încrederii proaspăt câștigate, de parcă i-ar fi povestit o istorioară amuzantă de pe vremea când era doar o fetiță ignorantă, copleșită de fricile ei prostești. Deja nu o mai deranja să-i atingă sânii, deși înainte s-ar fi retras oripilată. Încă mai exista o speranță pentru ea și la acest gând s-a apropiat mai tare de pieptul lui. Își păstrase cămașa pe el, a presupus ea, pentru că avea prezervativele în buzunarul de sus, la îndemână. Mâna lui cutreiera pe toată suprafața corpului ei, ridicându-i rochia aproape până în talie. Nu-i povestise niciodată nimic despre fetele cu care făcuse dragoste înaintea ei, dar ea nu se îndoia de bogata lui experiență. Briza văratăică se strecura prin fereastră deschisă, gâdilându-i părul pubian descoperit. Avansase deja prea mult

pe noile meleaguri, era prea departe ca să se mai poată întoarce.

Niciodată nu-i trecuse prin minte lui Florence că preliminariile actului iubirii aveau să aibă loc ca într-un film mut, într-o astfel de liniște intensă și vigilentă. Dar în afară de acele două cuvinte, ce oare i-ar mai fi putut spune încât să nu sune forțat sau prostește? Și, din moment ce el era tăcut, ea credea că așa trebuie să se desfășoare lucrurile. I-ar fi plăcut mai mult dacă ar fi început să-și șoptească prostioarele afectuoase cu care obișnuiau să se alinte când își pierdeau după-amiezile lenevind întinși în dormitorul ei din North Oxford, complet îmbrăcați. Avea nevoie să se simtă apropiată de el ca să își poată domoli acel demon al panicii căruia știa că e gata să-i cadă pradă. Avea nevoie să-l știe alături de ea, lângă ea, să știe că n-avea nici o intenție să o folosească, pentru că era prietenul ei și era bun și tandru. Altfel, actul acesta s-ar putea desfășura prost,

într-un mod foarte singuratic. Se baza pe el pentru a primi o asemenea asigurare, pe lângă iubire, și în cele din urmă nu se putu stăpâni să nu emită această solicitare prostească :

— Spune-mi ceva.

Unul dintre efectele imediate și benigne a fost că Edward și-a oprit brusc mâna, nu prea departe de locul unde se afla înainte, la câțiva centimetri sub buricul ei. S-a uitat în jos la ea, cu buzele tremurându-i puțin – probabil de emoție sau ca un început de zâmbet ori un gând pe cale de a se transforma în cuvinte.

Spre ușurarea ei, Edward a înțeles imediat și, recurgând la prostioarele obișnuite, i-a zis solemn :

— Ai o față drăguță și un caracter minunat, și coate senzuale și genunchi senzuali, o claviculă, un putamen și un vibrato pe care toți bărbații trebuie să le adore, dar ești cu totul și cu totul a mea și eu sunt foarte fericit și mândru.

— Foarte bine, atunci poți să-mi săruți vibratoul.

El i-a luat mâna stângă și i-a supt vârfurile degetelor, lăsându-și limba să alunece peste bătăturile ei de violonistă. S-au sărutat și, în clipa următoare, Florence, care abia ce devenise un pic mai optimistă, i-a simțit brațele încordându-se și apoi, dintr-o singură mișcare îndemânică, athletică, Edward s-a rostogolit deasupra ei și, deși își susținea corpul în coate și antebrațe, plantate de o parte și de alta a capului ei, Florence se simțea pironită și lipită de apărare, respirând anevoios sub greutatea lui. Era dezamăgită că el nu mai zăbovise o vreme mângâindu-i din nou părul pubian, ca să-i declanșeze senzația aceea plăcută, ciudată, care i se răspândise prin tot corpul. Dar preocuparea ei imediată — o mare îmbunătățire față de repulsia sau frica dinainte — era să păstreze aparențele, să nu-l dezamăgească și să nu se umilească ea însăși sau să i

se pară lui că dintre toate celelalte femei pe care le cunoscuse ea era cea mai nepricepută. Avea de gând să treacă prin toate încercările cu bine. N-o să-l lase niciodată să afle ce luptă crâncenă a dus, cât o costase pe ea să pară atât de calmă. Nu mai avea altă dorință decât să-l mulțumească și să transforme noaptea aceea într-un succes și nu mai simțea nimic altceva decât vârful neobișnuit de rece al penisului său bătând și împingând în sau pe lângă uretra ei. Panica și dezgustul, se gândi ea, erau ținute sub control, îl iubea pe Edward și toate gândurile ei se concentrau să-l ajute să poată căpăta ce își dorea atât de tare și să îl facă să o iubească și mai mult. Cu acestea în minte, și-a strecurat mâna dreaptă între picioarele lui și ale ei. Edward s-a ridicat un pic ca să-i facă loc. Ea era încântată că își amintise de sfaturile din manualul roșu, care susțineau că era un lucru perfect acceptabil ca mireasa să-și „ghideze partenerul“ înăuntru.

Întâi nimeri peste testiculele lui și, de-acum fără să-i mai fie frică, și-a încolăcit degetele cu blândețe în jurul acestor specimene extraordinar de păroase, pe care le văzuse în diferite variante la câini și cai, dar nu crezuse vreodată cu adevărat că s-ar potrivi și la adulții de specie umană. Trecându-și degetele pe dedesubtul lor, ajunse la baza penisului, pe care încercă să-l apuce cu deosebită grijă, căci nu știa cât de sensibil sau viguros trebuia să fie. Și-a plimbat degetele pe toată lungimea sa, observându-i cu interes textura mătăsoasă, chiar până la vârf, pe care l-a mângâiat ușurel; și apoi, uimită de propria ei îndrăzneală, și-a coborât mâna puțin în jos, i-a apucat ferm penisul, cam de pe la jumătate, și i l-a coborât un pic, o mică ajustare, până când l-a simțit aproape atingându-i labiile.

Oare ce greșeală teribilă făcuse? Să fi tras de ceva ce nu trebuia? Poate strânsese prea tare? Edward scoase

un vaiet prelung, o serie complicată de vocale crescând în agonie, genul de sunete pe care le auzise ea odată într-o comedie, când un chelner împleticindu-se încoace și încolo părea să fie pe punctul de a scăpa un maldăr de farfurii de supă așezate unele peste altele.

Cuprinsă de spaimă, i-a dat drumul, în timp ce Edward, înălțat deasupra ei cu o privire uluită și arcuindu-și spasmodic spatele muscular, ejacula în jeturi încă viguroase, dar diminuându-și treptat cantitatea, umplându-i buricul, acoperindu-i pânțele, coapsele, stro-pind-o un pic până și pe bărbie și pe rotule cu un lichid călduț și vâcos. Era un dezastru, și ea și-a dat seama imediat că fusese vina ei, că era o incapabilă ignorantă și stupidă. N-ar fi trebuit să se amestece, n-ar fi trebuit să aibă niciodată încredere în manualul ăla. Nici dacă i-ar fi țâșnit sângele din jugulară n-ar fi fost atât de îngrozitor. Cât de tipic pentru ea să se bage întotdeauna, plină de încredere,

în probleme de o complexitate covârșitoare ; ar fi trebuit să știe foarte bine că atitudinea ei de la repetițiile cu cvartetul de coarde era lipsită de orice relevanță în această situație.

Și mai era de luat în seamă încă un aspect, mult mai teribil în felul lui și peste puterile ei de a-l controla : faptul că ieșiseră la suprafață amintiri despre care hotărâse cu mult timp în urmă că nu îi aparțin ei. Cu jumătate de minut în urmă era încă mândră că-și poate stăpâni sentimentele și poate părea calmă. Dar acum era incapabilă să-și reprime dezgustul primar, oroarea viscerală de a fi înmuiată în lichidul, în mucozitățile unui alt corp. În câteva secunde sperma se întărise pe pielea ei, răcoroasă ca o pojghiță de gheață din cauza brizei marine și totuși, exact așa cum se gândise că o să se întâmple, se simțea de parcă o opărise. Nimic din firea ei n-ar fi reușit să-i rețină strigătul instantaneu de repulsie. Senzația aceea că i se prelingea ceva

pe piele în râulețe dense, sinistre în lăptoșenia lor, cu mirosul acela de rufe apretate, care târa după sine duhoarea unui secret rușinos, zăvorât într-o închi-soare mucedă – nu se putea abține, trebuia să scape de el. Pe când Edward se chircea sub ochii ei, Florence se ră-suci și se ridică în genunchi, smulse o pernă de sub așternuturi și începu să se șteargă frenetic. Chiar în timp ce făcea asta își dădea seama de purtarea ei detestabilă și grosolană, își dădea seama cât de greu trebuia să-i fie lui, care și așa se simțea mizerabil, să o vadă atât de încrâncenată, luptându-se să îndepărteze de pe pielea ei o parte din el însuși. Și, de fapt, acest lucru nici nu era atât de ușor. Cu cât îl întindea mai mult, cu atât lichidul se lipea de ea mai tare și pe alocuri deja se uscase, formând o crustă cu crăpături fine. Parcă avea două iden-tități – una care flutura exasperată perna în sus și în jos și alta care se uita la ea și se ura pentru ce face. Era

insuportabil că el se afla acolo, privind-o pe femeia aceasta răzbunătoare, isterică, cu care se căsătorise prosteste. Ar fi putut să-l urască pe vecie pentru ce vedea acum și nu va uita asta niciodată. Trebuia să fugă din preajma lui.

Într-un acces turbat de mânie și rușine, Florence sări din pat. Și totuși, cealaltă identitate, spectatoarea, părea să-i spună cu calm, dar fără cuvinte: *Exact așa s-ar comporta o femeie nebună*. Nu se putea uita la el. Era o tortură să rămână în cameră alături de cineva care o cunoscuse în felul acesta. Și-a apucat de-a valma pantofii de pe podea și a fugit prin salonaș, pe lângă rămășițele cinei lor, afară, pe coridor, apoi jos pe scări, dincolo de intrarea principală, ocolind hotelul și tot înainte pe pajiștea acoperită cu mușchi. Și nici după ce a ajuns în sfârșit pe plajă nu s-a oprit din alergat.

Patru

În scurtul an care s-a scurs între prima întâlnire cu Florence, în St Giles', și nunta lor la biserica St Mary's, la mai puțin de un kilometru distanță, Edward rămăsese de multe ori peste noapte, ca oaspete, în enorma vilă victoriană de pe Banbury Road. Violet Ponting îi pusese la dispoziție „camera mică“, după cum era numită în familie, de la primul etaj, la o castă depărtare de camera lui Florence, cu vedere înspre o grădină împrejmuțită de un zid lung de 100 de metri, dincolo de care se afla curtea unui colegiu sau a unui azil de

bătrâni – nu se obosise niciodată să descopere care dintre ele. „Camera mică“ era mai mare decât oricare dintre dormitoarele casei lui din Turville Heath, poate și decât sufrageria de acolo. Unul dintre pereți era acoperit cu rafturi vopsite simplu în alb, pline de volume din colecția Loeb, în latină și greacă. Lui Edward îi plăcea să fie asociat cu această înțelepciune austeră, deși știa că nu păcălește pe nimeni lăsând deschise pe noptiera sa exemplare din Epictet sau Strabon. Ca peste tot în casă, pereții camerei lui erau zugrăviți exotic cu alb – nu exista nici un colțisor de tapet pe domeniul familiei Ponting, nici cu flori, nici cu dungi –, iar podelele aveau parchet simplu, nelustruit. Toată partea de sus a casei îi stătea la dispoziție, inclusiv o baie enormă pe un semipalier, cu ferestre victoriene de sticlă colorată și plăci lăcuite de plută – o altă noutate.

Patul lui era lat și neobișnuit de tare. Într-un colț, în unghiul format

de acoperișul înclinat al mansardei, se vedea o masă ieftină din lemn de pin geluit, o lampă de birou și un scaun de bucătărie, vopsit în albastru. Nu existau nici un fel de tablouri, preșuri sau ornamente, nici reviste ciopârțite sau alte urme de hobby-uri și proiecte artistice. Pentru prima dată în viața lui, făcuse un oarecare efort de a fi ordonat, pentru că aceasta era o cameră cum nu mai avusese niciodată, una în care era posibil să stai cu gândurile tale, în liniște și pace. Și aici, într-o noapte sticloasă de noiembrie, chiar la miezul nopții, Edward le-a scris o scrisoare formală lui Violet și Geoffrey Ponting, declarându-și dorința de a se însura cu fiica lor; și nu le cerea neapărat permisiunea, cât aștepta destul de încrezător binecuvântarea lor.

Nu greșea. Cei doi păreau încântați și au sărbătorit logodna într-o duminică, printr-un prânz de familie la hotelul Randolph. Edward știa prea puține despre lume ca să fie surprins

de bunăvoința cu care fusese primit în casa familiei Ponting. Politicos, a luat-o ca pe un lucru ce i se cuvenea de drept, din moment ce era prietenul stabil al lui Florence și, mai târziu, logodnicul ei; ori de câte ori făcea autostopul sau lua trenul de la Henley la Oxford, se aștepta să-și găsească odaia pregătită, să i se ceară părerea la cină despre guvern și mersul lucrurilor în lume, să aibă la dispoziție oricând voia biblioteca sau grădina cu terenurile de crichet și badminton. Era recunoscător, dar nicidecum surprins, atunci când lenjeria lui era inclusă printre albiturile familiei și pe pătura de la capul patului său apărea câte un teanc ordonat de rufe proaspăt călcate, grație menajerei care venea absolut în fiecare zi a săptămânii.

I se părea pur și simplu de la sine înțeles faptul că Geoffrey Ponting dorea să joace tenis cu el pe terenurile cu gazon din Summertown. Edward era un jucător mediocru – avea un serviciu

decent, în care se folosea bine de propria-i înălțime și reușea din când în când un retur vânjos de pe linia de fund. Dar la jocul la fileu era neîndemânatic și cam amețit și nu prea avea încredere în loviturile sale de rever, pe care nu reușea să le controleze, preferând să alerge la stânga pentru un forehand. Se simțea un pic intimidat de tatăl iubitei lui, îngrijorat că Geoffrey Ponting ar putea crede despre el că e un intrus, un impostor, un hoț încercând să atenteze la virginitatea fiicei sale și apoi să dispară – unul singur dintre aceste lucruri fiind de fapt adevărat. În timp ce se îndreptau cu mașina spre terenuri, Edward era de asemenea îngrijorat și din cauza jocului – ar fi fost nepolitic să câștige, dar nici nu-și dorea să-i dea gazdei sale senzația că și-a pierdut timpul de pomană cu el, în caz că nu reușea să-i țină piept în mod decent. N-ar fi trebuit să-și bată capul cu nici una din problemele astea. Ponting făcea

parte dintr-o altă ligă, era un jucător cu lovituri rapide și precise și cu o detentă uimitoare pentru un bărbat de cincizeci de ani. A câștigat primul set cu șase la unu, al doilea cu șase la zero, al treilea cu șase la unu, dar ceea ce conta cel mai mult era furia lui în clipa când Edward mai reușea să obțină câte un punct. În timp ce se întorcea la locul său, acest jucător mai în vârstă își ținea singur predici în șoaptă, care, din câte înțelegea Edward din colțul lui, conțineau amenințări violente la propria-i adresă. De fapt, din când în când Ponting se pocnea singur cu racheta peste fesa dreaptă, destul de tare. Nu voia doar să câștige sau să câștige ușor; își dorea fiecare afurisit de punct. Cele două gameuri pe care le pierduse în primul și al treilea set și alte câteva greșeli neforțate îl făcuseră aproape să urle – Of, *pentru* numele lui Dumnezeu! Ce mama *nai-bii*! În mașină, pe drumul spre casă, îi vorbise destul de apăsător, iar Edward

reuşise să-şi dea seama că duzina de puncte câştigate cu greu reprezenta un fel de victorie. Dacă ar fi câştigat de-adevăratelea, probabil nu i s-ar mai fi permis să o vadă niciodată pe Florence.

În general, Geoffrey Ponting era destul de binevoitor faţă de el, în felul său impulsiv şi temperamental. Dacă Edward se întâmpla să fie în casă când venea el de la serviciu, în jur de ora şapte, Geoffrey se apuca să prepare pentru amândoi câte un gin tonic din barul cu băuturi – tonic şi gin în cantităţi egale şi multe cuburi de gheaţă. Pentru Edward, gheaţa în băuturi era o noutate. Se aşezau în grădină şi discutau politică – în cea mai mare parte din timp, Edward asculta părerile viitorului său socru despre declinul mediului de afaceri britanic, despre conflictele separatiste ale sindicatelor din industrie şi despre cât de absurd era să se recunoască independenţa diverselor colonii din Africa. Nici atunci când stătea jos,

Ponting nu reușea să se relaxeze – se balansa pe marginea scaunului, de parcă ar fi fost gata să sară în picioare, își bâțâia genunchiul în sus și în jos în timp ce vorbea sau își mișca degetele mari de la picioare în sandale, într-un ritm numai de el cunoscut. Era mult mai scund decât Edward, dar bine făcut, puternic, cu brațe musculoase împâslite de un păr blond pe care îi plăcea să-l lase la vedere purtând cămăși cu mânecă scurtă, chiar și la serviciu. Până și chelia lui părea un simbol al puterii, mai degrabă decât o țară a vârstei – iar pielea bronzată era fină și întinsă, ca o pânză umflată peste craniul său masiv. Și fața o avea mare, cu buze mici și cărnoase, care în repaus formau un venerabil bot, nasul era ca un nasture, iar ochii foarte depărtați unul de altul, astfel încât, într-o anumită lumină, semăna cu un fœtus gigantic.

Florence nu părea să vrea să li se alătore la aceste discuții și, probabil,

nici Ponting n-ar fi dorit-o prin preajmă. Din câte își putea da seama Edward, tatăl și fiica vorbeau rareori dacă nu se aflau în compania altora și atunci discuțiile lor erau lipsite de substanță. Se gândea că erau foarte conștienți unul de prezența celuilalt și avusese impresia că schimbau între ei priviri în timp ce-i ascultau pe alții vorbind, de parcă și-ar fi împărtășit vreun comentariu critic secret. Ponting își punea mereu brațul pe după umerii lui Ruth, dar niciodată nu o îmbrățișase și pe sora ei mai mare în prezența lui Edward. Cu toate acestea, în timpul conversației făcea multe referiri măgulitoare de genul „Florence și cu tine“ sau „voi, tinerii“. El, mai degrabă decât Violet, fusese cel încântat de anunțul logodnei, făcuse aranjamentele pentru prânzul de la Randolph, unde propusese o jumătate de duzină de toasturi. Lui Edward îi trecuse chiar prin minte, dar nu la modul serios, că

se bucura din cale-afară că îi pleacă fiica de acasă.

Cam pe atunci, Florence i-a sugerat tatălui ei că Edward ar putea fi o achiziție bună pentru firma lui. Ponting l-a luat într-o sâmbătă dimineață în Humber-ul lui și l-a dus la fabrică, la marginea orașului Witney, unde erau proiectate și asamblate diverse instrumente științifice pline de tranzistori. Nu păruse să-l deranjeze câtuși de puțin, în timp ce treceau printre bancurile de lucru aglomerate și prin mirosul familiar de cositor topit, că lui Edward, absolut stupefiat de atâta știință și tehnologie, nu-i venea în minte nici o întrebare interesantă pe care să i-o fi putut adresa. Și-a mai revenit un pic când s-au întâlnit, într-o cămăruță fără ferestre, cu directorul de vânzări, un tânăr în vârstă de douăzeci și nouă de ani, licențiat în istorie la Durham și care își scrisese teza de doctorat pe tema vieții monahale medievale în nord-estul Angliei. La un pahar de gin

tonic, în aceeași seară, Ponting i-a oferit lui Edward o slujbă care îi cerea să călătorească în interesul firmei și să se ocupe de noi afaceri. Era nevoie să se pună la punct cu produsele și un pic cu electronica și, chiar mai puțin de atât, cu legislația în domeniu. Edward, care încă nu avea planuri de carieră și își imagina cu ușurință că ar putea să scrie cărți de istorie în tren sau în camerele de hotel, între întâlniri, a acceptat, mai degrabă din politețe decât dintr-un interes real.

Diversele servicii pe care Edward le îndeplinea voluntar pentru casă l-au apropiat și mai mult de familia Ponting. În vara aceea, a anului 1961, a tuns de mai multe ori diversele peluze – grădinarul era bolnav –, a despicat trei șiruri de bușteni pentru magazia de lemne și a condus cea de-a doua mașină, un Austin 35, plină ochi cu gunoaie dintr-un garaj nefolosit pe care Violet voia să-l transforme într-o anexă a bibliotecii. În aceeași mașină –

nu i se permisesese niciodată să folosească Humber-ul – o ducea pe sora lui Florence, Ruth, în vizită la prieteni și veri în Thame, Banbury și Stratford, apoi o lua înapoi acasă. Făcea pe șoferul și pentru Violet, odată o condusesese la un simpozion Schopenhauer în Winchester, iar pe drum ea se apucase să-l supună unui interogatoriu despre interesele lui în privința sectelor milenariste. Ce rol jucaseră foametea și schimbările sociale în creșterea numărului de adepți? Și, cu antisemitismul lor și atacurile asupra bisericii și negustorilor, n-ar putea aceste mișcări să fie văzute ca o formă timpurie de socialism bolșevic? Și apoi, la fel de provocator, nu se poate spune că războiul nuclear era echivalentul modern al Apocalipsei și nu eram cu toții obligați întotdeauna de istorie și de natura noastră vinovată să visăm la propria anihilare?

Edward răspundea nervos, conștient că îi erau testate capacitățile

intelectuale. În timp ce vorbea, mergeau cu mașina prin suburbiile orașului Winchester. Cu colțul ochiului observase că Violet își scosese pudriera și își pudra fața cu trăsături ascuțite și atât de albă. Era fascinat de paloarea ca de la poluri a brațelor ei și de coatele ei osoase și se întrebă încă o dată dacă era cu adevărat mama lui Florence. Dar acum era obligat să se concentreze și în același timp să conducă. I-a răspuns că, după părerea lui, diferențele dintre atunci și acum erau mai importante decât asemănările. Pe de-o parte, era vorba de diferența dintre o fantezie sinistră și absurdă, rod al misticii ulterioare epocii fierului și înfrumusețată apoi de credințele medievale care-i călcaseră pe urme și, pe de altă parte, de frica rațională în fața unui eveniment posibil și înfricoșător pe care oamenii erau în măsură să-l împiedice.

Cu tonul unei muștrări înghețate, care încheia în mod eficient conversația,

Violet i-a spus că nu a înțeles-o pe deplin. Problema nu consta în faptul că acele culte medievale greșeau în privința sfârșitului lumii. Bineînțeles că greșeau, dar ei credeau cu tărie că au dreptate și se purtau în conformitate cu credințele lor. La fel, el însuși credea sincer că armele nucleare vor distruge lumea și se purta ca atare. Era absolut irelevant dacă avea sau nu dreptate, că de fapt aceste arme apărau lumea de războaie, o țineau în siguranță. Până la urmă, acesta fusese scopul lor inițial, să constituie o piedică. Desigur, ca istoric, învățase că de-a lungul secolelor iluziile maselor aveau teme comune. Când Edward și-a dat seama că, din punctul ei de vedere, să susții CDN-ul, cum făcea el, era același lucru cu a fi membru al unei secte milenariste, s-a abținut politicos de la alte comentarii și au străbătut în tăcere ultimul kilometru. Cu altă ocazie, a condus-o pe Violet până în Cheltenham, unde trebuia să țină o

prelegere ultimului an de liceu despre beneficiile educației la Oxford.

Propria lui educație evolua văzând cu ochii. Pe parcursul verii mâncase pentru prima dată o salată cu lămâie și ulei și, la micul dejun, iaurt – o substanță încântătoare de care aflase până atunci numai dintr-un roman cu James Bond. Mâncarea greu încercatului său tată și regimul cu plăcinte și cartofi prăjiți din zilele studenției nu l-ar fi putut pregăti pentru toate acele legume exotice – vinetele, ardeii grași și capia, dovleceii și păstăile de fasole verde – care i se așterneau regulat dinaintea ochilor. A fost surprins, poate și un pic contrariat, la prima lui vizită, când Violet i-a servit la primul fel un castron de mazăre pe jumătate fiartă. A trebuit să-și reprime aversiunea nu atât față de gustul, cât față de reputația usturoiului. Ruth chicotise minute în șir, până când s-a văzut nevoită să plece din cameră, când el s-a referit la baghetă numind-o croasant. Înainte de

asta, făcuse impresie asupra familiei Ponting susținând că el nu fusese nicio dată în străinătate, cu excepția Scoției, unde urcase pe cele trei vârfuri Munro din peninsula Knoydart. Descoperea pentru prima dată în viață cerealele müsli, măslinile, piperul negru boabe, pâinea fără unt, anșoa, carnea de miel în sânge, un fel de brânză care nu era Cheddar, *ratatouille*, *saucisson*, *bouillabaisse*, mese întregi fără cartofi și, lucrul cel mai interesant, o pastă roz cu miros de pește: salata de icre. Multe dintre aceste mâncăruri aveau un gust un pic respingător și păreau să semene unele cu altele într-un mod indefinibil, dar Edward era hotărât să nu pară nesofisticat. Uneori, dacă mânca prea repede, aproape că îi venea să verse.

Unele dintre noutăți le-a deprins cu mare ușurință: cafea boabe proaspăt măcinată, la filtru, suc de portocale la micul dejun, rață în aspic, smochine proaspete. Nu se afla într-o poziție din

care să-și dea seama cât de neobișnuită era familia Ponting – un condotier transformat într-un om de afaceri de succes și Violet, pe vremuri în strânse relații de prietenie cu Elizabeth David¹, care avea grijă de o gospodărie aflată în plină avangardă a revoluției culinare și în același timp le ținea studenților prelegeri despre teoria monadelor și imperativul categoric. Edward absorbise aceste circumstanțe domestice fără a le sesiza opulența exotică. Presupunea că acesta este modul în care trăiesc profesorii universitari de la

1. Elizabeth David (1913-1992), dintr-o familie faimoasă, a fost autoare de cărți de bucate, celebră pentru a fi introdus în bucătăria britanică mâncăruri franțuzești și italienești în epoca postbelică, după perioadele de raționalizare a alimentelor. Cărțile ei de bucate conțineau, pe lângă rețetele ca atare, descrieri ale contextului istoric și deseori comentarii ironice privind mâncarea proastă cu care se obișnuise Anglia în perioada respectivă.

Oxford, iar el n-avea de gând să pară impresionat.

De fapt, era în transă, trăia într-un vis. În timpul acelei veri călduroase, dorințele lui în privința lui Florence erau inseparabile de decorul în care trăia aceasta – imensele camere albe, cu podele de lemn încălzite de razele soarelui, pe care nu se zărea nici fir de praf, răcoarea grădinii pline de verdeață, care intra în casă prin ferestrele mereu deschise, florile parfumate din North Oxford, cărțile proaspăt ieșite din tipar, cu coperte grele, așezate în teancuri pe mesele din bibliotecă – ultimul roman al lui Iris Murdoch (era prietenă cu Violet), noul Nabokov, noua carte a lui Angus Wilson – și prima lui întâlnire cu un casetofon stereo. Florence i-a arătat într-o dimineață lămpile aflate la vedere, luminând portocaliu, ale amplificatorului care se ițea dintr-o cutie gri elegantă și boxele uriașe, și i-a pus la un volum nemilos Simfonia Haffner de Mozart. Măsurile de deschidere l-au

năucit cu claritatea lor incisivă – întreaga orchestră parcă i se înfățișase deodată înaintea ochilor –, iar el și-a ridicat pumnul și-a strigat în gura mare de-a răsunat toată camera, fără să-i pese dacă îl aude cineva, că o iubește. Fusese prima dată când o spusese, în fața ei și a oricui altcuiva. Florence i-a răspuns din buze la fel și a început să râdă încântată că măcar fusese impresionat de o bucată muzicală clasică. Edward a traversat camera și a încercat să danseze cu ea, dar muzica o luase la goană, agitată, iar ei s-au oprit împleticindu-se și au lăsat-o să se învoldureze în jurul lor în timp ce se îmbrățișau.

Cum ar fi putut să susțină vreodată că în existența sa mărunță nu-și avuseseră locul și experiențe memorabile? Încerca să nu se gândească la acest lucru. Prin temperament, nu era un om deprins cu introspecția și faptul că se plimba prin casa lor cu o erecție constantă în pantaloni sau, cel puțin,

așa i se părea lui, îi încetinea sau îngreuna întru câtva fluxul gândirii. Legile nescrise ale casei îi permiteau să tândălească în patul ei, ziua, în vreme ce ea exersa la vioară, atâta timp cât ușa rămânea deschisă. Se presupunea că citește, dar el nu reușea decât să se uite la ea și să-i adore brațele goale, bentița ei de școlăriță, spatele drept, cât de drăguță era când își azvârlea capul pe spate ca să-și așeze vioara sub bărbie, conturul sânilor în lumina ferestrei, marginile fustei din bumbac fluturând pe deasupra pulpelor ei bronzate de fiecare dată când se apleca și micile linii ale mușchilor acestor pulpe tresărind de câte ori se legăna și își muta greutatea de pe un picior pe celălalt. Din când în când, ofta din cauza vreunei imperfecțiuni fictive a tonului sau a frazării și repeta pasajul o dată și încă o dată. Un alt barometru al stării în care se afla era și felul în care întorcea paginile pe pupitru, trecând la altă piesă

cu o zvâcnire furioasă din încheietură sau, alteori, zăbovind îndelung, în sfârșit mulțumită de ea însăși, ori poate anticipând noi plăceri. Edward o urmărea neclintit, aproape impresionat de această capacitate a ei de a uita complet de prezența lui – avea darul de a se concentra la modul absolut, în timp ce el ar fi fost în stare să-și petreacă toată ziua în zona crepusculară dintre plictiseală și excitare. Trecea câte o oră înainte să-și aducă aminte că mai e și el acolo și, deși se întorcea și-i zâmbea, nu venea niciodată lângă el în pat – sălbatica ambiție profesională sau vreun alt protocol al casei o ținea lipită de pupitru.

Plecau la plimbare până la Port Meadow, în susul Tamisei, la Păstrăvul și Bibanul, pentru o halbă de bere. Când nu vorbeau despre sentimentele lor – Edward începuse să se cam sature de asemenea conversații – discutau despre ambițiile lor. El îi povestea în amănunt despre seriile micilor istorii

ale personalităților pe jumătate uitate care stătuseră pentru o scurtă perioadă în umbra marilor oameni sau avuseseră câte un moment fugitiv de glorie. Îi descria goana sălbatică a lui Sir Robert Carey înspre nord, cum ajunsese el la curtea regelui Iacob cu fața însângerată pentru că se prăvălise de pe cal și cum toate eforturile sale fuseseră în zadar. După conversația cu Violet, Edward luase decizia să-l adauge la lista sa și pe unul dintre sectanții cultelor medievale descrise de Norman Cohn, unul dintre acei Mesia autoflagelanți din 1360, a cărui venire fusese prevestită, din câte susțineau adepții lui, în profețiile lui Isaia. Hristos era un biet precursor al său, căci el era Împăratul Zilei de Apoi și Dumnezeu însuși. Discipolii săi într-ale autoflagelării i se supuneau ca niște sclavi și i se închinau. Numele lui era Konrad Schmid și probabil fusese ars pe rug de Inchiziție în 1368, după care toți adepții lui pur și simplu

se topiseră în neant. După părerea lui Edward, fiecare dintre aceste istorii urma să aibă nu mai mult de două sute de pagini și să fie publicată, cu ilustrații, de Penguin Books, și poate după ce seria era completă va putea fi disponibilă și într-un set special, cartonat.

Evident, Florence vorbea despre planurile ei cu Cvartetul Ennismore. Cu o săptămână înainte se duseseră la vechiul lor colegiu și cântaseră cvartetele Razumovski ale lui Beethoven pentru fostul ei profesor, care fusese foarte încântat. Le spusese imediat că aveau viitor și trebuia cu orice preț să rămână împreună și să muncească din răspuțeri. Le spusese, de asemenea, că ar trebui să-și concentreze repertoriul pe Haydn, Mozart, Beethoven și Schubert și să lase Schumann, Brahms și pe toți ceilalți compozitori de secol XX pentru mai târziu. Florence îi povestea lui Edward că nu și-ar dori să ducă altă viață, că n-ar suporta să-și

irosească anii la vreun pupitru anonim de orchestră, presupunând că ar reuși măcar să prindă un loc. Cu cvartetul, munca era atât de intensă, pretențiile și concentrarea atât de uriașe, din moment ce fiecare instrumentist era în felul său un solist, iar muzica atât de frumoasă și bogată, încât de fiecare dată când interpretau până la capăt câte o piesă, descopereau ceva nou.

Îi spunea toate acestea conștientă fiind că muzica clasică nu însemna nimic pentru el. Din punctul lui de vedere, era bună de ascultat în fundal, cu volumul dat încet – un șir de miorlăituri, piuituri și țuituri de nediferențiat, despre care se credea, în general, că semnifică seriozitate, maturitate și respect față de trecut, însă erau complet neinteresante și lipsite de sentiment. Dar Florence era de părere că strigătul lui triumfător de la începutul Simfoniei Haffner însemna că în sfârșit spărsese gheața, astfel încât îl invitase la Londra împreună

cu ea ca să asiste la o repetiție. El fusese gata să accepte – desigur, își dorea să o vadă la lucru, dar, și mai important, era curios să afle dacă acel violoncelist, Charles, pe care Florence îl menționase cam de multe ori, îi putea fi rival în vreun fel oarecare. Dacă așa stăteau lucrurile, atunci Edward trebuia să-și facă simțită prezența.

Din cauza acalmiei de vară în privința închirierilor, sala cu pian de lângă Wigmore Hall le fusese cedată membrilor cvartetului pentru o taxă simbolică. Florence și Edward au ajuns cu mult înaintea celorlalți, ca ea să-i poată face un tur de onoare. Camera verde, micul vestiar, chiar sala și cupola abia dacă meritau, se gândise el, venerația ei pentru acest loc. Era atât de mândră de Wigmore Hall de parcă îl construise ea însăși. Îl conduse pe scenă și îi ceru să-și imagineze emoția și teama de a ieși de după cortină în fața unui public cunoscător. El n-avea cum să-și imagineze așa ceva, deși nu

i-a spus-o. Florence i-a zis că într-o zi asta avea să li se întâmple și lor, se hotărâse : Cvartetul Ennismore va concerta aici, va cânta minunat, va fi un triumf. Edward a iubit-o pentru solemnitatea promisiunii ei. A sărutat-o, apoi a sărit jos în sală și s-a postat în picioare, cu vreo trei rânduri mai în spate, în centrul mort, și a jurat că orice s-ar întâmpla, va fi acolo în ziua aceea, chiar pe locul acela, 9C, și va conduce aplauzele și bravo-urile de la final.

Când a început repetiția, Edward s-a așezat cuminte într-un colț al sălii goale, pătruns de fericire. Descoperirea că a fi îndrăgostit nu e o stare stabilă, ci o chestiune năvălitoare, cu suișuri și coborâșuri, iar el experimenta unul dintre acestea chiar acum. Violoncelistul, clar descumpănit de noul prieten al lui Florence, era un individ umflățel ca o budincă, nițel bâlbâit și cu un ten îngrozitor, iar lui Edward îi părea rău de el și îi iertase generos fascinația slugarnică față de Florence, pentru că

nici el nu-și putea lua ochii de la ea. Ea intrase într-o stare de transă plină de entuziasm în timp ce se pregătea de muncă împreună cu prietenii ei. Și-a pus bentița de școlăriță și Edward, așteptând să înceapă repetiția, căzu într-o stare de reverie, visând nu numai la a face sex cu Florence, dar și la căsătorie, familie, fiica pe care ar putea să o aibă într-o bună zi. Desigur, era un semn de maturitate din partea lui să contemple asemenea lucruri. Poate că era doar o variantă mai respectabilă a unui vis vechi, acela de a fi iubit de mai mult decât o singură fată. Fiica lor avea să moștenească frumusețea și seriozitatea mamei, spatele ei drept, încântător, și cu siguranță va cânta la un instrument – probabil tot la vioară, deși nu excludea cu totul și posibilitatea unei chitari electrice.

În acea după-amiază anume, apăruse și Sonia, colega lui Florence de pe același coridor, care venise să cânte la violă pentru cvintetul de Mozart. În

sfârșit erau cu toții gata să înceapă. Se lăsă cea mai scurtă și intensă tăcere, până și Mozart ar fi fost impresionat. Și imediat ce au început să cânte, Edward a fost izbit de volumul pătrunzător, de vigoarea sunetului și de întrepătrunderea catifelată a instrumentelor și, minute în șir, chiar i-a făcut plăcere muzica – până să-i piardă firul și să se plictisească, așa cum i se întâmpla de obicei ascultând acea agitație elaborată și urmările mereu atât de asemănătoare. Apoi Florence a cerut o pauză și le-a făcut încetișor câteva observații, a urmat o discuție generală și au pornit din nou. Acest lucru s-a întâmplat de câteva ori la rând, apoi repetiția a început să-i dezvăluie lui Edward o melodie deslușită, suavă și diverse corelații și schimburi între interpreți, volte îndrăznețe și salturi pe care ajungea să le caute data viitoare când se apropia momentul. Mai târziu, în trenul spre casă, a reușit să-i spună lui Florence cu toată onestitatea că a

fost foarte mișcat de muzică și chiar să-i fredoneze câteva bucăți. Florence a fost atât de impresionată încât a mai făcut o promisiune – din nou, cu acea solemnitate emoționantă care părea să-i facă ochii de două ori mai mari. Când va fi să vină acea zi importantă în care vor debuta la Wigmore Hall, vor cânta cvintetul de Mozart, special pentru el.

Ca să-i ofere ceva în schimb, Edward i-a adus de acasă la Oxford o selecție de discuri pe care ar fi vrut ca ea să învețe să le iubească. Florence s-a așezat țeapănă și l-a ascultat răbdătoare, cu ochii închiși și prea multă concentrare, pe Chuck Berry. El se gândea că probabil n-o să-i placă *Roll over Beethoven*, dar ea a găsit melodia foarte distractivă. I-a pus apoi niște versiuni „neîndemânaticе, dar onorabile“ ale cântecelor lui Chuck Berry interpretate de Beatles și Rolling Stones. Ea a încercat să găsească ceva de zis care să sune apreciativ despre fiecare,

dar folosea cuvinte precum „vioi“ sau „vesel“, „plin de sentiment“, iar el știa că pur și simplu se străduia să fie drăguță. Când i-a sugerat că poate încă n-a prins gustul rock-and-roll-ului și n-avea de ce să se chinuie ascultând în continuare, ea a recunoscut că într-adevăr nu putea suporta percuția. Din moment ce melodiile erau atât de simple, mare parte în măsuri de patru pe patru, de ce era nevoie de atâtea bufnituri, pocnituri și zăngănituri persistente ca să păstreze ritmul? Ce rost avea, când exista deja un bas care să țină ritmul și deseori și un pian? Dacă muzicienii aveau nevoie să audă bătăile, de ce nu foloseau un metronom? Ce-ar fi fost dacă ar fi recurs și Cvartetul Ennismore la un percuționist pentru asta? Edward a sărutat-o și i-a zis că era cea mai scorțoasă ființă din toată civilizația occidentală.

— Dar tu mă iubești, i-a răspuns ea.

— *Tocmai de asta te iubesc.*

La începutul lui august, când unul dintre vecinii lor din Turville Heath s-a îmbolnăvit, lui Edward i s-a oferit temporar slujba lui, part-time, ca îngrijitor la clubul de crichet din Turville. Trebuia să se ocupe de club douăsprezece ore pe săptămână și o putea face oricând voia. Îi plăcea să plece de acasă dimineața devreme, chiar înainte să se trezească tatăl lui, și să o ia la plimbare în ciripit de păsărele pe șoseaua străjuită de o parte și de alta de tei, până la terenul de crichet, de parcă ar fi fost stăpânul locului. În prima săptămână a pregătit terenul pentru derbiul local, marele meci împotriva celor din Stonor. A tuns iarba, a netezit gazonul și a ajutat un tâmplar venit tocmai din Hambleden să construiască și să vopsească un nou panou de demarcație. Ori de câte ori se întâmpla să nu aibă treabă sau să nu fie nevoie de el prin jurul casei, se ducea la Oxford, nu doar pentru că îi era dor să o vadă pe Florence, ci și

pentru că voia să amâne vizita pe care trebuia să i-o facă ea ca să-i cunoască familia. Nu își putea imagina ce ar fi crezut Florence despre mama lui și invers sau cum ar fi reacționat Florence la mizeria și dezordinea de la el de acasă. Se gândea că ar avea nevoie de timp ca să le pregătească pe cele două femei, dar, după cum s-a dovedit, n-a mai fost necesar; traversând terenul de crichet într-o după-amiază călduroasă de vineri, a găsit-o pe Florence așteptându-l la umbra pavilionului. Ea îi cunoștea programul și luase un tren ceva mai devreme, apoi venise pe jos din Henley până în valea Stonor cu o hartă care descria drumul centimetru cu centimetru în mână și câteva portocale într-un ghiozdănel de pânză. Îl urmărise vreo jumătate de oră cum se ocupa de marcajele de la capătul îndepărtat al terenului. Iubindu-l de la distanță, i-a spus ea când s-au sărutat.

Acesta a fost unul dintre momentele superbe ale dragostei lor de

la început, când o luaseră ușurel, braț la braț, înapoi pe șoseaua cea splendidă, mergând pe mijlocul drumului, de parcă și-ar fi afirmat dreptul de posesie asupra lui. Acum, că părea imposibil de evitat, întâlnirea cu mama lui și căsuța lor nu mai părea să aibă atâta importanță. Umbrele pe care le lăsau să cadă teii erau atât de dense încât păreau negre-albăstrui în lumina puternică, iar căldura se umpluse de mireasma verdeții proaspete și a florilor sălbatice. Edward se lăuda cu cunoștințele lui despre numele populare ale ierburilor și chiar descoperise, la noroc, lângă marginea drumului, un mănunchi de gențiane de Chiltern. Au cules numai una. Au văzut apoi o presură galbenă, un florinte și apoi un uliu păsărar trecând în zbor cu repeziciune și tăind-o în unghi ascuțit pe după un porumbar. Florence nu știa nici numele unor păsări comune ca acestea, dar spunea că e hotărâtă să le învețe. Era foarte bucuroasă că făcuse

așa o plimbare frumoasă și că fusese atât de inspirată să aleagă traseul pe care venise, lăsând în urmă valea Stonor pentru a o lua pe un drum de țară îngust până în sătucul singuratic Bix Bottom, dincolo de ruinele acoperite de iederă ale bisericii St James și în sus, pe dealurile împădurite, până la izlaz, în satul Maidensgrove, unde descoperise o întindere imensă de flori sălbatice, apoi prin pădurea de fagi înspre Pishill Bank, unde dăduse peste o biserică din piatră și cremene și peste un cimitir, așezate atât de frumos pe o pantă a dealului. Pe măsură ce Florence îi descria fiecare loc – și el le cunoștea pe toate atât de bine –, Edward și-o imagina acolo, singură, mergând înspre el ore întregi, oprindu-se numai să se încrunte la harta ei. Toate acestea doar de dragul lui. Ce cadou! N-o mai văzuse niciodată atât de fericită sau atât de frumoasă. Își legase părul la spate cu o panglică neagră de catifea, purta blugi negri, niște espadrile ușoare

și o cămașă albă, iar în una dintre butoniere își strecurase dezinvolt o păpădie. În timp ce se îndreptau spre căsuță, îl tot smucea de brațul pe care se pătase de la iarbă, pentru încă și încă un sărut, deși dintre cele mai discrete, și pentru prima dată el acceptase cu bucurie sau măcar cu calm faptul că nu vor ajunge mai departe de atât. După ce și-a curățat și ultima portocală să o împartă cu el pe drum, i-a simțit mâna lipicioasă într-a lui. Erau emoționați, în inocența lor, de surpriza ei atât de inspirată și viețile lor păreau vesele și libere, iar weekendul era de-abia la început.

• • • • •

Amintirea acelei plimbări de la terenul de crichet până la el acasă îl chinuia pe Edward acum, un an mai târziu, în noaptea nunții sale, pe când se ridicase din pat în semiîntuneric. Se simțea sfâșiat de emoții contrare și

avea nevoie să se adune, să păstreze tot ce avea mai bun din el, cele mai frumoase gânduri despre ea, ori altfel se prăbușea și nu-i mai rămânea decât să renunțe la toate. Își simțea picioarele moi și grele în timp ce traversa camera să-și recupereze indispensabilii de pe podea. I-a tras pe el și apoi a rămas pentru o bună bucată de vreme cu pantalonii în mână, uitându-se pe fereastră la copacii încrețiți de frig, ceva mai întunecați acum, o masă de frunziș cenușiu-verzui. Deasupra se vedea un pătrar de lună fumurie, care nu răspândea nici un pic de lumină. Sunetul valurilor spărgându-se de țărm la intervale regulate îi întrerupea gândurile, de parcă cineva ar fi dat deodată drumul la un magnetofon, și îl umplea de silă; legile și procesele neîntrerupte ale lumii fizice, ale lunii și ale valurilor, care în general nu-i stârneau nici un interes, erau prea puțin influențate de situația lui. Iar acest fapt evident i se părea acum prea

greu de suportat. Cum ar putea oare să treacă peste una ca asta singur, fără nici un ajutor? Și cum ar fi putut să se ducă jos, să dea ochii cu ea pe plajă, unde bănuia că ar putea fi? Simțea că pantalonii sunt grei și ridicoli în mâna lui, niște tuburi paralele de cârpă unite la un capăt, o modă arbitrară a ultimelor secole. Dacă și i-ar fi pus, i se părea acum, era ca și cum ar fi trebuit să se întoarcă în lumea civilizată, la obligațiile și adevăratele proporții ale rușinii lui. Odată îmbrăcat, ar fi trebuit să se ducă și să o caute. Așa că prefera să mai întârzie încă.

Ca multe alte amintiri vii, plimbarea aceea spre Turville Heath împreună cu Florence i se strecurase adânc în minte, scufundată în penumbra uitării. Trebuie să fi ajuns la ei acasă și să o fi găsit pe mama lui singură – tatăl lui și fetele erau probabil încă la școală. De obicei, Marjorie Mayhew se speria la vederea unor fețe noi, dar

Edward n-a reținut ce impresie îi făcuse Florence când i-a prezentat-o și nici cum a reacționat ea la vederea camerelor sordide și înghesuite sau la mirosul canalizării care se simțea venind dinspre bucătărie, întotdeauna insuportabil în timpul verii. Avea doar amintiri fragmentate despre acea după-amiază, câteva imagini, ca niște ilustrate vechi. Una era surprinsă prin fereastra murdară cu grilaj care dădea înspre fundul grădinii, unde Florence și mama lui se așezaseră pe o bancă, fiecare cu câte o foarfecă și niște exemplare din revista *Life*, stând de vorbă și decupând paginile. Când s-au întors de la școală, fetele trebuie să o fi dus pe Florence la unul dintre vecinii lor să-i arate un măgăruș de-abia născut, pentru că o altă imagine era cu toate trei întorcându-se prin grădină, braț la braț. A treia era cu Florence ducând afară o tavă cu ceai pentru tatăl lui. Oh, da, n-ar fi trebuit să se îndoiască, ea era o ființă bună, cea mai bună, și în vara

aceea toată familia Mayhew se îndrăgostise de Florence. Gemenele veniseră la Oxford împreună cu el să-și petreacă o zi pe râu împreună cu Florence și sora ei. Marjorie întreba mereu de ea, deși nu-și putea aduce aminte numele ei, iar Lionel Mayhew, cu toată înțelepciunea sa lumească, își sfătuisese fiul să se însoare „cu fata aceea“ înainte să i-o fure altul.

Invocase toate aceste amintiri ale ultimului an, ilustratele din jurul casei, plimbarea pe sub tei, vara la Oxford, nu dintr-un imbold sentimental de a-și spori durerea sau de a se complăce în ea, ci ca să o risipească și să se simtă din nou îndrăgostit, să oprească năvala unui element pe care inițial nu voise să-l admită, și anume, începuturile unei stări sumbre și conștiința încă și mai sumbră a ceea ce trăia, urmele unei otrăvi care chiar în momentul acela își întindea ramurile în ființa sa. Furia. Demonul pe care îl stăpânise mai devreme, atunci când

credea că o să-l părăsească răbdarea. Cât de tentant era să-i cedeze acum, când era singur și putea să-l lase să-l pârjolească. După o asemenea umilință, propriul respect de sine i-o cerea. Și ce rău putea fi într-un simplu gând? Mai bine să aibă de-a face cu el acum, în timp ce stătea acolo în picioare, pe jumătate dezbrăcat printre ruinele nopții lui de nuntă. Îl ajuta, în acest abandon al lui, luciditatea care se ivise în absența dorinței. Fără să mai aibă gândurile înmuiate sau încetoșate de dorință, era capabil acum să înregistreze, cu o obiectivitate clinică, insulta. Și ce mai insultă, cât dispreț îi arătase cu urletul ei de repulsie ca o tăietură de bisturiu și fâțâiala aia cu perna, și apoi fugise din cameră fără un cuvânt, lăsându-l singur cu gustul înfiorător al rușinii și toată povara ratării. Făcuse tot ce era posibil ca situația să devină și mai grea, ireversibilă. Pe el însuși îl disprețuia, a vrut să-l pedepsească, să-l lase singur

contemplându-și neajunsurile, fără să-și asume nici o responsabilitate. Sigur, mișcarea mâinii ei, a degetelor ei, îl adusesese în starea aceea supremă. La amintirea atingerii, a acelei senzații plăcute, parcă începea să simtă o nouă erecție încăpățânată care îi distrăgea atenția, îndepărtându-l de gândurile lui negre, ispitindu-l să încerce măcar să o ierte. Dar el rezistă. Își găsise drumul și mergea înainte. Simțea că în fața lui se întrezărește o problemă mult mai gravă și, în sfârșit, iat-o cum se ivea, o descoperise, dăduse cu forța peste ea, ca un miner care reușise să facă o spărtură în zid către tunelul cel mare, o arteră principală, sumbră și suficient de lată să-i încapă toată furia adunată până atunci.

Era în plină lumină, în fața lui, și el fusese un idiot că n-o văzuse până atunci. Timp de un an întreg se chinase pe tăcute, dorind-o până începea să-l doară și tânjind după lucruri mărunte, lucruri patetice și inocente, un

sărut pasional, o atingere sau măcar să-i permită lui s-o atingă. Promisiunea căsătoriei fusese singura lui ușurare. Și asta numai ca ea să-i lipsească pe amândoi de orice plăcere. Chiar dacă nu puteau face dragoste decât după ce se căsătoreau, nu era nevoie de atâtea contorsiuni, de atâtea înfrânări agonice. El fusese răbdător, nu se plânsese – ca un prost politicos. Alți bărbați ar fi pretins mai mult sau ar fi plecat. Și, dacă la sfârșitul unui an în care se străduise să-și țină firea, nu reușise să se abțină și ratase momentul crucial, ei bine, refuza să-și asume vreo vină. Asta era tot. Își respingea umilința, nu voia să o recunoască. Fusese îngrozitor din partea ei să urle de dezamăgire, să se repeadă afară din cameră, când vina era doar a ei. Iar el trebuia să accepte acest fapt, că ei nu-i plăcea să fie sărutată și mângâiată, că nu suporta să simtă corpurile lor unul lângă altul, că nu o interesa deloc persoana lui. Era lipsită

de senzualitate și de orice urmă de dorință. N-ar fi putut niciodată să simtă ce simțea el. Edward făcu următorul pas cu o ușurință fatală: iar ea știuse acest lucru de la început – cum ar fi putut să nu-l știe? – și se hotărâse să-l înșele. Voia un soț numai de dragul respectabilității sau ca să-și mulțumească părinții, ori pentru că așa făcea toată lumea. Sau poate crezuse că era un joc minunat. Nu îl iubea, nu putea iubi în felul în care se iubesc bărbații și femeile și știuse toate acestea, ținându-le numai pentru ea. Era o mincinoasă.

Nu e atât de ușor să ajungi la astfel de adevăruri grele numai în chiloți și în picioarele goale. Și-a tras pantalonii pe el, orbecăind după șosete și pantofi, și s-a mai gândit o dată la toate, netezind marginile colțuroase, tranzițiile abrupte, pasajele de legătură care se înălțau de-acum singure din incertitudinile lui; își încheie pledoaria finală și simți cum îl apucă din nou

furia. Se umfla asemenea unui val și ar fi fost fără sens dacă rămânea nerostită. Era pe cale să se facă lumină. Ea trebuia să afle ce simțea și ce credea el – iar el avea nevoie să-i spună și să-i arate. Își smulse haina de pe scaun și se repezi afară din cameră.

Cinci

Ea îl privea înaintând de-a lungul țărmlui, silueta lui se vedea ca o pată de cerneală pe pietrișul întunecat ; din când în când părea să rămână pe loc, contururile ei tremurau și se topeau, iar alteori părea dintr-odată foarte aproape, de parcă s-ar fi mutat, ca la șah, cu câteva pătrățele înspre ea. Ultimele raze de lumină ale zilei se răsfrângeau asupra țărmlui, în spatele ei, departe înspre est, se vedeau luminițele din Portland, iar norii joși reflectau anost strălucirea gălbuie a felinarelor dintr-un oraș îndepărtat.

Îl privea, dorindu-și să meargă mai încet, pentru că se simțea vinovată, îi era teamă de el și ar fi vrut să aibă mai mult timp să se gândească. Îi era groază de conversația pe care ar fi urmat să o aibă, oricum ar fi decurs. În viziunea ei, nu existau cuvinte care să exprime cele întâmplate, nu exista nici o limbă comună în care doi adulți cu mintea întregă să-și poată descrie unul altuia evenimentele petrecute. Și să se certe pe un asemenea subiect era mai mult decât își putea ea închipui. Nu putea fi vorba de nici un fel de discuții. Nici nu voia să se gândească la asta și spera ca și el să fie de aceeași părere. Dar despre ce altceva să fi vorbit? Ce alt motiv ar fi avut să se afle amândoi acolo, pe plajă? Problema aceasta se ridica între ei, la fel de solidă ca o formă de relief, un munte, un promontoriu. De nenumit, de neevitat. Și îi era rușine. Șocul provocat de propria ei purtare îi reverbera în toată ființa, avea senzația că îi răsună în

urechi. Acesta era motivul pentru care fugise pe plajă atât de departe, pe pietrișul zgrunțuros, în pantofii ei eleganți, ca să dispară din cameră, să lase în urmă tot ce se întâmplase acolo și să se salveze. Se purtase abominabil. *Abominabil*. Lăsa acest cuvânt neîndestulător, lumesc să se repete singur în gândurile ei de câteva ori. Era, în fond, un cuvânt iertător – juca tenis abominabil, sora ei cânta la pian abominabil – iar Florence știa că mai degrabă îi acoperea decât să-i descrie purtarea.

În același timp, era conștientă de rușinea lui – își amintea cum se ridicase deasupra ei, privirea aceea încleștată, răvășită, zvâcnetul reptilian al coloanei sale vertebrale. Dar încerca să nu se gândească la asta. Oare îndrăzneala să admită că era un pic ușurată de faptul că nu numai cu ea era ceva în neregulă, ci și cu el? Cât de îngrozitor și totuși cât de încurajator ar fi fost acest gând, ca el să sufere de

vreo malformație congenitală, un blestem de familie, genul de boală care nu se poate asocia decât cu tăcerea și rușinea, cum era cazul enurezisului sau al cancerului, un cuvânt pe care nu-l rostea niciodată cu voce tare, de teamă să nu-i infecteze gura – o prostie, desigur, pe care n-ar fi recunoscut-o în veci. Atunci ar fi putut să-și plângă de milă unul altuia, uniți în iubire, fiecare cu nenorocirea lui. Și chiar îi părea rău pentru el, dar se simțea și un pic înșelată. Dacă el avea o afecțiune neobișnuită, de ce nu-i spusese, de ce nu avusese încredere în ea? Înțelegea însă perfect de ce n-o făcuse. Nici ea nu reușise să-i spună nimic. Cum ar fi putut oare să deschidă subiectul propriului său handicap, ce cuvinte să aleagă pentru a începe? Nu existau. Un astfel de limbaj nu fusese încă inventat.

Chiar în timp ce construia asemenea teorii elaborate, își dădea seama foarte bine că nu era nimic în neregulă

cu el. Absolut nimic. Numai cu ea era, doar cu ea. S-a rezemat de trunchiul unui copac căzut, probabil prăvălit pe plajă de vreo furtună, cu scoarța roasă de forța valurilor și lemnul neted și uscat de la apa sărată. Se ghemuise confortabil cu spatele în curbura unei crengi, simțind deasupra noadei, prin circumferința masivă a trunchiului, căldura adunată peste zi. Așa trebuie să se simtă copiii, cuibărindu-se la adăpost în brațele mamelor, deși Florence nu prea credea că s-ar fi putut cuibări vreodată la pieptul lui Violet, care avea niște brațe subțiri și încordate de atâta scris și gândit. Când avea cinci ani, îi angajaseră o bonă din Norland, durdulie și mămoasă, cu o voce muzicală de scoțiană și încheieturile degetelor jupuite până la sânge, dar fusese nevoită să plece pentru cine știe ce vină nenumită.

Florence continua să urmărească înaintarea lui Edward de-a lungul plajei, convinsă fiind că încă nu o putea

zări. Ar fi putut să-și dea drumul dincolo de malul abrupt și să o ia înapoi paralel cu el, pe țărmul din golful Flotei, dar, deși îi provoca teamă, i se părea o prea mare cruzime să și fugă de el. În scurtă vreme îi zări contururile umerilor luminați de licărirea argintie a apei, vreun curent venit din depărtările mării din spatele lui. Acum îi putea auzi sunetul pașilor pe pietriș, ceea ce însemna că și el ar fi auzit-o plecând. Și-ar fi dat oricum seama că trebuie să vină în direcția asta pentru că așa hotărâseră, era planul lor de după cină, o plimbare pe faimosul banc de pietriș, cu o sticlă de vin la ei. Aveau de gând să adune pietricele și să le compare mărimile, ca să vadă dacă într-adevăr furtuna făcuse ordine pe plajă.

Amintirea acelei plăceri pierdute nu o făcea să se simtă mai tristă acum, pentru că fusese imediat dislocată de o idee, un gând întrerupt în aceeași seară, ceva mai devreme. Să se iubească

și să se salveze unul pe altul. Era un argument pe care îl putea aduce în discuție, o propunere îndrăzneată, se gândi ea, dar oricui altcuiva, lui Edward, i-ar fi putut suna idiot, de tot râsul, poate chiar jignitor. Nu era nicio dată pe deplin conștientă de proporțiile propriei ignoranțe, pentru că unele probleme găsea că le tratase mai degrabă cu înțelepciune. Mai avea nevoie de timp. Dar el avea să fie acolo în câteva secunde și discuția aceea teribilă trebuia să înceapă. Era un alt neajuns al ei că nu știa ce atitudine să aibă cu el, nu simțea altceva în afară de groaza pentru ce i-ar fi putut el spune și pentru ce ar fi trebuit să răspundă ea. Nu știa dacă se cuvenea să-i ceară iertare sau să aștepte scuze din partea lui. Nu era nici îndrăgostită, nici neîndrăgostită – nu simțea nimic. Nu voia decât să stea aici singură în lumina asfințitului, sprijinită de trunchiul copacului ei imens.

El părea să țină un fel de pachet în mână. Se oprise la ceva distanță, cam cât lungimea unei camere, și acest lucru lui Florence i se păru în sine neprietenos și începu să simtă cum i se împotrivește. De ce o urmase atât de repede?

Într-adevăr, i se simțea exasperarea în voce :

— Iată-te, în sfârșit.

Florence n-a găsit nici un răspuns la o asemenea remarcă prostească.

— Chiar era nevoie să te duci atât de departe?

— Da.

— Cred că sunt trei kilometri până la hotel.

O surprinse duritatea propriei voci :

— Nu-mi pasă cât de departe e. Aveam nevoie să ies.

Edward se abținu să-i răspundă. Când își schimbă greutatea pe celălalt picior, se auzi cum scrâșnesc pietrele sub tălpile lui. Ea observase că ceea ce ducea în mână era de fapt propria lui

haină. Aerul de pe plajă era cald și umed, mai cald decât fusese în timpul zilei. O deranja că se gândise să-și aducă haina cu el. Bine măcar că nu-și puse-se și cravata! Doamne, cât de enervată se simțea deodată, când numai cu câteva minute în urmă îi era atât de rușine de ea însăși. De obicei era atât de preocupată să-i facă o impresie bună, iar acum nici nu-i mai păsa.

El se pregătea să-i spună ce venise să-i spună, și se apropiase de ea cu încă un pas.

— Ascultă, e ridicol. N-a fost drept să o iei așa la goană.

— Ridicol, zici.

— A fost chiar îngrozitor de urât.

— Serios? Ei bine, și ce-ai făcut tu a fost îngrozitor de urât.

— Asta ce vrea să însemne?

Cu ochii închiși, i-a spus:

— Știi foarte bine ce vrea să însemne.

Mai târziu se va tortura singură cu amintirea acestor replici ale ei, dar acum îi veni să adauge:

— A fost absolut revoltător.

I s-a părut că îl aude icnind, de parcă l-ar fi lovit cineva în piept. Dacă tăcerea care a urmat ar fi fost numai cu câteva secunde mai lungă, sentimentul de vinovăție ar fi pus din nou stăpânire pe ea și ar fi putut să adauge ceva mai puțin răutăcios.

Dar Edward izbucni agitat :

— Tu n-ai nici cea mai vagă idee ce înseamnă să fii cu un bărbat. Dacă ai fi știut, nu s-ar fi întâmplat niciodată una ca asta. Tu nu m-ai lăsat niciodată să mă apropiu de tine. Tu nu știi nimic despre nici unul dintre lucrurile astea, nu-i așa ? Te porți de parcă suntem în continuare în secolul al XVIII-lea. Tu nu știi nici măcar să săruți.

Florence s-a auzit răspunzând, perfect calmă :

— Știu să recunosc un eșec atunci când îl văd în fața ochilor.

Dar nu asta voise să spună, toată cruzimea asta nu-i stătea în fire. Asta era vioara a doua răspunzând tonului

impus de prima, o contralovitură retorică provocată de bruschețea și precizia atacului său, a batjocurii pe care o auzise în fiecare dintre „Tu“-urile lui repetate. Câte acuzații trebuia să suporte într-un discurs de numai trei fraze?

Dacă îl rănise, el nu lăsă să se vadă nimic, deși oricum de-abia îi zărea fața. Poate că întunericul îi dăduse asemenea imbolduri cutezătoare. Când a vorbit din nou, Edward nici măcar nu și-a ridicat vocea.

— N-am de gând să te las să mă umilești.

— Și eu n-am de gând să te las să-mi forțezi mâna.

— Nu-ți forțez nici o mână.

— Ba da. Întotdeauna faci asta.

— E ridicol. Nu înțeleg despre ce vorbești.

Nici ea nu era sigură, dar urma calea pe care pornise.

— Întotdeauna tragi de mine, mă forțezi, vrei ceva de la mine. Nu putem niciodată să fim, pur și simplu. Nu

putem să fim pur și simplu fericiți. Trebuie să existe întotdeauna tensiunea asta. Mereu vrei să scoți ceva mai mult de la mine. Slugărnicia asta infinită.

— Slugărnicie? Nu înțeleg. Sper că nu te referi cumva la bani.

Bineînțeles că nu se referea la asta. Era ultimul lucru la care s-ar fi gândit. Cât de absurd să aducă în discuție banii. Cum *îndrăzne*? Așa că i-a răspuns:

— Ei bine, dacă tot ai adus vorba... E clar că asta te frământă pe tine.

Sarcasmul lui o îmboldea să-i tot răspundă. Sau poate lipsa lui de respect.

Se referea la ceva mult mai important decât banii, dar nu știa cum s-o spună. Era vorba de limba lui împingându-se în gura ei, mâna lui scotocind tot mai mult pe sub fusta sau bluza ei, mâna lui atrăgând-o pe a ei către prohab, un fel anume în care își întorcea privirea de la ea și rămânea

tăcut. Erau așteptările lui pe care le tot clocea în speranța că ea îi va da mai mult și, pentru că nu-i dădea, se simțea dezamăgit de ea că ține lucrurile pe loc. Oricâte granițe ar fi depășit, mereu exista încă un lucru pe care îl aștepta de la ea. Orice concesie i-ar fi făcut, nu reușea decât să-i sporească pretențiile și prin urmare dezamăgirea. Chiar și în momentele lor cele mai fericite, exista o umbră acuzatoare, perspectiva sumbră, abia ascunsă, a neîmplinirii lui, conturându-se în fundal ca un munte, o formă de tristețe perpetuă, acceptată de amândoi ca fiind doar din vina ei. Voia să fie îndrăgostită și să rămână totodată ea însăși. Dar ca să fie ea însăși, ar fi trebuit să spună „Nu“ tot timpul. Și atunci deja nu mai era ea însăși. Se trezea azvârlită de partea celor bolnavi, a celor care se opuneau vieții normale. O enervase până și felul în care venise după ea pe plajă atât de repede, când ar fi trebuit să-i lase

puțin timp numai pentru ea. Și ce se întâmpla între ei acolo, pe țărmul Canalului Mânecii, era doar o temă secundară dintr-o vastă simfonie. Iar Florence putea deja să vadă mai departe. Vor avea cearta aceasta, se vor împăca măcar pe jumătate, ea va fi convinsă să se întoarcă în cameră și apoi va trebui să facă din nou față așteptărilor. Și, din nou, va da greș. Nu mai putea să respire. Căsnicia ei dura de opt ore și fiecare oră o strivea cu greutatea ei, cu atât mai copleșitoare, cu cât nu știa cum să-i descrie și lui toate aceste gânduri. Așa că mai bine să rămână la subiectul banilor — de fapt, era chiar foarte bine, pentru că acum îl stârnise.

— Nu mi-a păsat niciodată de bani, de ai tăi sau ai oricui altcuiva, i-a zis el.

Florence știa că e adevărat, dar nu spusese nimic. Își schimbase poziția și acum îi putea vedea silueta profilată clar pe fondul strălucirii din ce în ce mai stinse a mării din spatele lui.

— Așa că păstrează-ți banii, banii tatălui tău, cheltuiește-i pentru tine. Ia-ți o vioară nouă. Nu-i irosi pe nimic din ce mi-ar putea folosi mie.

Avea vocea crispată. Îl rănise adânc, chiar mai mult decât intenționase, dar deocamdată nu-i păsa și îi era de ajutor și faptul că nu-i putea zări chipul. Nu mai vorbiseră niciodată despre bani înainte. Primiseră două mii de lire cadou de nuntă de la tatăl ei. Ea și Edward discutaseră vag doar despre casa pe care și-ar putea-o cumpăra cu ei, într-o bună zi.

— Crezi că m-am dat bine pe lângă tine, în slugărnicia mea, pentru slujba aia? A fost ideea ta. Și nici n-o vreau. Mă auzi? Nu vreau să lucrez pentru tatăl tău. Poți să-i comunicai că m-am răzgândit.

— N-ai decât să-i spui singur. Va fi încântat să afle. S-a dat peste cap pentru tine.

— Foarte bine. O să-i spun.

S-a întors cu spatele, îndepărtându-se de ea înspre țarm, apoi, după câțiva pași, a venit înapoi și a început să izbească pietrișul cu piciorul cu o violență nerușinată, azvârlind în aer valuri de pietricele, dintre care unele aterizau lângă picioarele ei. Furia lui o ațâțase și pe a ei și brusc crezu că a înțeles care era problema lor: erau prea politicoși, prea controlați, prea timorați, se învârteau unul în jurul celuilalt în vârfurile picioarelor, murmurând, șoptind, cedând, căzând întruna de acord. De-abia dacă se cunoșteau unul pe altul, și nu reușiseră să se cunoască din cauza acestei pături de semităcere sociabilă, care le nivela diferențele și îi orbea în aceeași măsură în care îi lega unul de altul. Le fusese teamă să se contrazică vreodată, iar acum furia lui parcă o eliberase. Voia să îl rănească, să îl pedepsească astfel încât să se distingă de el. Pentru ea, această exaltare distructivă era un impuls atât de neobișnuit că nu-i putea

opune nici o rezistență. Îi bătea inima cu putere și voia să-i spună că îl ura și era să rostească aceste cuvinte dure și minunate, pe care nu le mai pronunțase niciodată în viața ei, dar apucă să vorbească el primul. Revenise la tema inițială și își adunase toată demnitatea de care dispunea ca s-o mustre.

— De ce a trebuit să fugi așa? A fost îngrozitor din partea ta, și dureros.

Îngrozitor, dureros. Ce patetic!

— Ți-am spus deja, îi răspunse ea. Aveam nevoie să ies. Nu puteam suporta să fiu acolo, cu tine.

— Voiai să mă umilești.

— Foarte bine, atunci. Dacă asta crezi. Încercam să te umilesc. Asta și meriți dacă nu ești în stare să te controlezi.

— Vorbești ca o cățea.

Cuvântul a țâșnit ca o jerbă de stele pe cerul nopții. Acum putea să-i spună orice voia.

— Dacă asta crezi despre mine, n-ai decât să pleci. Pleacă, n-auzi? Edward,

te rog să *pleci*, acum. Nu înțelegi? Am venit aici ca să fiu singură.

Știa și ea că el își dăduse deja seama că mersese prea departe aruncându-i cuvântul acela și acum nu mai putea scăpa din capcana lui. S-a întors cu spatele la el, conștientă că juca teatru, că aplica o tactică dintre acelea pe care mereu le considerase demne de tot disprețul la prietenele ei ceva mai ostentative. Discuția asta o exasperase. În cel mai bun caz, n-ar fi făcut decât s-o readucă la manevrele ei tăcute dinainte. Deseori, când era nefericită, se întreba ce i-ar fi plăcut cel mai mult să facă. În cazul acesta își dăduse seama imediat. Se vedea pe peronul gării din Oxford, la linia la care trăgea trenul de Londra, la nouă dimineața, cu cutia viorii într-o mână și cu vechiul ei ghiozdănel de pânză, pe care îl avea încă din școală, atârnat pe umăr, în care erau îndesate un teanc de partituri și un mănunchi de creioane ascuțite, ducându-se la o repetiție cu cvartetul,

la o întâlnire cu frumusețea și dificultatea sau cu acele probleme care chiar puteau fi rezolvate de niște prieteni lucrând din greu împreună. În timp ce aici, cu Edward, nu exista nici o rezolvare pe care să și-o fi putut imagina, doar dacă nu-i făcea propunerea aceea, iar acum se îndoia că mai avea curajul să o facă. Cât de lipsită de libertate era, își unise viața cu această persoană străină, ieșită dintr-o căsuță de pe dealurile Chiltern, care știa numele florilor sălbatice, ale buruienilor și ale tuturor regilor și papilor din Evul Mediu. Și cât de extraordinar i se părea acum că alesese această situație, această uniune, pentru ea însăși.

Stătea în continuare cu spatele. Îl simțea că se apropiase de ea, și-l imagina chiar în spatele ei, cu mâinile atârându-i de o parte și de alta a corpului, încleștându-și și descleștându-și încetișor pumnii, în timp ce cugeta asupra posibilității de a o atinge pe umăr. Dinspre întunericul solid al

dealurilor, răzbătând chiar pe deasupra golfului Flotei, se auzea cântecul unei păsări singuratice, limpede și canelat. După cât era de frumos și după faptul că se auzea noaptea, ar fi spus că e o privighetoare. Dar oare privighetorile trăiau la malul mării? Și cântau în luna iulie? Edward trebuia să știe, dar n-ar fi putut să-l întrebe acum, în starea în care era.

Edward spuse pe un ton plat:

— Te-am iubit, dar ai făcut să fie totul atât de greu...

Tăceau, lăsând implicațiile acestui timp trecut să se instaleze în jurul lor. Apoi ea întrebă, în sfârșit:

— M-ai *iubit*?

El nu s-a corectat. Poate că, la rândul lui, nu stătea prea rău la capitolul strategie. I-a răspuns pur și simplu:

— Am putea să fim atât de liberi împreună, am putea să fim în paradis. În loc de asta, ne-am împotmolit în mizeria asta.

Adevărul de netăgăduit al spuselor lui a dezarmat-o, precum și revenirea la un timp mai plin de speranță. Dar cuvântul „mizerie“ îi aduse din nou în minte scena sinistră din dormitor, substanța călduță de pe pielea ei, uscându-se într-o pojghiță subțire. Era sigură că nu va mai permite să i se întâmple un asemenea lucru vreodată.

I-a răspuns pe un ton neutru :

— Da.

— Ce vrei să spui?

— Că e o mizerie.

Urmă un moment de tăcere, un fel de impas de o durată nedeterminată, în timpul căruia au ascultat valurile și, intermitent, pasărea, care se mutase mai departe și al cărei cântec, auzindu-se din ce în ce mai slab, părea să capete în același timp o claritate mai mare. În cele din urmă, după cum se aștepta, Edward i-a pus o mână pe umăr. Atingerea era tandră, răspândindu-i căldură de-a lungul coloanei vertebrale, până jos, în zona șalelor.

Nu știa ce să creadă. Se ura pentru felul în care stătea să calculeze care ar fi momentul cel mai bun ca să se întoarcă spre el și se văzu prin ochii lui, la fel de ciudată și fragilă ca mama ei, greu de înțeles, inventând singură probleme, când ar fi putut să fie amândoi în paradis. Așadar, trebuia să simplifice lucrurile. Era de datoria ei, datoria ei de femeie măritată.

S-a întors, evadând de sub atingerea lui, pentru că nu voia să fie sărutată, nu imediat. Avea nevoie să aibă mintea clară ca să-i poată împărtăși planul ei. Erau însă destul de aproape încât să-i poată desluși trăsăturile în lumina slabă. Probabil că în momentul acela luna din spatele ei se întâmpla să fi ieșit pe jumătate dintre nori. Se gândea că o privește cum făcea deseori – era o privire mirată – când era pe punctul de a-i spune cât e de frumoasă. Nu-l crezuse niciodată cu adevărat și o deranja că i-o spune, pentru că îi dădea senzația că vrea de la ea

ceva ce s-ar putea să nu fie în stare să-i dea. Se lăsase furată de aceste gânduri și nu mai putea deschide subiectul.

Se trezi întrebând:

— E o privighetoare?

— O mierlă.

— Noaptea?

Aproape că nu-și putea ascunde dezamăgirea.

— Probabil își caută perechea. Biata de ea, mai are mult de muncit. Ca și mine, adăugă el.

Florence izbucni în râs. De parcă în parte ar fi uitat de el, de adevărata lui fire, și acum se ivise în fața ei bărbatul pe care îl iubea, vechiul ei prieten, care spunea lucruri imprevizibile și drăguțe. Dar era un râs cam neplăcut, căci simțea că-și pierde mințile. Nu bănuise niciodată că sentimentele și stările ei puteau fi atât de profunde și schimbătoare. Iar acum era pe punctul de a face o sugestie care dintr-un punct de vedere era cu totul de bun-simț, iar

din altul, foarte probabil – nu putea fi sigură – era complet revoltătoare. Se simțea de parcă ar fi încercat să reinventeze viața însăși. Era imposibil să nu dea greș.

Încurajat de râsul ei, Edward veni mai aproape și încercă să o ia de mână, dar ea se îndepărtă din nou. Era foarte important să poată gândi clar. Își începu discursul așa cum repetase în minte, cu o declarație crucială.

— Știi că te iubesc. Foarte, foarte mult. Și știi că mă iubești la rândul tău. Nu m-am îndoit niciodată de asta. Îmi place să fiu împreună cu tine și îmi doresc să-mi petrec viața alături de tine. Ar trebui ca totul să fie atât de simplu. Dar nu este – ne-am împotmolit, cum ai spus tu. Chiar și cu toată iubirea asta. De asemenea, știi că este întru totul vina mea și știm amândoi de ce. Ar trebui să-ți fie destul de evident până acum că...

Avu o ezitare; el se grăbi să intervină, dar ea ridică mâna.

— Că sunt absolut neștiutoare, pur și simplu neajutorată în privința sexului. Nu numai că nu sunt bună la așa ceva, se pare că nici n-am nevoie de el, cum au alți oameni, cum ai tu. Pur și simplu nu face parte din mine. Nu-mi place, nu suport nici să mă gândesc la el. Nu-mi dau seama de ce se întâmplă asta, dar nu cred că o să se schimbe nimic. Nu dintr-odată. Sau cel puțin, așa cred eu. Și dacă nu-ți spun asta acum, ne vom lupta la nesfârșit cu această problemă, iar pe tine te va face foarte nefericit, și pe mine la fel.

De data aceasta, când ea făcu o pauză, el rămase tăcut. Era la vreun metru depărtare de ea, din nou doar o siluetă, și stătea aproape nemișcat. Ei i se făcuse frică, dar se strădui să continue.

— Poate că trebuie să mă duc la un psihanalist. Poate că ceea ce-mi doresc de fapt este să-mi omor mama și să mă mărit cu tata.

Mica glumă curajoasă la care se gândise mai devreme ca să-și îndulcească

mesajul sau să-l facă să nu mai sune chiar așa nepământean nu primi nici un răspuns din partea lui Edward. Rămânea indescifrabil, o formă bidimensională pe fondul mării, îngrozitor de nemișcat. Cu un gest ezitant, Florence și-a dus mâna la frunte să-și alunge o șuviță imaginară. Cuprinsă de nervozitate, începuse să vorbească mai repede, deși rostea cuvintele răspicat. Ca un patinator pe gheață subțire, accelera ca să se salveze de la înec. Își turuia frazele de parcă viteza însăși le-ar fi dat un sens, de parcă ar fi vrut să-l propulseze pe Edward dincolo de contradicții, să-l facă să lunece atât de repede prin volutele intențiilor ei încât, epuizat, să nu mai poată aduce la sfârșit nici o obiecție. Pentru că nu bolborosea cuvintele, suna, din păcate, foarte vioaie, când de fapt era în culmea disperării.

— M-am gândit foarte bine la asta și nu e chiar așa de prostește pe cât sună. Vreau să spun, prima dată când auzi așa ceva. Ne iubim unul pe altul —

ăsta este un fapt. Nici unul dintre noi nu-l pune la îndoială. Deja știm ce fericiți ne putem face unul pe altul. Acum suntem liberi să facem propriile alegeri, să avem niște vieți așa cum le dorim. Serios, nimeni nu ne mai poate spune cum să trăim. Suntem oameni liberi! Și oamenii trăiesc azi în multe feluri, după standardele și regulile lor, fără să ceară voie nimănui. Mami cunoaște doi homosexuali, trăiesc împreună într-un apartament, ca soț și soție. Doi bărbați. În Oxford, pe strada Beaumont. Sunt foarte discreți în privința asta. Amândoi predau la Christ Church. Și nimeni nu are treabă cu ei. Putem să ne facem și noi regulile noastre. Îți spun toate astea pentru că știi sigur că mă iubești. Ce vreau să zic, Edward, este că... Edward, te iubesc, nu e nevoie să fim ca toți ceilalți, vreau să zic, nimeni, chiar nimeni... nimeni nu va ști ce facem și ce nu facem noi. Am putea fi împreună, trăi împreună și, dacă vrei, dacă într-adevăr

vrei, adică de câte ori se va întâmpla și, desigur, se va întâmpla, voi înțelege, mai mult chiar, îți voi da dreptate, și asta pentru că vreau să fii fericit și liber. N-aș fi niciodată geloasă, atâta timp cât știu că mă iubești pe mine. Te voi iubi și voi cânta la vioară, asta e tot ce-mi doresc de la viață. Sincer. Vreau doar să fiu cu tine, să am grijă de tine, să fiu fericită cu tine și să lucrez cu cvartetul și într-o zi să-ți cânt ceva, ceva frumos numai pentru tine, Mozart, la Wigmore Hall.

Se opri brusc. Nu intenționase să vorbească despre ambițiile ei muzicale și i se părea că făcuse o greșală.

El scoase un sunet printre dinți, mai mult un sâsâit decât un oftat și când începu să vorbească mai întâi îi ieși din gât un fel de scheunat. Indignarea lui devenise atât de violentă încât aducea cu o explozie de triumf.

— Dumnezeu! Florence! Am înțeles bine? Vrei să-mi caut alte femei? Asta vrei să spui?

— Doar dacă îți dorești, îi zise ea foarte încet.

— Îmi spui că aș putea să o fac cu oricine vreau, numai cu tine nu.

Ea nu i-a răspuns.

— Chiar ai uitat că ne-am căsătorit azi? Nu suntem doi ciudați bătrâni trăind împreună în secret pe strada Beaumont. Suntem soț și soție!

Norii mai joși se destrămară din nou și, cu toate că luna tot nu se vedea, o strălucire slabă, difuză, venită din straturi și mai înalte se plimba pe plajă, revărsându-se și asupra cuplului care stătea în picioare lângă marele copac prăbușit. Cuprins de furie, Edward se aplecă să culeagă o piatră mare și netedă, pe care începu să o arunce din palma dreaptă în cea stângă.

Acum aproape că-i venea să țipe.

— Cu trupul meu te cinstesc! Asta e ce ai promis astăzi. În fața tuturor. Nu-ți dai seama cât de ridicolă și dezgustătoare e ideea asta a ta? Și ce jignire conține? O jignire față de mine!

Vreau să spun, să spun – se chinuia să-și găsească cuvintele –... cum *în-drăznești!*

Și făcu un pas înspre ea, ridicând mâna care strângea piatra, apoi se întoarse cu spatele și, plin de mânie, o azvârli în mare. Chiar înainte ca piatra să aterizeze la mică distanță de apă, se întoarse din nou cu fața la ea.

— M-ai înșelat. De fapt, ești o prefăcută. Și mai știu eu cum ești. Știi cum ești? Ești frigidă, așa ești. Frigidă de-a binelea. Dar te-ai gândit că îți trebuie un soț, iar eu am fost primul idiot care ți-a ieșit în cale.

Ea era conștientă că nu plănuise să-l înșele, dar toate celelalte, imediat ce le spusese el, păreau să fie perfect adevărate. Frigidă, cuvântul acela terribil – înțelegea de ce i se aplică ei. Era exact cum o descria cuvântul acela. Propunerea ei fusese dezgustătoare – cum de nu-și dăduse seama mai de vreme? – și, în mod clar, o insultă. Și, lucrul cel mai grav, își încălcase

promisiunea, făcută în public, într-o biserică. Imediat ce i-o spusese el, se potrivise totul perfect. Ea era o ființă lipsită de valoare, atât în ochii ei, cât și în ai lui.

Nu-i mai rămăsese nimic de zis și ieșise de sub protecția copacului spălat de valuri. Ca să o pornească spre hotel, trebuia să treacă pe lângă el și, când a făcut asta, s-a oprit exact în fața lui și i-a zis cu o voce abia mai puternică decât o șoaptă :

— Îmi pare rău, Edward. Îmi pare îngrozitor de rău.

A mai stat o clipă, zăbovind acolo în așteptarea unui răspuns, apoi s-a dus pe drumul ei.

• • • • •

Cuvintele ei, construcția specială, arhaică, a frazei aceleia, aveau să-l bântuie mult timp de atunci încolo. Se trezea noaptea auzindu-le, auzind ecoul lor și tonul plin de dor și regrete, și va

ofta la amintirea aceluia moment, a tăcerii lui și a felului în care și-a întors mânios fața de la ea, rămânând acolo pe plajă încă o oră, savurând din plin deliciile răni și ale răului și ale jignirii pe care i le pricinuiseră ea, înduioșat până la lacrimi de propria-i soartă nedreaptă de victimă tragică. S-a plimbat de colo-colo pe pietrișul istovitor, aruncând bolovani în mare și strigând obscenități. Apoi s-a prăbușit lângă copac, pradă unui vis cu ochii deschiși, plângându-și de milă, înainte de a reuși să-și reaprindă mânia. A stat pe malul apei gândindu-se la ea și lăsând valurile să-i ude pantofii, fără să-și dea seama. În sfârșit, și-a târât picioarele înapoi pe plajă, oprindu-se deseori ca să se justifice în sinea lui ca în fața unui judecător sever și imparțial, care i-ar fi dat întru totul dreptate. Cu atâta nenorocire pe capul lui, se simțea aproape nobil.

Când a ajuns în cele din urmă la hotel, ea își împachetase valiza cu

lucrurile pe care le adusesese pentru noaptea aceea și plecase. Fără să lase în cameră nici un bilet. La recepție a vorbit cu cei doi flăcăi care le serviseră cina. Deși nu au spus-o, erau în mod evident surprinși de faptul că el nu știa că se îmbolnăvisese cineva din familie și soția lui fusese chemată de urgență acasă. Asistentul directorului fusese atât de îndatoritor încât să o conducă cu mașina până la Dorchester, unde ea spera să prindă ultimul tren și apoi să ia vreo legătură înspre Oxford. Edward s-a întors cu spatele, îndreptându-se către apartamentul nupțial, fără să vadă schimbul de priviri pline de înțeles dintre cei doi tineri, pe care și-l imaginase însă cu destulă precizie.

A stat treaz tot restul nopții în patul cu baldachin, complet îmbrăcat și încă furios. Gândurile i se urmăreau unul pe celălalt ca într-un dans, întorcându-se în delir mereu la același punct. Să se mărite cu el și apoi să-l refuze era monstruos, să vrea să-l trimită la alte

femei, poate să se și uite, era umilitor, de necrezut, nimeni nu și-ar fi închipuit așa ceva, spunea că îl iubește, abia dacă îi văzuse sânii, îl păcălise să se însoare cu ea, nici nu știa să sărute, îl prostise, îl batjocorise, nimeni nu trebuia să afle, trebuia să rămână secretul lui cel rușinos că îl luase de bărbat și apoi îl refuzase, era monstruos...

S-a trezit înainte de zorii zilei și a traversat salonașul, apoi, stând în picioare în spatele scaunului său, a curățat sosul sleit de pe carnea și cartofii din farfuria lui și i-a mâncat. După aceea a golit și farfuria ei – nu-i păsa a cui farfurie era. A mâncat toate bomboanele de mentă și toată brânza. A părăsit hotelul când s-a luminat de zi și a condus mașina lui Violet Ponting kilometri întregi, de-a lungul benzilor strâmte, cu parapetei înalți, în mirosul de baligă proaspătă și iarbă cosită care pătrundea prin geamul deschis, până când a ajuns la șoseaua ce ducea înspre Oxford.

A lăsat mașina în fața reședinței familiei Ponting, cu cheile în contact. Fără să arunce măcar o privire înspre fereastra camerei lui Florence, s-a grăbit să străbată orașul cu valiza în mână, ca să prindă un tren cât mai devreme. Năuc de oboseală, a parcurs tot drumul lung de la Henley la Turville Heath, având grijă să ocolească potecile pe care o luase ea cu un an înainte. De ce să meargă pe urmele ei? Odată ajuns acasă, a refuzat să-i dea explicații tatălui său. Mama lui uitase deja că s-a însurat. Gemenele îl băteau la cap întruna cu întrebările și speculațiile lor istețe. Le-a luat pe Harriet și Anne și le-a dus în fundul grădinii, unde le-a obligat, pe fiecare în parte, să jure solemn, cu mâna pe inimă, că nu vor mai rosti niciodată numele lui Florence.

O săptămână mai târziu a aflat de la tatăl său că doamna Ponting, cu eficiența ei recunoscută, a aranjat să fie înapoiate toate cadourile de nuntă.

Lionel și Violet au demarat pe tăcute procesul de divorț, pe motive de neconsumare a căsătoriei. Îndemnat de tatăl lui, Edward i-a scris o scrisoare formală lui Geoffrey Ponting, președinte al Ponting Electronics, prin care își anunța demisia, regretând faptul că a fost nevoit „să se răzgândească“ și, fără să menționeze numele lui Florence, își cerea scuze și își lua un scurt rămas-bun.

Un an mai târziu sau cam așa ceva, când i-a mai trecut supărarea, era încă prea mândru să o caute sau să-i scrie. Îi era teamă că Florence ar putea să fie cu altcineva și, cum nu mai auzise nimic de ea, era convins că asta trebuie să se fi întâmplat. Spre sfârșitul aceluia deceniu faimos, când viața sa începu să se schimbe sub influența tuturor acelor noi divertismente, libertăți și mode, precum și din cauza hao-sului provocat de numeroasele relații amoroase – devenise și el rezonabil de competent – s-a gândit deseori la

propunerea ei ciudată și acum nu i se mai părea atât de ridicolă, cu siguranță nu dezgustătoare sau insultătoare. În noile circumstanțe, i se părea chiar eliberatoare și emancipată, naiv de generoasă, un act de sacrificiu pe care el nu reușise să-l înțeleagă. Doamne, ce ofertă! ar fi spus prietenii lui, deși nu vorbise cu nimeni despre noaptea aceea. Pe atunci, la sfârșitul anilor '60, trăia la Londra. Cine să fi prezis atâtea schimbări – ridicarea bruscă la rang înalt a plăcerilor senzuale, scutite de sentimentul vinovăției, bunăvoința lipsită de complicații a atâtor femei frumoase? Edward trecuse prin anii aceia scurți ca un copil confuz și fericit, refăcându-se după o pedeapsă îndelungată, fără să-i vină să creadă cât noroc are. Seriile de cărți cu scurtele lui istorii și toate gândurile lui serioase cu bursa de doctorat rămăseseră undeva în urmă, deși nu existase vreun moment anume în care să ia cu adevărat o hotărâre în privința

viitorului său. La fel ca bietul Sir Robert Carey, pur și simplu lăsase baltă istoria, ca să trăiască tihnit în prezent.

S-a implicat în organizarea diverselor festivaluri de rock, a ajutat la construirea unei cantine cu mâncare sănătoasă în Hampstead, a lucrat într-un magazin de discuri în apropiere de Camden Town, a scris cronici despre muzica rock pentru niște reviste mici, a trăit cu un șir haotic de iubite, sărind de la una la alta, a călătorit prin toată Franța cu o femeie care i-a și devenit soție pentru trei ani și jumătate și a locuit cu ea la Paris. În cele din urmă, a ajuns co-proprietar al magazinului de discuri. Ducea o viață prea plină ca să mai aibă timp de ziare și, în afară de asta, pentru scurtă vreme căpătase o atitudine sceptică față de presă, era convins că nimeni nu putea avea încredere în „obiectivitatea“ ei, pentru că toată lumea știa că era controlată de stat, de diverse interese militare sau financiare – un

punct de vedere pe care Edward avea mai târziu să nu și-l mai recunoască.

Chiar dacă ar fi citit ziarele în perioada aceea, era puțin probabil să fi răsfoit și paginile culturale, ca să parcurgă cronicile lungi și elaborate ale diverselor concerte. Interesul său precar față de muzica clasică pălise cu totul în favoarea rock-and-rollului. Așadar n-a auzit despre debutul triumfal al Cvartetului Ennismore la Wigmore Hall, în iulie 1968. Criticul de la *Times* saluta „ivirea unui suflu nou, a unei patimi tinerești pe scenele contemporaneității“. Lăuda „perspicacitatea, intensitatea copleșitoare, precizia interpretării“ care sugerau „o maturitate muzicală uimitoare a interpreților, cu toții abia trecuți de douăzeci de ani. Stăpâneau cu o ușurință magistrală întreaga panoplie a armoniilor, nuanțelor și compoziției în contrapunct care caracterizau stilul târziu al muzicii lui Mozart. Cvintetul lui în Re major n-a mai fost niciodată redat cu

atâta sensibilitate“. La sfârșitul cronicii, scotea în evidență conducătorul grupului, vioara întâi. „A urmat apoi un Adagio incredibil de expresiv, de o frumusețe răvășitoare și o putere spirituală ieșită din comun. Domnișoara Ponting, cu tonurile ei vioaie și tandre și delicatețea lirică a frazelor, a cântat, dacă mi se permite să spun așa, ca o femeie îndrăgostită, nu numai de Mozart sau de muzică, ci de viața însăși.“

Și chiar dacă Edward ar fi citit acea cronică, n-ar fi avut de unde să știe – nimeni nu știa, cu excepția lui Florence – că în timp ce se aprindeau luminile și tinerii interpreți stăteau năuciți în picioare, primindu-și aplauzele fulminante, prim-violonista nu s-a putut abține să nu-și lase privirea să cutreiere pe deasupra sălii, căutând în mijlocul rândului trei locul 9C.

În anii de mai târziu, ori de câte ori Edward se gândea la ea și îi vorbea în minte sau își imagina că-i scrie ori se întâlnește întâmplător cu ea pe stradă,

i se părea că lui i-ar fi luat mai puțin de un minut să-și explice existența, mai puțin de jumătate de pagină. Ce făcuse cu el însuși? Plutise, pe jumătate adormit, neatent, lipsit de ambiții, de seriozitate și de copii, confortabil. Modestele lui succese fuseseră în mare parte materiale. Avea un apartament micuț în Camden Town, o căsuță cu două dormitoare în Auvergne și două magazine de discuri specializate pe jazz și rock-and-roll, afaceri precare ce fuseseră treptat subminate de vânzările pe Internet. Presupunea că prietenii îl consideră un tovarăș decent și avusese și vremuri bune, vremuri sălbatice, în special în anii de la început. Era nașul a cinci copii, deși abia după ce ieșiseră din adolescență și se îndreptau spre douăzeci de ani începuse și el să joace un rol în viețile lor.

În 1976 a murit mama lui Edward și, patru ani mai târziu, el s-a mutat înapoi în vechea lor casă ca să aibă grijă de tatăl lui, care suferea de

Parkinson și boala părea să avanseze cu repeziciune. Harriet și Anne erau măritate, aveau amândouă copii și trăiau în străinătate. La vremea aceea, Edward, în vârstă de patruzeci de ani, avea doar o căsnicie ratată în urma lui. Călătoria la Londra de trei ori pe săptămână ca să se ocupe de magazine. Tatăl lui a murit acasă, în 1983, și a fost îngropat în cimitirul Pishill, alături de soția sa. Edward a rămas acolo pe post de chiriaș – surorile lui dețineau proprietatea în mod legal. Inițial folosise locuința ca pe un loc de refugiu, când se sătura de Camden Town, apoi, la începutul anilor '90, s-a mutat definitiv acolo, singur. Din punct de vedere fizic, Turville Heath, sau cel puțin colțișorul pe care-l ocupa el, nu se schimbaseră prea mult din vremea copilăriei lui. În loc de fermieri sau diverși meșteșugari avea ca vecini oameni care făceau naveta sau foloseau casele pe post de locuințe de vacanță, dar toți erau destul de prietenoși.

Și Edward n-ar fi spus niciodată despre sine că e nefericit – între prietenii lui de la Londra exista și o femeie la care ținea destul de mult; la vârsta de cincizeci de ani, juca crichet pentru Turville Park, era membru activ al unei societăți cu profil istoric din Hanley și se ocupa de restaurarea rondurilor de măcriș de baltă din Ewelme. Două zile pe lună lucra pentru un trust cu sediul central în High Wycombe, care ajuta copii cu probleme mintale.

Chiar și la șaiszeci de ani – un bărbat masiv, viguros, cu un păr alb din ce în ce mai rar și o față trandafirie, sănătoasă – făcea mai departe plimbări lungi pe jos. Plimbările lui zilnice aveau loc tot pe șoseaua cu tei și, dacă era vreme bună, făcea câte un ocol să admire florile sălbatice de pe izlazul din Maidensgrove sau fluturii din rezervația naturală Bix Bottom, întorcându-se prin pădurea de fagi până la biserica din Pishill, unde, se gândea el, va fi înmormântat într-o zi. Uneori

ajungea la o bifurcație a cărărilor în inima pădurii de fagi și se gândea într-o doară că aici trebuie să se fi oprit ea să se uite pe hartă în acea dimineață de august și și-o imagina plină de viață, la numai câțiva pași depărtare și cu patruzeci de ani în urmă, încercând să-l găsească. Sau, oprindu-se în vreun loc de unde se zărea valea Stonor, se întreba uneori dacă nu cumva acolo s-a oprit și ea să-și mănânce portocala. În sfârșit admisesese că n-a mai găsit pe nimeni altcineva pe care să-l fi iubit atât de mult, că n-a mai găsit niciodată pe nimeni, bărbat sau femeie, care să dea dovadă de o asemenea seriozitate. Poate că dacă stătea cu ea ar fi fost mult mai concentrat și ambițios în propria lui viață, ar fi scris acele cărți de istorie. Deși ăsta nu era deloc genul lui de muzică, știa că Cvartetul Ennismore ajunsese remarcabil și era în continuare o figură demnă de luat în seamă pe scenele muzicii clasice. Nu mergea

niciodată la concerte, nu cumpăra și nici măcar nu se uita la seturile de discuri cu înregistrări din Beethoven sau Schubert. Nu voia să-i vadă fotografia, să descopere ravagiile aduse de ani ori să cunoască detaliile vieții ei. Prefera să o păstreze așa cum și-o amintea, cu păpădia la butonieră și panglica aceea de catifea în păr, cu ghiozdănelul de pânză pe umăr și fața aceea frumoasă, cu oase puternice, cu zâmbetul ei larg și lipsit de cochetărie.

Când se gândea la ea, mai degrabă îl uimea că o lăsase pe fata aceea și vioara ei să dispară. Acum, desigur, se gândea că propunerea ei de a o șterge din planurile lui era cu totul irelevantă. Ea n-avusese nevoie decât să știe precis că o iubește și de asigurările lui că nu era nici o grabă, din moment ce aveau o viață întreagă înainte. Iubire și răbdare – dacă le-ar fi avut pe amândouă odată, cu siguranță ar fi făcut amândoi față. Și apoi, cine știe ce copii nenăscuți ar fi avut

poate șansa de a vedea lumina zilei, ce fetiță cu bentiță de școlăriță ar fi intrat în obișnuințele iubirii lui? Așa poate fi schimbat tot cursul unei vieți – nefăcând nimic. Acolo, pe plaja Chesil, ar fi putut să o cheme înapoi pe Florence, ar fi putut să se ducă după ea. Nu știa sau nu îi păsase într-atât încât să știe că în timp ce fugea de el, sigură, în disperarea ei, că era pe cale să-l piardă, niciodată nu l-a iubit mai mult sau mai fără speranță, iar sunetul vocii lui ar fi fost ca o salvare, s-ar fi întors la el. În schimb, el a rămas înfipt în tăcerea lui rece și dreaptă, în apusul soarelui, urmărind-o cum înainta grăbită de-a lungul țărmului – sunetul îndepărtării ei anevoioase fiind estompat de cel al valurilor ce se spărgeau de mal –, cum dispărea în ceață, un punct pe fâșia imensă și dreaptă de pietriș lucind în lumina palidă.

Personajele din acest roman sunt inventate și nu se aseamănă cu nici o persoană vie sau moartă. Hotelul lui Edward și al lui Florence – la un kilometru depărtare de Abbotsbury, în Dorset, pe un dâmb din spatele parcurii aflate în apropierea plajei – nu există.

I.M.